

Lönebildnings rapporten

2026

Lönebildningsrapporten 2026

KONJUNKTURINSTITUTET
FLEMINGGATAN 7, STOCKHOLM
REGISTRATOR@KONJ.SE, WWW.KONJ.SE

ISSN 0023-3463 DNR: 2026-389

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten Konjunkturläget är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. The Swedish Economy är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I Lönebildningsrapporten analyserar vi de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

I Hållbarhetsrapporten analyserar vi den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Den årliga rapporten Miljö, ekonomi och politik är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna

Specialstudier, KI-kommentarer, Working paper, PM och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

Förord

Regeringen har gett Konjunkturinstitutet uppdraget att framställa rapporter om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen (Förordning (2007:759) med instruktion för Konjunkturinstitutet). Syftet med rapporterna är att tillhandahålla ett faktaunderlag till arbetsmarknadens parter och Medlingsinstitutet.

Stockholm den 21 oktober 2026

Albin Kainelainen
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Löneutvecklingen i Sverige och omvärlden	8
Läget på arbetsmarknaden	16
Svensk arbetsmarknad 2019–2026 i ett jämförande perspektiv	16
Arbetslösheten i Sverige	22
Sysselsättningsutvecklingen i olika branscher.....	27
Produktivitetsutvecklingen i Sverige.....	33
Kopplingen mellan produktivitet och löner	34
Den historiska produktivitetsutvecklingen	35
Produktivitetsutvecklingen 2026–2029	43
Produktivitetens drivkrafter	44
Produktivitetstillväxt på lång sikt	47
Olika bedömares syn på potentiell produktivitetsutveckling framöver.....	48
Lönsamheten i näringslivet	54
Kapitalavkastning och vinstandel.....	55
Andra mått på lönsamhet.....	59
Utvecklingen framöver.....	61
Referenser	69

RUTOR

Avtalet som slöts 2025.....	9
Jämviktsarbetslösheten sjunker från 7,4 procent.....	17
Tre statistikällor för arbetslöshet i Sverige	31
Olika typer av produktivitetstillväxt	34
Hög produktivitet i fastighetsverksamhet.....	38
Produktivitetstillväxt i volym från kvalitetsförbättringar	40

FÖRDJUPNINGAR

Effekter av generativ AI i de nordiska länderna.....	63
--	----

Sammanfattning

**Sedan det senaste märket inom industrin fastställdes har lö-
nerna ökat med i genomsnitt 3,5 procent per år, vilket är högre
än det historiska genomsnittet sedan 2000. Reallönerna har trots
det utvecklats något långsammare i Sverige än i euroområdet.
Det har skett en uppväxling i produktivitetstillväxten efter 2018.
Produktiviteten i näringslivet har ökat starkt de senaste två åren
och förväntas fortsätta växa framöver. Arbetslösheten är samti-
digt hög, både i ett internationellt perspektiv och jämfört med
Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslösheten. Bil-
den av lönsamheten är inte entydig med en vinstandel i närings-
livet som ligger över medelvärdet sedan 2000 men en kapitalav-
kastning som är något låg.**

Konjunkturinstitutets lönebildningsrapporter syftar till att redo-
visa de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebild-
ningen. Rapporten innehåller ingen bedömning av vilken som är
den, ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, lämpliga löneök-
ningstakten i nästa avtalsperiod utan beskriver ett antal relevanta
aspekter för parterna att väga in i den kommande avtalsrörelsen.
Årets rapport består av fyra kapitel som behandlar löneutveck-
lingen i Sverige och omvärlden, läget på arbetsmarknaden, pro-
duktivitetstillväxten och lönsamheten i näringslivet. Rapport-
ten innehåller även en fördjupning som sammanfattar forsk-
ningen om hur generativ AI har påverkat produktiviteten och ar-
betsmarknaden i de nordiska länderna.

MAKROEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR 2026–2027

Enligt Konjunkturinstitutets prognos från i september har åter-
hämtningen av svensk ekonomi, efter de senaste årens lågkon-
junktur, kommit långt. Stigande reallöner och tillfälliga skatte-
sänkningar gör att hushållens köpkraft har stärkts och hushållens
konsumtion ökar snabbt. Näringslivets investeringar ligger på en
hög nivå och fortsätter att öka. Statliga investeringar i försvars-
uppbyggnad bidrar till den starka tillväxttakten i ekonomin. Ex-
porten, som har gynnats av en högre aktivitet i Europa, bidrar
också positivt. Sysselsättningen har ännu inte följt med i åter-
hämtningen och den ökning som skett har främst varit inom of-
fentliga myndigheter. Arbetslösheten ligger kvar på höga nivåer.
Sammantaget ökar BNP med 3 procent i år, jämfört med en ge-
nomsnittlig tillväxt på ca 2 procent sedan 2000.

Nästa år håller höga globala energipriser och de indirekta ef-
fekterna av dessa inflationen tydligt över Riksbankens inflations-
mål under stora delar av året. Inflationen faller tillbaka till under
målet mot slutet av året men blir 2,6 procent (mätt med KPIF)
över helåret. Högre inflation och höjda räntor minskar hushål-
lens köpkraft och konsumtionstillväxten blir lägre 2027. Även
investeringar och export växer långsammare än i år men fortfa-
rande i en jämförelsevis god takt. Återhämtningen på

arbetsmarknaden förstärks med stigande sysselsättning och sjunkande arbetslöshet. Sammantaget ökar BNP med 2,4 procent 2027.

AVTAGANDE LÖNEÖKNINGAR

Det senaste märket inom industrin sattes den 1 april 2025 till 6,4 procent i avtalade lönekostnadsökningar över två år. Löneglidningen har under den efterföljande avtalsperioden varit lägre än genomsnittet sedan Industriavtalets införande men ungefär i linje med nivåerna sedan finanskrisen. Detta har sammantaget inneburit en lägre löneökningstakt än under närmast föregående avtalsperiod. Samtidigt har avtalen och löneutvecklingen legat kvar på nivåer som är betydligt högre än genomsnittet sedan finanskrisen (se diagram 1).

Reallönerna har fortsatt att stärkas under avtalsperioden men utvecklingen avtar 2027 när inflationen tillfälligt ökar. Reallönerna har sedan 2020 utvecklats något långsammare i Sverige än i euroområdet. Samtidigt har de svenska enhetsarbetskostnaderna i nationell valuta ökat långsammare (2,7 procent per år jämfört med 3,4 procent i euroområdet), vilket förklaras av en starkare produktivitet utveckling i Sverige.

HÖG ARBETSLÖSHET

Arbetslösheten har legat nära 9 procent sedan det senaste märket sattes, vilket är klart över Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslösheten och högt i ett internationellt perspektiv (se diagram 2). Arbetslöshetsuppgången sedan 2022 beror inte bara på att efterfrågan på arbetskraft har minskat utan även på att arbetskraftsdeltagandet har ökat. Detta skiljer sig från tidigare konjunkturedgångar då arbetskraftsdeltagandet i regel har sjunkit med efterfrågan.

Andelen unga bland de arbetslösa har ökat de senaste åren samtidigt som fler av de arbetslösa vill arbeta deltid. Arbetslösheten bland utrikes födda är hög och långtidsarbetslösheten har stigit och är högre jämfört med före pandemin. De senaste åren har dessutom arbetslösheten stigit jämförelsevis mycket för personer med eftergymnasial utbildning.

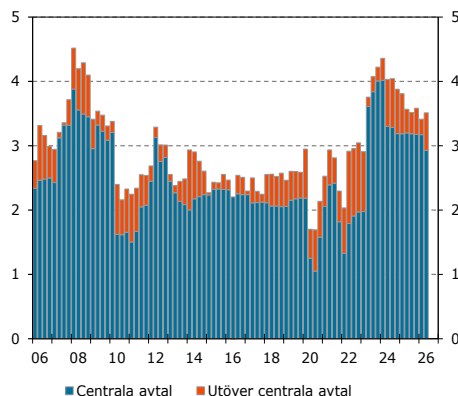
Enligt makrostatistiken är det inte uppenbart att det finns tydliga effekter av generativ AI på arbetsmarknaden. Samtidigt tyder litteraturen på att arbetsmarknadsinträdet kan ha försvårats något för nyexaminerade inom yrken med hög exponering mot AI (se fördjupningen "Generativ AI").

STARK PRODUKTIVITETSUTVECKLING

Den svenska produktivitetstillväxten har varit lägre sedan finanskrisen inleddes 2008 (se diagram 3). Avmattningen var inte unik för Sverige utan sågs i stora delar av världen. Produktivitetstillväxten skiljer sig kraftigt mellan branscher över tid. Tillverkningsindustrin och IKT-sektorn har haft den snabbaste

Diagram 1 Löner

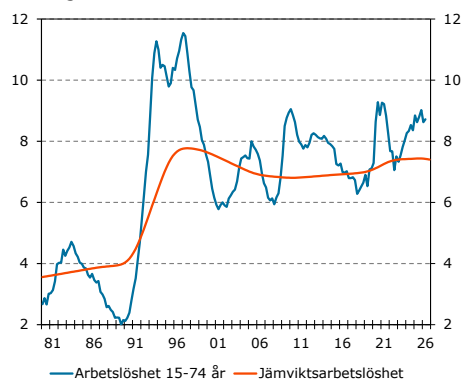
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Arbetslöshet enligt AKU

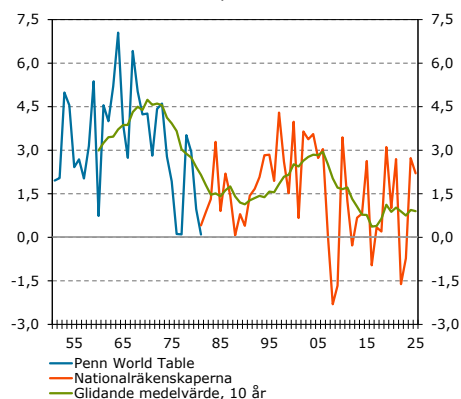
Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 3 Produktivitetsutveckling hela ekonomin

Faktisk årstakt, fasta priser

Anm. Produktivitet mäts som BNP per arbetad timme 1950–1980 och som förädlingsvärde per arbetad timme från 1980 och framåt.

Källor: Penn World Table, SCB och Konjunkturinstitutet.

historiska tillväxten, medan byggsektorn har haft en betydligt svagare utveckling.

Efter en period av svag produktivitetstillväxt under 2010-talet har tillväxttakten åter växlat upp sedan 2018. Det finns inte en enskild förklaring till den högre produktivitetstillväxten utan det är olika faktorer som har bidragit de enskilda åren. Det gör det osäkert om tillväxttakten har skiftat uppåt strukturellt under perioden. Konjunkturinstitutet bedömer att en del av uppgången är varaktig (se diagram 4).

Den faktiska produktiviteten i näringslivet ökar med i genomsnitt 1,4 procent per år 2027–2029, vilket är något lägre än den potentiella produktivitetssökningen på 1,7 procent per år. För att bedöma produktivitetstillväxten på längre sikt antar Konjunkturinstitutet att produktiviteten växer i samma takt som den historiska tillväxten sedan 1980, justerad för att tjänstebranscherna i dag utgör en större del av näringslivet. Detta ger en produktivitetstillväxt på 1,6 procent per år.

HÖG VINSTANDEL MEN SPLITTRAD BILD AV LÖNSAMHETEN

Lönsamheten i näringslivet kan mätas på flera sätt och måtten ger delvis olika bild. Vinstandelen är hög medan övriga mått ligger närmare de historiska genomsnitten.

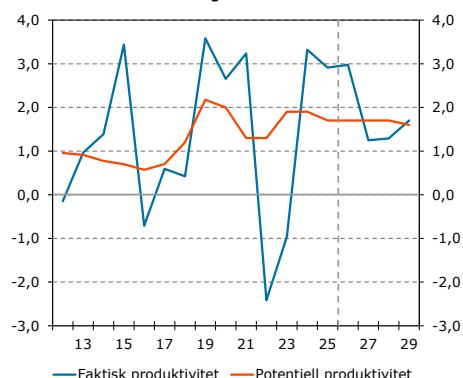
Vinstandelen har stigit sedan 2018 och ligger kvar på en hög nivå framöver (se diagram 5). Kapitalavkastningen är teoretiskt bättre förankrad som lönsamhetsmått då den kan jämföras med företagens avkastningskrav. Kapitalavkastningen har trendmässigt fallit. Lägre riskfria räntor sänkte avkastningskravet och gjorde även investeringar med lägre avkastning lönsamma, vilket sannolikt bidrog till en lägre kapitalproduktivitet. De senaste åren har kapitalavkastningen ökat men även räntorna har stigit. Ställd mot den riskfria räntan och kapitalförslitningen ger kapitalavkastningen en svagare bild än vinstandelen av lönsamheten 2025. Den svagare bilden ligger kvar både 2026 och 2027 (se diagram 6).

Andra mått som rörelsemarginalen och företagens egna lönsamhetsomdömen indikerar att lönsamheten i näringslivet har förbättrats de senaste kvartalen men de ger olika bild av nuläget.

Lönsamheten i industrin var mycket hög 2022, då både vinstandelen och kapitalavkastningen nådde historiskt höga nivåer. Därefter har båda måtten fallit tydligt, bland annat till följd av kronförstärkningen sedan hösten 2023. Vinstandelen ligger trots nedgången fortfarande över sitt genomsnitt sedan 2000. Lönsamheten är något låg om den i stället mäts med kapitalavkastningen.

Diagram 4 Faktisk och potentiell produktivitet, näringslivet

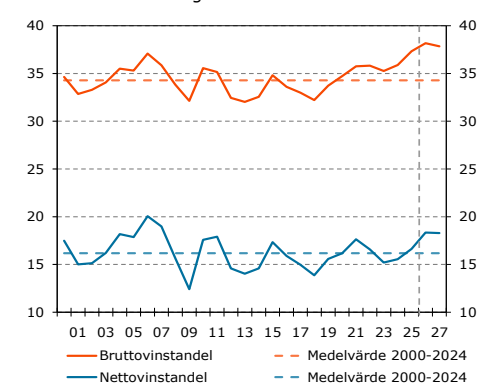
Procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 5 Bruttovinstandel och nettovinstandel

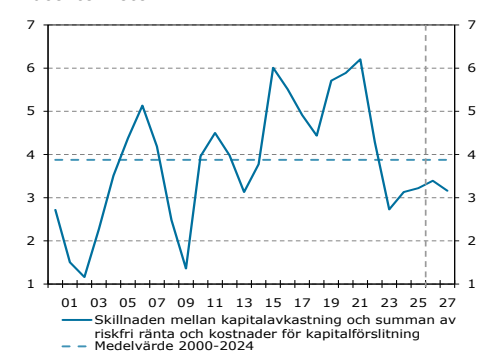
Procent av förädlingsvärdet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 6 Skillnaden mellan kapitalavkastning och summan av riskfri ränta och kostnader för kapitalförslitning

Procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Löneutvecklingen i Sverige och omvärlden

Löneökningstakten har gradvis avtagit sedan början av 2024, men är fortfarande hög jämfört med det historiska genomsnittet sedan 1997. Löneutvecklingen utöver de centrala avtalen har, trots det svaga arbetsmarknadsläget, varit ungefär i linje med genomsnittet sedan finanskrisen. I takt med att inflationen har fallit tillbaka har reallönerna åter börjat stiga men de ligger fortfarande under toppnivån före inflationsuppgången 2022–2023. Sedan 2020 har enhetsarbetskostnaderna ökat långsammare i Sverige än i euroområdet, framför allt till följd av en jämförelsevis stark svensk produktivitetsutveckling.

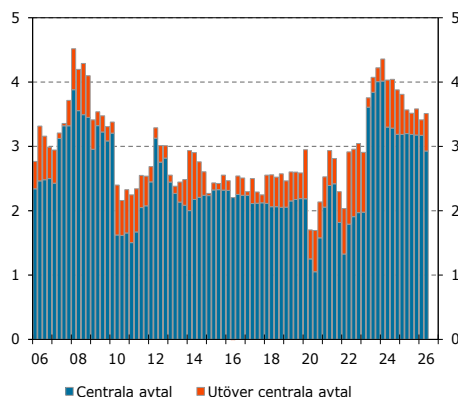
Industrins avtal, som slöts den 1 april 2025, satte märket för löneökningarna för två år framåt (se faktaruta ”Avtalet som slöts 2025”). Det andra avtalsåret, som inleddes den 1 april 2026, innebär en viss nedtrappning av de avtalade löneökningarna. Löneökningstakten är fortfarande hög jämfört med de senaste tjugo åren, men nedväxlingen sedan 2024 är tydlig (se diagram 7). Löneglidningen under den nuvarande avtalsperioden har i genomsnitt varit 0,4 procentenheter, vilket är lägre än medelvärdet sedan Industriavtalets införande 1997 men ungefär i linje med nivåerna sedan finanskrisen bröt ut 2008 (se diagram 8).

Löneutvecklingen har varierat mellan olika delar av näringslivet: löneökningstakten har generellt varit högre inom tjänstesektorn medan löneökningarna inom varubranscherna (bygg och industri) varit mer dämpade (se diagram 9). Varubranscherna tenderar att vara mer konjunkturkänsliga och de lägre löneökningarna sammanfaller med en svagare sysselsättningsutveckling (se kapitel 2). Lönerna i offentliga myndigheter har under nuvarande avtalsperiod ökat något snabbare än i näringslivet efter att ha ökat långsammare under de närmast föregående åren (se diagram 10). Eftersom löneutvecklingen även påverkas av bland annat avtalskonstruktioner och förändringar i arbetskraftens sammansättning bör jämförelserna dock tolkas med försiktighet.¹

¹ Om sysselsättningen ökar i grupper eller branscher med lägre lönenivåer kan det tillfälligt dämpa den genomsnittliga löneökningstakten, även om de individuella löneökningarna följer de centrala avtalen. Den faktiska löneutvecklingen bör därför tolkas mot bakgrund av förändringar i arbetsmarknadens struktur.

Diagram 7 Löner

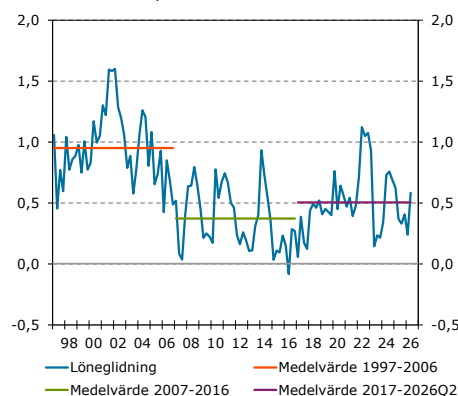
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 8 Löneutveckling utöver avtalad löneökningstakt

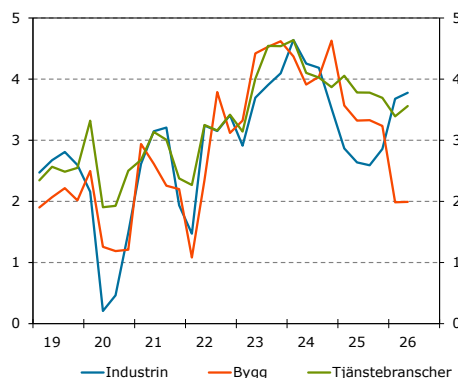
Procentenheter, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 9 Löner, näringslivsbranscher

Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Avtalet som slöts 2025

Avtalsrörelsen 2025 omfattade merparten av arbetsmarknaden. Förhandlingarna fördes i ett ekonomiskt läge med en inflation som fallit från höga nivåer och en arbetsmarknad som fortfarande befann sig i ett svagt läge med en hög arbetslöshet och en minskande sysselsättning. Reallönerna hade börjat återhämta sig men låg fortfarande märkbart under nivåerna från innan inflationsuppgången.

Industrimärket presenterades den 1 april och landade på avtalade lönekostnadsökningar om 6,4 procent fördelat över två år. Avtalet innebar lönekostnadsökningar om 3,4 procent det första avtalsåret och 3,0 procent det andra. Delar av utrymmet går till annat än lön, bland annat arbetstidsförkortning och deltidspension, vilket innebär att avtalade löneökningar ligger något lägre än lönekostnadsökningarna. Enligt Medlingsinstitutets beräkningar låg avtalade löneökningar på 3,1 procent första avtalsåret och 2,9 procent det andra. Detta innebär en nedväxling jämfört med 2023–2024 då både inflation och lönekrav var högre. De avtalade löneökningarna ligger ändå tydligt över medelvärdet sedan Industriavtalets införande 1997.

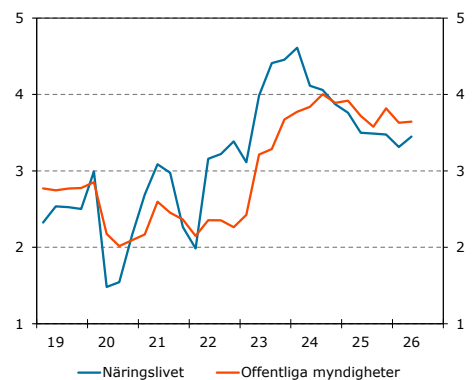
REALLÖNER

Reallönerna i Sverige har ökat trendmässigt under flera decennier men utvecklingen har varierat över tid (se diagram 11 för tillverkningsindustrin). När inflationen är låg, stabil och förutsägbar kan arbetsmarknadens parter ingå löneavtal som i högre grad ger de reallöneökningar som avses när avtalen sluts. Under sådana perioder har nominella löneökningar därför i stor utsträckning omsatts i högre reallöner. När inflationen däremot har stigit snabbt har prisökningarna ofta överstigit de löneökningar som redan avtalats, vilket har lett till svag eller negativ reallöneutveckling (se diagram 12).

Den höga inflationen 2022–2023 bröt den långa period med trendmässigt stigande reallöner sedan mitten av 1990-talet. Under större delen av denna period var inflationen låg och relativt förutsägbar, vilket underlättade en lönebildning som gav reallöneökningar. Inflationsuppgången 2022–2023 innebar däremot ett kraftigt fall i reallönerna. Nedgången var större än vid tidigare reallönefall under de senaste 50 åren och innebar att reallönenivån föll tillbaka till ungefär samma nivå som tio år tidigare. Att de nominella löneökningarna inte steg i samma takt som priserna begränsade lönekostnadernas bidrag till det inhemska

Diagram 10 Löner, näringslivet och offentliga myndigheter

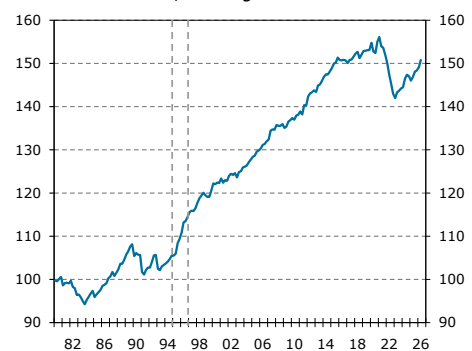
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 11 Reallön, tillverkningsindustrin

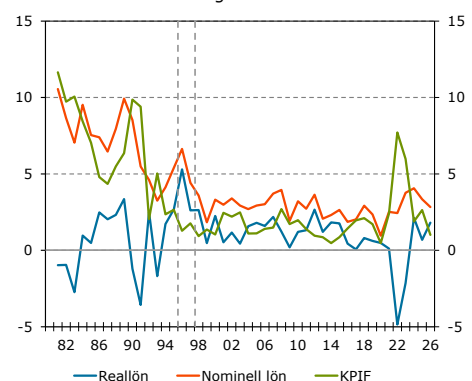
Index 1980=100, säsongsrensade kvartalsvärden

Anm. Vertikala streckade linjer visar införandet av inflationsmålet (1995) och Industriavtalet (1997). Reallönen är deflaterad med KPIF. För 1980–1986 har KPIF förlängts bakåt med utvecklingstakten i KPI exklusive räntekostnader. Källor: Konjunkturinstitutet, OECD och SCB.

Diagram 12 Löner, tillverkningsindustrin och inflation

Procentuell förändring

Anm. Vertikala streckade linjer visar införandet av inflationsmålet (1995) och Industriavtalet (1997). För 1980–1986 har KPIF förlängts bakåt med utvecklingstakten i KPI exklusive räntekostnader. Källor: Konjunkturinstitutet, OECD och SCB.

inflationstrycket. Samtidigt innebar utvecklingen att hushållens köpkraft mätt med real disponibelinkomst försvagades (se diagram 13).

Att reallönerna föll så kraftigt bör ses mot bakgrund av utvecklingen efter inflationsmålet införande 1995. Under större delen av perioden har inflationen understigit inflationsmålet (se diagram 14). Om löneavtalen utgick från att inflationen skulle ligga nära målet kan den lägre faktiska inflationen ha bidragit till att reallönerna ökade mer än vad som förutsågs när avtalen ingicks. En viss del av den långsiktiga reallöneuppgången i diagram 11 kan alltså spegla att inflationen blev lägre än väntat, även om uppgången till största delen kan förklaras av en positiv produktivitetsutveckling. Fallet 2022–2023 kan i det perspektivet ses som en överraskning i motsatt riktning: avtal som slutits med förväntningar om en inflation nära målet mötte i stället en inflation långt över det. Det innebär att den historiska reallönetrenden inte nödvändigtvis utgör en självklar referenspunkt för den reallöneutveckling som kan väntas framöver, om inflationen ligger nära målet.

Under 2025 och första halvåret 2026 har reallönerna åter börjat stiga. Den främsta orsaken är att inflationen har fallit tillbaka samtidigt som de nominella löneökningarna har legat kvar på relativt höga nivåer.

LÖNER OCH ARBETSKOSTNADER I SVERIGE I ETT INTERNATIONELLT PERSPEKTIV

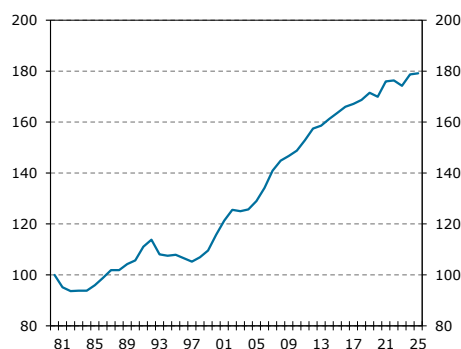
Den internationella löneutvecklingen har de senaste åren präglats av en gradvis normalisering efter inflationsuppgången 2022–2023.² De nominella lönerna ökade kraftigt i de flesta utvecklade ekonomier under 2023 och 2024. Löneutvecklingen i det svenska näringslivet har de senaste åren varit något lägre än i Tyskland och euroområdet, men högre än i Danmark och Finland (se tabell 1).

I euroområdet uppgick den genomsnittliga löneökningstakten i näringslivet till 3,6 procent under 2020–2025 (se diagram 15). Takten växlade upp tydligt i samband med den höga inflationen 2022–2023 och har legat kvar på relativt höga nivåer även 2024–2025 (se tabell 1). Utvecklingen skiljer sig dock åt mellan medlemsländerna. Tyskland och Nederländerna har haft jämförelsevis höga löneökningstakter under och efter inflationsuppgången, medan utvecklingen har varit mer dämpad i Frankrike och Italien. I Belgien, där lönerna i större utsträckning är kopplade till inflationens utveckling, har löneökningarna anpassats snabbare

² För internationella jämförelser av löneutvecklingen används i detta avsnitt i huvudsak EU-harmoniserade mått på löner, arbetskostnader och inflation. För USA och Storbritannien används dock andra nationella mått, vilket innebär att nivåskillnader i ökningstakt med dessa två länder bör tolkas med viss försiktighet.

Diagram 13 Real disponibel inkomst per capita

Index 1980=100

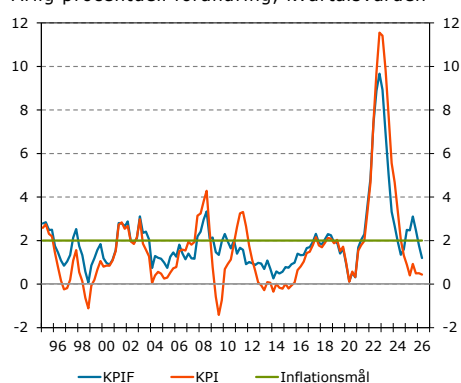

Anm. Real disponibel inkomst är deflaterad med KPIF. För 1980–1986 har KPIF förlängts bakåt med utvecklingstakten i KPI exklusive räntekostnader.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 14 Inflation och inflationsmål

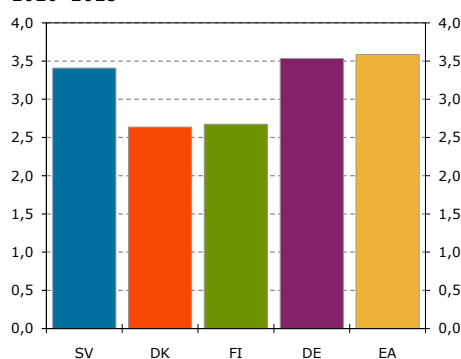
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 15 Löner, näringslivet

Genomsnittlig årlig procentuell förändring under 2020–2025

Anm. Geometrisk medelvärde av nominell löneökningstakt med basår satt till året före intervalllets första angivna år.

Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

både uppåt och nedåt. För samtliga jämförelseländer är den genomsnittliga nominella löneökningstakten 2020–2025 högre än under den längre perioden 2010–2025, vilket till viss del speglar uppväxlingen i samband med inflationsuppgången (se diagram 15 och diagram 16).

Trots att inflationsuppgången var av likartad omfattning i Sverige och euroområdet (se diagram 17) har den nominella löneökningstakten i det svenska näringslivet varit lägre – både under perioden med hög inflation 2022–2023 och i den efterföljande perioden med inflation runt målet 2024–2025 (se tabell 1). Sverige har alltså inte haft samma tydliga uppväxling i den nominella löneökningstakten som euroområdet.

Tabell 1 Löneökningar i näringslivet internationellt

Genomsnittlig årlig procentuell förändring

	Nominell lön			Reallön		
	2020– 2021	2022– 2023	2024– 2025	2020– 2021	2022– 2023	2024– 2025
Sverige	2,5	4,0	3,8	0,8	–2,8	1,4
Euroområdet	1,8	4,8	4,2	0,4	–2,0	1,9
Norge	3,7	3,5	6,7	1,1	–2,3	3,8
Danmark	2,6	2,5	2,8	1,4	–3,2	1,2
Finland	2,1	2,8	3,1	0,9	–2,8	1,7
Tyskland	1,4	4,9	4,3	–0,4	–2,3	1,9
Frankrike	1,0	3,9	2,6	–0,3	–1,8	0,9
Nederländerna	3,5	4,7	5,2	1,5	–2,8	2,0
Belgien	1,4	7,3	2,0	–0,4	1,0	–1,6
Italien	1,6	2,5	3,4	0,7	–4,5	2,0
Storbritannien	3,9	6,9	5,1	2,1	–1,1	2,1
USA	3,5	4,9	3,7	0,5	–1,0	0,8

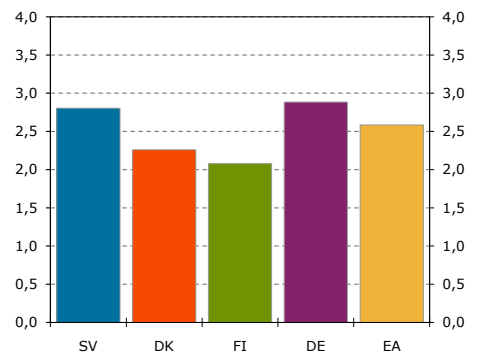
Anm. Tabellens värden avser geometriska medelvärden med basår satt till året före intervalllets första angivna år. Lönerna enl. Labor Cost Index lönemått WAG från Eurostat. WAG är komponenten "Wages and salaries" i Labour Cost Index (LCI) och mäter utvecklingen av löner och ersättningar per arbetad timme, exklusive arbetsgivaravgifter och andra arbetskraftskostnader utöver lön. Näringslivet avser branscher med NACE-kod B–N. För USA används Employment Cost Index (ECI), serien Wages and Salaries, från BLS. För Storbritannien används Average Weekly Earnings (AWE) från ONS. Reallön är beräknad med HIKP för samtliga länder bortsett USA och Storbritannien, där KPI har använts. För Belgien avser årsgenomsnittet 2025 genomsnittet för årets två första kvartal.

Källor: Eurostat, ONS, BLS och Konjunkturinstitutet.

Den mer dämpade nominella löneökningstakten i Sverige efter inflationsuppgången har inneburit en långsammare reallöneåterhämtning än i euroområdet. För euroområdet som helhet låg reallönen vid utgången av 2025 knappt över 2019 års nivå, medan

Diagram 16 Löner, näringslivet

Genomsnittlig årlig procentuell förändring under 2010–2025

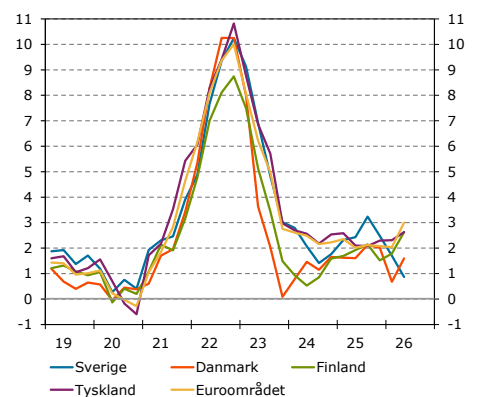

Anm. Geometriska medelvärden av nominell löneökningstakt med basår satt till året före intervalllets första angivna år.

Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

Diagram 17 Konsumentpriser

Kvartalsvärden

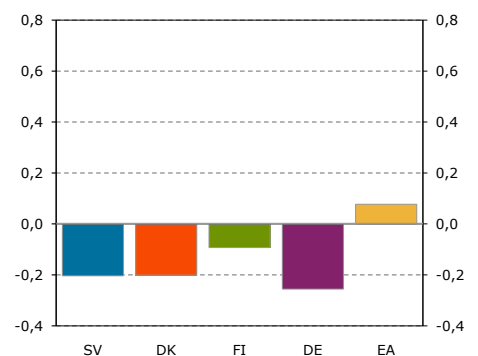

Anm: HIKP för samtliga länder.

Källa: Eurostat.

Diagram 18 Reala löner, näringslivet

Genomsnittlig årlig procentuell förändring under 2020–2025

Anm. Geometriska medelvärden av real löneökningstakt med basår satt till året före intervalllets första angivna år.

Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

Sverige vid samma tidpunkt fortfarande inte hade återhämtat sig till 2019 års nivå. Till skillnad från euroområdet var tillväxten i de svenska reallönerna alltså i genomsnitt negativ under 2020–2025 (se diagram 18). Sett i det längre perspektivet 2010–2025 har dock den reala löneökningstakten i Sverige varit högre än i euroområdet (se diagram 19).

Lönerna ökade snabbare i tjänstebranscherna än i tillverkningsindustrin i Sverige 2020–2025 (se tabell 2). Skillnaden uppgick till 0,7 procentenheter per år, vilket är lika mycket som i euroområdet. I euroområdet drivs skillnaden delvis av Tyskland, där lönerna i tjänstebranscherna ökade med 4,0 procent per år jämfört med 2,6 procent i tillverkningsindustrin, en skillnad på 1,4 procentenheter. Skillnaderna mellan branscherna kan dock delvis spegla förändringar i personalsammansättningen under pandemin och bör därför tolkas med försiktighet.

Tabell 2 Löneökningar i näringslivet internationellt uppdelat på tillverkningsindustri och tjänstebranscher

Genomsnittlig årlig procentuell förändring

	Nominell lön		Reallön	
	Tillverkning	Tjänster	Tillverkning	Tjänster
	2020–2025	2020–2025	2020–2025	2020–2025
Sverige	2,9	3,6	–0,7	0,0
Euroområdet	3,1	3,8	–0,4	0,3
Norge	4,1	5,0	0,3	1,2
Danmark	2,8	2,6	0,0	–0,3
Finland	2,7	2,7	–0,1	–0,1
Tyskland	2,6	4,0	–1,2	0,2
Frankrike	2,6	2,5	–0,3	–0,4
Nederländerna	4,5	4,5	0,2	0,2
Belgien	2,9	3,8	–0,9	0,0
Italien	2,6	2,4	–0,5	–0,8

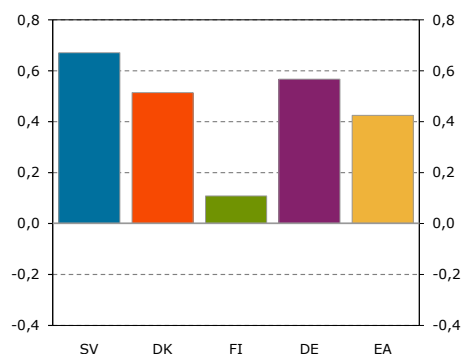
Anm. Tabellens värden avser geometriska medelvärden med basår satt till året före intervalllets första angivna år. Löner enl. Labor Cost Index lönemått WAG från Eurostat. WAG är komponenten "Wages and salaries" i Labour Cost Index (LCI) och mäter utvecklingen av löner och ersättningar per arbetad timme, exklusive arbetsgi-varavgifter och andra arbetskraftskostnader utöver lön. Tillverkningsindustrin avser bransch med NACE-kod C och tjänstesektorn avser branscher med NACE-kod G–N. Reallön har beräknats med HIKP. För Belgien avser årsgenomsnittet 2025 genom-snittet för årets två första kvartal.

Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

Enhetsarbetskostnaden mäter arbetskostnaden per producerad enhet och påverkas därmed av både arbetskostnadernas och produktivitetens utveckling. Enhetsarbetskostnaderna i Sverige har ökat i relativt stabil takt sedan 2000, men i förhållande till

Diagram 19 Reala löner, näringslivet

Genomsnittlig årlig procentuell förändring under 2010–2025

Anm. Geometriska medelvärden av real löneökningstakt med basår satt till året före intervalllets första angivna år.

Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

euroområdet och Tyskland kan perioden delas in i tre faser med olika utveckling (se tabell 3). Under perioden 2000–2007 ökade enhetsarbetskostnaderna i Sverige med i genomsnitt 2,1 procent per år, jämfört med 1,4 procent i euroområdet. I Tyskland var de i stort sett oförändrade till följd av återhållsamma löneökningar. Sammantaget ökade de svenska enhetsarbetskostnaderna snabbare än i euroområdet och betydligt snabbare än i Tyskland.

Även under perioden 2008–2019, som omfattar finanskrisen och den efterföljande perioden med låg inflation, ökade enhetsarbetskostnaderna i Sverige snabbare än i euroområdet men i liknande takt som i Tyskland. Under den senaste perioden 2020–2025 har mönstret varit det omvända. Inflationsuppgången 2022–2023 ledde till högre löneökningar i samtliga länder, men enhetsarbetskostnaderna har ökat betydligt långsammare i Sverige (2,7 procent per år) än i euroområdet (3,4 procent per år) och Tyskland (3,9 procent per år). Sett över hela perioden 2000–2025 har enhetsarbetskostnaderna i Sverige ökat mer än i euroområdet och Tyskland. Utvecklingen sedan 2020 har alltså återtagit en del, men inte hela, av den tidigare relativa ökningen i enhetsarbetskostnader.

Tabell 3 Enhetsarbetskostnader

Genomsnittlig årlig procentuell förändring

	2000–2007	2008–2019	2020–2025
Sverige	2,1	2,2	2,7
Euroområdet	1,4	1,5	3,4
Danmark	2,3	1,2	2,3
Finland	0,9	1,9	2,8
Tyskland	-0,1	2,1	3,9

Anm. Geometrisk medelvärden med basår satt till året före intervallets första angivna år. Nominella enhetsarbetskostnader för hela ekonomin, baserade på arbetade timmar, i nationell valuta.

Källa: Eurostat.

Skillnaderna i enhetsarbetskostnadernas utveckling kan delas upp i bidrag från arbetskostnaden, mätt som ersättning per arbetad timme inklusive arbetsgivaravgifter, och från produktiviteten (se tabell 4). Produktiviteten i Sverige har ökat snabbare än i euroområdet och Tyskland, med 1,2 procent per år jämfört med 0,8 respektive 0,9 procent. Arbetskostnaderna har dock ökat betydligt snabbare, med 3,6 procent per år jämfört med 2,7 procent. Den högre svenska produktivitetstillväxten har endast delvis motverkat de snabbare arbetskostnadsökningarna. Sammantaget har därför enhetsarbetskostnaderna ökat snabbare i Sverige än i euroområdet och Tyskland sedan 2000.

Under perioden 2020–2025 har arbetskostnaden i Sverige ökat med i genomsnitt 3,7 procent per år, vilket är i nivå med euroområdet (3,8 procent) och lägre än i Tyskland (4,3 procent). Produktiviteten har ökat med 0,9 procent per år i Sverige, jämfört med 0,3 procent i euroområdet och 0,4 procent i Tyskland. Gentemot euroområdet förklaras skillnaden i enhetsarbetskostnadernas utveckling alltså i huvudsak av den högre produktivitetstillväxten i Sverige. Gentemot Tyskland förklaras skillnaden ungefär lika mycket av lägre arbetskostnadsökningar som av högre produktivitetstillväxt.

Sammantaget visar uppdelningen att utvecklingen sedan 2020 skiljer sig från den längre perioden sedan 2000 genom att arbetskostnaderna i Sverige har ökat långsammare än i Tyskland och euroområdet, samtidigt som produktivitetstillväxten fortsatt varit högre i Sverige.

Tabell 4 Enhetsarbetskostnadens komponenter

Genomsnittlig årlig procentuell förändring

	Produktivitet	Arbetskostnad	Enhets- arbetskostnad
2000–2025			
Sverige	1,2	3,6	2,3
Euroområdet	0,8	2,7	1,9
Danmark	1,2	3,0	1,8
Finland	0,9	2,7	1,8
Tyskland	0,9	2,7	1,8
2020–2025			
Sverige	0,9	3,7	2,7
Euroområdet	0,3	3,8	3,4
Danmark	1,1	3,4	2,3
Finland	0,1	2,9	2,8
Tyskland	0,4	4,3	3,9

Anm. Geometrisk medelvärden med basår satt till året före intervallets första angivna år. Nominella enhetsarbetskostnader för hela ekonomin, baserade på arbetade timmar, i nationell valuta samt dess komponenter produktivitet och arbetskostnad.

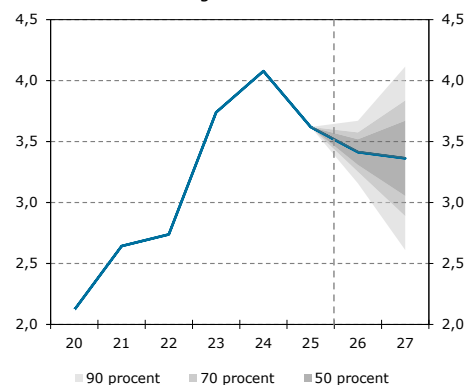
Källor: Eurostat och Konjunkturinstitutet.

PROGNOS FÖR LÖNEUTVECKLINGEN

Löneökningstakten i Sverige väntas avta något 2027 (se diagram 20 för osäkerhetsintervall) men ligga kvar på nivåer som utifrån ett historiskt perspektiv är högre än genomsnittet sedan finanskrisen (se diagram 1). Prognosen bygger på en fortsatt återhämtning på arbetsmarknaden under 2027 med stigande

Diagram 20 Osäkerhetsintervall för timlön

Procentuell förändring

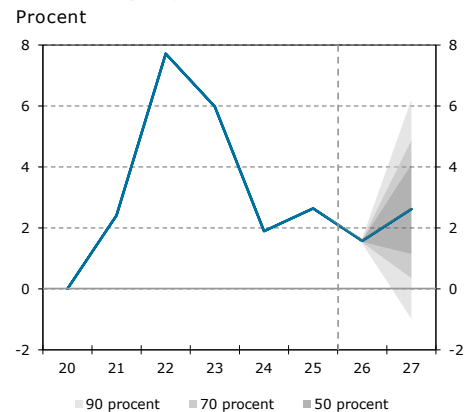

Anm. Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade. Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

sysselsättningsgrad och en sjunkande arbetslöshet samt en inflation tillfälligt högre än inflationsmålet. Prognosen är osäker i båda riktningarna. Högre löneökningar kan följa av en snabbare arbetsmarknadsåterhämtning än i prognosen, medan en långsammare konjunkturåterhämtning kan hålla tillbaka löneökningarna. Baserat på fördelningen av historiska prognosfel uppgår det 90-procentiga prognosintervallet för löneutvecklingen 2027 till mellan 2,6 och 4,1 procent. Det 50-procentiga intervallet uppgår till mellan 3,1 och 3,7 procent.

Reallönerna väntas fortsätta öka 2027 men i lägre takt än 2026, framför allt till följd av den högre inflationen under året (se diagram 21 för osäkerhetsintervall för inflationsprognosen). Samtidigt finns det mycket osäkerhet kring inflationstrycket och i synnerhet hur höga energipriserna blir samt hur de påverkar andra priser. Baserat på fördelningen av historiska prognosfel uppgår det 90-procentiga prognosintervallet för KPIF-inflationen 2027 till mellan -1,0 och 6,2 procent. Det 50-procentiga intervallet uppgår till mellan 1,1 och 4,1 procent. Detta innebär en betydande osäkerhet även för reallöneutvecklingen 2027.

Diagram 21 Osäkerhetsintervall för inflationsprognosen, KPIF

Anm. Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Läget på arbetsmarknaden

Arbetslösheten har ökat sedan 2022 och ligger nära nivån under pandemiåren och klart högre än Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslösheten. Arbetslösheten i Sverige är också hög i ett internationellt perspektiv. Uppgången sedan 2022 beror inte bara på minskad sysselsättning utan även på att arbetskraftsdeltagandet har ökat, vilket skiljer sig från tidigare konjunkturedgångar. Andelen unga bland de arbetslösa har ökat de senaste åren samtidigt som fler av de arbetslösa vill arbeta deltid. Arbetslösheten bland utrikes födda är hög och långtidsarbetslösheten har stigit och är högre jämfört med före pandemin. De senaste åren har dessutom arbetslösheten stigit jämförelsevis mycket för personer med eftergymnasial utbildning. Konjunkturåterhämtningen som inleddes under 2024 har ännu inte gett något tydligt avtryck på arbetsmarknaden. Nästa år väntas arbetsmarknaden dock förbättras och arbetslösheten börja minska.

Löneavtalen fördelar inte bara inkomster utan påverkar också företagets prissättning och konkurrenskraft och därmed förutsättningarna för hög sysselsättning och låg arbetslöshet. Därför behöver parterna beakta läget på arbetsmarknaden i sina handlingar.

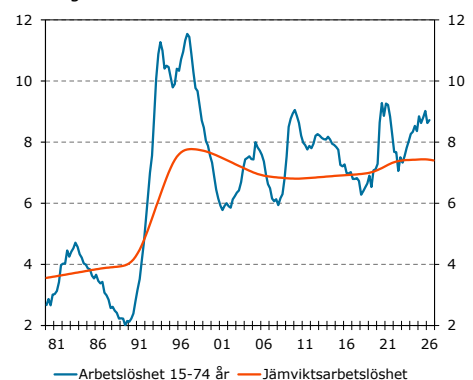
I detta kapitel beskrivs läget på den svenska arbetsmarknaden med fokus på de senaste årens konjunkturutveckling. Tyngdpunkten ligger på arbetslösheten och dess sammansättning. Arbetslösheten i Sverige beskrivs genom en jämförelse med länder med liknande arbetsmarknad i vårt närområde. Vidare analyseras skillnader mellan olika grupper på arbetsmarknaden i Sverige och hur utvecklingen sett ut de senaste åren. Kapitlet belyser även sysselsättningens utveckling med särskilt fokus på skillnader mellan branscher.

Svensk arbetsmarknad 2019–2026 i ett jämförande perspektiv

Arbetslösheten i Sverige är för närvarande hög, både jämfört med andra länder och i förhållande till Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslösheten (se diagram 22). Perioden sedan 2020 har präglats av snabba konjunktursvängningar. Arbetslösheten ökade snabbt 2020 under inledningen av covid-19-pandemin men sjönk igen 2022 när pandemin började klinga av och restriktionerna lyftes (se diagram 22). En ny lågkonjunktur

Diagram 22 Arbetslöshet enligt AKU

Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

inleddes mot slutet av 2022. Arbetslösheten vände då åter upp och har fortsatt att stiga fram till 2025. Den konjunkturåterhämtning som inleddes 2024 har hittills endast gett mindre avtryck på arbetslösheten. Under hela perioden 2020–2026 har arbetslösheten legat högre än 2019 års nivå.

Jämviktsarbetslösheten sjunker från 7,4 procent

Jämviktsarbetslösheten är den arbetslöshet som skulle observeras om ekonomin befann sig i konjunkturallians. Konjunkturinstitutets bedömning utgår från AKU:s definition av arbetslöshet. Jämviktsarbetslösheten ökade mellan 2019 och 2022 främst som en följd av stigande långtidsarbetslöshet under pandemin (se diagram 22). År 2026 uppgår den till 7,4 procent.³ Under de närmaste åren sjunker jämviktsarbetslösheten något till 7,1 procent 2029. Jämviktsarbetslösheten sjunker av tre huvudsakliga anledningar. För det första till följd av genomförd politik som ökar incitamenten att arbeta. För det andra genom att den utrikesfödda befolkningen i genomsnitt har längre vistelse i Sverige.⁴ För det tredje ökar befolkningen i arbetsför ålder i långsam takt framöver, vilket ger färre jobbsökande per ledigt arbete och därigenom bedöms sänka jämviktsarbetslösheten.

LÅNG PERIOD MED STIGANDE ARBETSKRAFTSDELTAGANDE OCH SYSSELSÄTTNINGSGRAD I SVERIGE

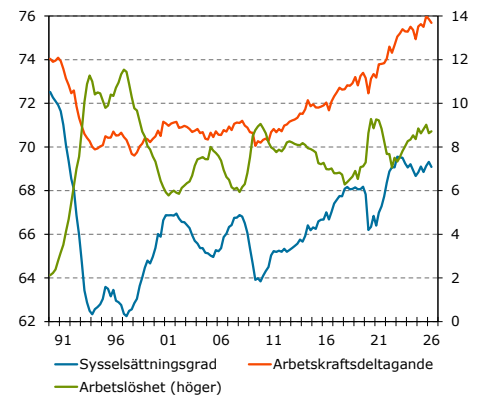
Sedan 2010 har det skett en trendmässig ökning av arbetskraftsdeltagandet i Sverige.⁵ Arbetskraftsdeltagandet för personer 15–74 år är nu det högsta som observerats på flera decennier (se diagram 23). Framför allt har arbetskraftsdeltagandet ökat bland utrikes födda (se diagram 24). Ökningen har varit ungefär lika stor för personer födda inom EU som utanför EU.

Även sysselsättningsgraden för personer 15–74 år har ökat trendmässigt sedan runt år 2010. Nivån de senaste åren är dock lägre än i början av 1990-talet, vilket också återspeglas i en betydligt högre arbetslöshet nu jämfört med då.

Förändringar i konjunkturen påverkar i första hand sysselsättningsgraden och arbetslösheten. Arbetslösheten påverkas

Diagram 23 Sysselsättningsgrad, arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet

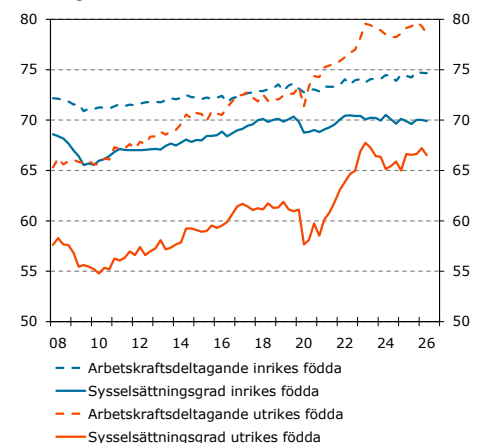
Procent av befolkningen respektive arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 24 Sysselsättningsgrad och arbetskraftsdeltagande

Procent av befolkningen 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³ Se Konjunkturläget mars 2026. För en utförligare beskrivning av Konjunkturinstitutets tankar om jämviktsarbetslösheten, se Lönebildningsrapporten 2019.

⁴ Se Konjunkturinstitutet Specialstudie 94 "Utrikes föddas uppgående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?", 2023.

⁵ Arbetskraftsdeltagandet är den andel av en åldersgrupp i befolkningen som deltar i arbetskraften.

vanligtvis något mindre än sysselsättningen eftersom en del personer – ofta de med en svagare anknytning till arbetsmarknaden – normalt väljer att lämna eller ansluta till arbetskraften beroende på konjunkturläget.

ARBETSKRAFTSDELTAGANDET HAR ÖKAT DE SENASTE ÅREN TROTS LÅGKONJUNKTUR

I den senaste lågkonjunkturen har arbetsmarknaden utvecklats delvis annorlunda jämfört med tidigare lågkonjunkturer. I diagram 25 visas förändringen av sysselsättningsgraden under 1990-talskrisen (1990), IT-kraschen (2002), Finanskrisen (2008), covid-pandemin (2020) och höginflationsperioden (2023). Kvartal noll i diagrammet är kvartalet innan sysselsättningsgraden började sjunka i respektive konjunkturedgång. Diagrammet visar hur sysselsättningsgraden utvecklats under 15 kvartal från det att sysselsättningsgraden började sjunka. Perioden med covid-pandemin är förkortad i diagrammet eftersom den överlappar med den efterföljande lågkonjunkturen. För den senaste lågkonjunkturen visas data så långt det finns statistikutfall.

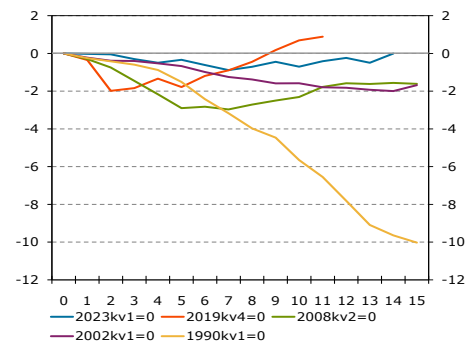
I den senaste konjunkturedgången har sysselsättningsgraden påverkats mindre negativt än under andra konjunkturedgångar. Den försvagning som skett från första kvartalet 2023 pågick i ca sju kvartal, vilket påminner om utvecklingen 2002. Därefter har sysselsättningsgraden stigit och efter 15 kvartal är nivån densamma som före konjunkturedgången. Under både finanskrisen och IT-kraschen var sysselsättningsgraden fortfarande nedpressad efter 15 kvartal. Det är samtidigt tydligt att 90-talskrisen slog betydligt hårdare mot sysselsättningen än någon efterföljande konjunkturedgång. Sammantaget ger detta bilden att den senaste lågkonjunkturen har haft begränsade negativa effekter på sysselsättningen i Sverige.

Trots detta har arbetslösheten stigit påtagligt under den senaste konjunkturedgången (diagram 26). Från första kvartalet 2023 steg arbetslösheten långsamt i ungefär 11 kvartal. Även detta liknar förloppet från 2002 i samband med IT-kraschen, med en jämförelsevis långsam ökning av arbetslösheten. Efter 14 kvartal är arbetslösheten i den senaste lågkonjunkturen fortsatt högre än innan konjunkturedgången. Försämringen efter 14 kvartal är fortsatt jämförbar med IT-kraschen, men också med finanskrisen även om förloppet då var mer dramatiskt.

Att arbetslösheten ökat i den senaste konjunkturedgången trots jämförelsevis små effekter på sysselsättningsgraden beror på att arbetskraftsdeltagandet har stigit i denna lågkonjunktur. Arbetskraftsdeltagandet ligger denna gång efter 14 kvartal närmare 1 procentenhet högre än före konjunkturedgången. I samtliga tidigare konjunkturedgångar sedan 1990-talskrisen

Diagram 25 Sysselsättningsgrad (15–74 år) vid olika lågkonjunkturer

Förändring i procentenheter

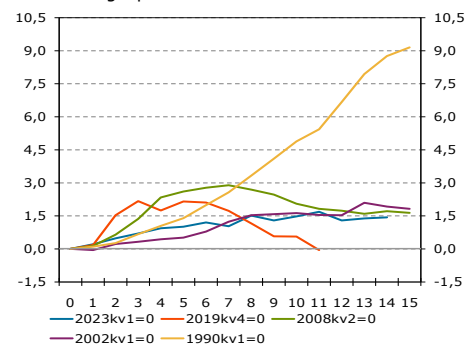

Anm: Kvartal 0 är kvartalet innan sysselsättningsgraden började falla i respektive lågkonjunktur.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 26 Arbetslöshet (15–74 år) vid olika lågkonjunkturer

Förändring i procentenheter

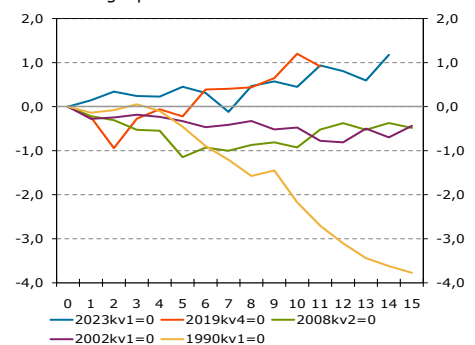

Anm: Kvartal 0 är kvartalet innan sysselsättningsgraden började falla i respektive lågkonjunktur.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 27 Arbetskraftsdeltagande (15–74 år) vid olika lågkonjunkturer

Förändring i procentenheter

Anm: Kvartal 0 är kvartalet innan sysselsättningsgraden började falla i respektive lågkonjunktur.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

fram till den senaste har arbetskraftsdeltagandet i stället initialt sjunkit när sysselsättningsgraden försämrats (se diagram 27).

SVENSK ARBETSLÖSHET ÄR HÖG I ETT INTERNATIONELLT PERSPEKTIV

Sveriges arbetslöshet är hög i ett internationellt perspektiv.⁶ Enligt Eurostat hade Sverige den fjärde högsta arbetslösheten i EU 2025, efter Spanien, Finland och Grekland. I denna rapport jämförs i stället statistik för den svenska arbetsmarknaden med en mindre grupp av geografiskt närliggande länder med en delvis liknande arbetsmarknad som den svenska (Danmark, Finland, Nederländerna, Norge och Tyskland). Sverige hade klart högre arbetslöshet jämfört med dessa länder 2025, med undantag för Finland (se diagram 28). Lägst arbetslöshet hade Tyskland, Nederländerna och Norge på ca 4 procent. Samtliga dessa länder hade högre arbetslöshet 2025 än 2019. De tre länderna med lägst arbetslöshet 2025 är också de som sett minst ökning jämfört med 2019.

Sverige har en förhållandevis hög sysselsättningsgrad i jämförelse (se diagram 29). Den är i nivå med Danmark och Norge och högre än Tyskland och Finland. I Nederländerna har sysselsättningsgraden ökat snabbt de senaste åren.

Även arbetskraftsdeltagandet är högt i Sverige, högre än i både Norge och Danmark (se diagram 30). Även här sticker Nederländerna ut genom att arbetskraftsdeltagandet ökat snabbt de senaste åren. Både Tyskland och Finland har lägre arbetskraftsdeltagande än Sverige.

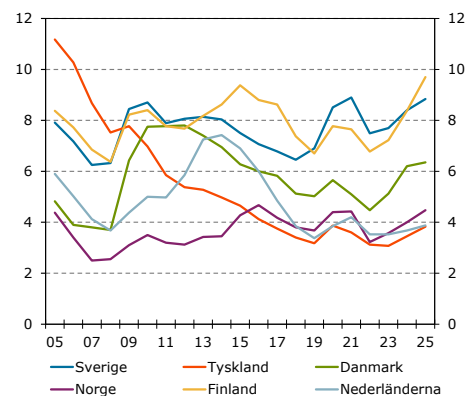
Högre arbetslöshet i Sverige för många grupper i arbetskraften

För att underlätta en jämförelse av olika grupper i befolkningen och över tid har ovägda genomsnitt skapats för jämförelseländernas arbetskraftsdeltagande, sysselsättningsgrad och arbetslöshet. I tabell 5 redovisas differenser mellan Sverige och genomsnittet för jämförelseländerna 2025. Arbetslösheten var högre i Sverige för såväl unga (15–24), personer 25–64 år och äldre (65–74) som för män och kvinnor, både inrikes och utrikes födda. Unga i Sverige sticker ut med väsentligt högre arbetslöshet än i jämförelseländerna (11 procentenheter). Även utrikes födda män och kvinnor i Sverige sticker ut med ca 6 procentenheter högre arbetslöshet än i jämförelseländerna.

⁶ Se till exempel Lönebildningsrapporten 2024 och SCB "Tema: Arbetslösheten i Sverige", 2026.

Diagram 28 Arbetslöshet

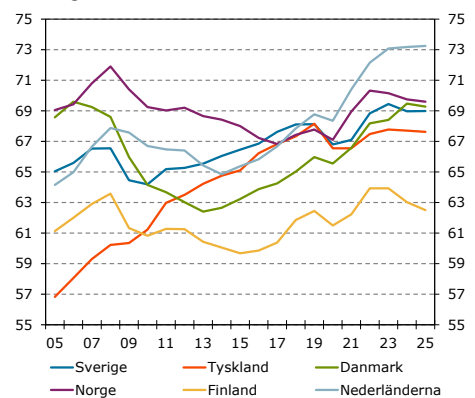
Procent av arbetskraften 15–74 år

Källa: Eurostat.

Diagram 29 Sysselsättningsgrad

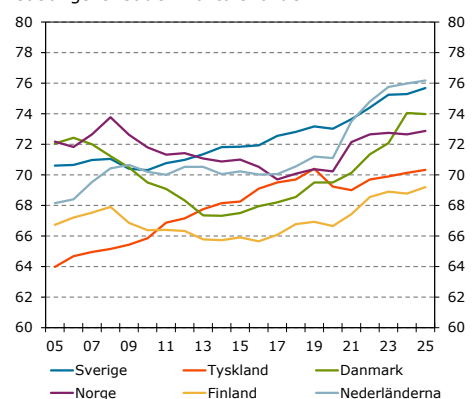
Procent av befolkningen 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Eurostat.

Diagram 30 Arbetskraftsdeltagande

Procent av befolkningen 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Eurostat.

Arbetskraftsdeltagandet i Sverige var drygt 3 procentenheter högre än i jämförelseländerna 2025 (se tabell 5). Vad gäller åldersgrupper hade i synnerhet personer 25–64 år ett högre arbetskraftsdeltagande i Sverige 2025, men det gäller även äldre (65–74 år). Unga (15–24 år) avviker däremot från detta mönster genom att arbetskraftsdeltagandet i stället var betydligt lägre i Sverige än i jämförelsegruppen – närmare 9 procentenheter.⁷

Tabell 5 Arbetsmarknaden i Sverige och jämförelseländer

Procent

	Sverige			Jämförelseländer			Differens		
	Arb. delt.	Syss. grad	Arb. lösh.	Arb. delt.	Syss. grad	Arb. lösh.	Arb. delt.	Syss. grad	Arb. lösh.
15–74 år	75,7	69,0	8,8	72,5	68,5	5,6	3,2	0,5	3,2
15–24 år	57,3	43,4	24,3	65,9	57,5	13,1	-8,7	-14,2	11,2
25–64 år	90,1	84,0	6,8	85,0	81,1	4,5	5,1	2,8	2,3
65–74 år	23,3	22,2	4,8	20,5	19,9	2,9	2,8	2,3	1,9
Män	78,0	71,1	8,9	75,9	71,5	5,9	2,1	-0,4	3,0
Inrikes födda	76,3	71,4	6,4	75,5	71,7	5,1	0,8	-0,3	1,3
Utrikes födda	83,3	70,2	15,7	78,9	71,0	9,9	4,4	-0,8	5,8
Kvinnor	73,3	66,8	8,8	69,1	65,3	5,4	4,2	1,5	3,4
Inrikes födda	72,6	68,4	5,9	69,5	66,5	4,4	3,1	1,9	1,5
Utrikes födda	75,1	62,3	17,1	67,8	60,4	10,9	7,3	1,9	6,2

Anm. Jämförelseländer är ett ovägt genomsnitt av Finland, Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland.

Källor: Eurostat, SCB och Konjunkturinstitutet.

Både män och kvinnor hade högre arbetskraftsdeltagande i Sverige. För inrikes födda män var skillnaden minst; knappt 1 procentenhet högre i Sverige. Skillnaderna var större för inrikes födda kvinnor⁸ samt för utrikes födda män och kvinnor. För utrikes födda kvinnor var arbetskraftsdeltagandet över 7 procentenheter högre i Sverige än i jämförelsegruppen.

Även sysselsättningsgraden i Sverige var något högre än i jämförelseländerna 2025 (tabell 5). Både personer 25–64 år och äldre (65–74 år) hade högre sysselsättningsgrad i Sverige. Liksom för arbetskraftsdeltagandet sticker unga (15–24 år) ut med

⁷ Om Sverige jämförs med enbart de nordiska länderna är arbetskraftsdeltagandet bland unga (15–24 år) knappt 7 procentenheter lägre än jämförelsegruppen.

⁸ Arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor är lägre i samtliga av jämförelseländerna. Om enbart de nordiska länderna vägs samman ökar skillnaden till cirka 4 procentenheter.

betydligt lägre sysselsättningsgrad i Sverige än i jämförelseländerna. För såväl in- som utrikes födda kvinnor var däremot sysselsättningsgraden högre i Sverige. Män i Sverige hade 2025 något lägre sysselsättningsgrad än i jämförelseländerna. Det gällde både in- och utrikes födda män.

Lång period med högre arbetslöshet i Sverige

I diagram 31 jämförs arbetslöshetens utveckling över tid i Sverige med jämförelseländernas. Arbetslösheten i Sverige har legat högre under hela perioden sedan 2005. Fram till 2019 var skillnaden 1–2 procentenheter. Sedan 2020 har den varit runt 3 procentenheter. Pandemin tycks alltså ha lett till ett större skifte upp för arbetslösheten i Sverige än i jämförelsegruppen. Denna skillnad har inte reverserats. Sedan 2022 har arbetslösheten stigit i ungefär samma omfattning i Sverige och jämförelsegruppen.

Samtidigt som arbetslösheten varit högre i Sverige har andelen som deltagit i arbetskraften varit högre (se diagram 32). Sedan 2013 har skillnaden i procentenheter varit ungefär oförändrad, drygt 3 procentenheter. Samtidigt har arbetskraftsdeltagandet ökat i såväl Sverige som i jämförelseländerna.

Sverige har under vissa perioder även haft en högre sysselsättningsgrad än jämförelseländerna. Skillnaderna har minskat de senaste åren och är sedan 2021 under 1 procentenhet. (se diagram 33).

Högre arbetslöshet och lägre sysselsättningsgrad bland unga i Sverige

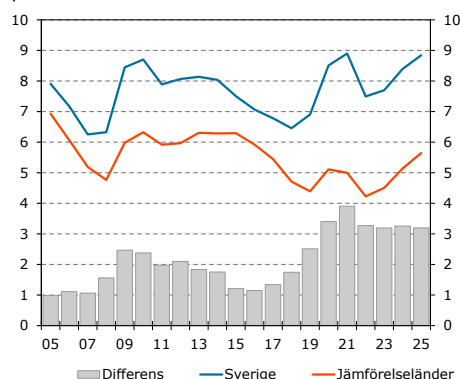
Den grupp som sticker ut mest i jämförelsen är unga (15–24 år) i Sverige som både har klart lägre arbetskraftsdeltagande och lägre sysselsättningsgrad än i jämförelseländerna. Samtidigt är arbetslösheten tydligt högre än i jämförelseländerna. Detta förklaras inte av att fler i Sverige studerar och inte befinner sig på arbetsmarknaden av denna anledning. Enligt Eurostat är andelen i åldern 15–24 år som studerar i det formella utbildningssystemet ungefär lika hög i Sverige som genomsnittet för jämförelseländerna.⁹ Det som sticker ut i Sverige är att relativt få av dessa studenter är sysselsatta, 19 procent jämfört med 34 procent i jämförelseländerna.

Bilden av ungas arbetsmarknadssituation bör också kompletteras med måttet *Unga som varken arbetar eller studerar* (NEET). Enligt Eurostat tillhörde 5,0 procent av alla unga (15–24 år) i Sverige gruppen NEET, vilket kan jämföras med 7,1 procent i

⁹ I Sverige studerade 69 procent i denna åldersgrupp 2025. Snittet för jämförelseländerna var 70 procent. Inom jämförelsegruppen låg Nederländerna högst med cirka 73 procent och Danmark lägst med 61 procent.

Diagram 31 Arbetslöshet

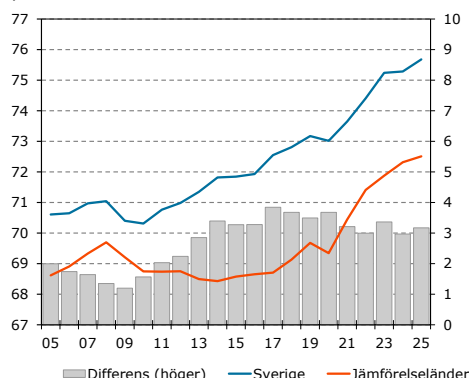
Procent av arbetskraften 15–74 år respektive procentenheter

Källor: Eurostat, SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 32 Arbetskraftsdeltagande

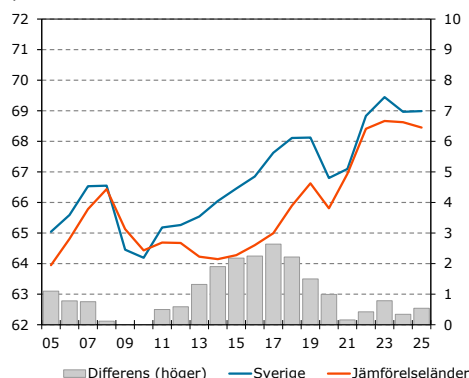
Procent av befolkningen 15–74 år respektive procentenheter

Källor: Eurostat, SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 33 Sysselsättningsgrad

Procent av befolkningen 15–74 år respektive procentenheter

Källor: Eurostat, SCB och Konjunkturinstitutet.

genomsnitt i jämförelseländerna.¹⁰ Den lägre sysselsättningsgraden bland unga i Sverige tycks alltså främst handla om att färre studenter är i arbete, inte att fler vare sig arbetar eller studerar. Att arbetslösheten bland unga är högre i Sverige, trots att en mindre andel unga deltar i arbetskraften, tyder på att unga i Sverige har relativt svårt att få arbete.

Arbetslösheten i Sverige

I det här avsnittet fördjupas analysen av den svenska arbetslösheten med fokus på olika grupper på arbetsmarknaden. Arbetslösheten delas upp utifrån tid i arbetslöshet, kön, härkomst, utbildningsnivå och ålder.

FLER LÅNGTIDSARBETSLÖSA SEDAN PANDEMIN

Under 2020 steg arbetslösheten snabbt som en följd av de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Detta fick till följd att de korta arbetslöshetstiderna (mindre än 27 veckor) ökade kraftigt (se diagram 34). Under 2021 och 2022 sjönk korttidsarbetslösheten tillbaka och återgick till ungefär samma nivå som 2019. Den svaga arbetsmarknaden under dessa år medförde dock att även långtidsarbetslösheten (både 27–51 veckor och 52 veckor eller längre) steg. Medan långtidsarbetslösheten i intervallet 27–51 veckor sjönk på samma sätt som korttidsarbetslösheten under 2021 och 2022, låg långtidsarbetslösheten i intervallet 52 veckor eller längre kvar och förblev högre än före pandemin. Detta bidrog till att arbetslösheten totalt sett låg kvar på en hög nivå.

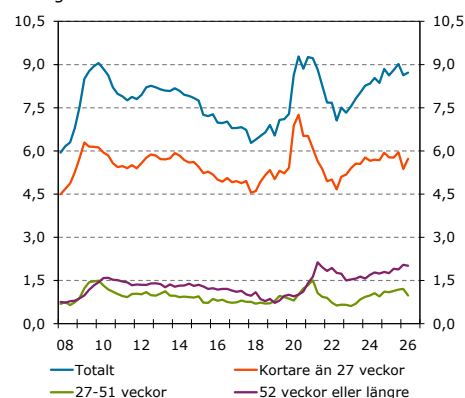
Sedan 2023 har arbetslösheten ökat igen. Det gäller både de korta och de långa arbetslöshetstiderna. Långtidsarbetslösheten har ökat både i intervallet 27–51 veckor och 52 veckor eller längre. Den innevarande konjunkturåterhämtningen har ännu inte gett något avtryck i långtidsarbetslösheten, som fortsatt att stiga. Arbetslöshetstider i intervallet 52 veckor eller längre har stigit till samma nivå som 2021.

ARBETSLÖSHETEN HAR STIGIT MER FÖR INRIKES FÖDDA

Lågkonjunkturen i samband med pandemin drabbade utrikes födda betydligt mer än inrikes födda. Arbetsmarknadssituationen för dessa grupper förbättrades påtagligt 2021 och 2022. Sedan 2022 har i stället arbetslösheten stigit mer bland inrikes födda, detta gäller både för män och kvinnor (se tabell 6 och diagram

Diagram 34 Arbetslöshet (15–74 år) enligt AKU fördelat på tid i arbetslöshet

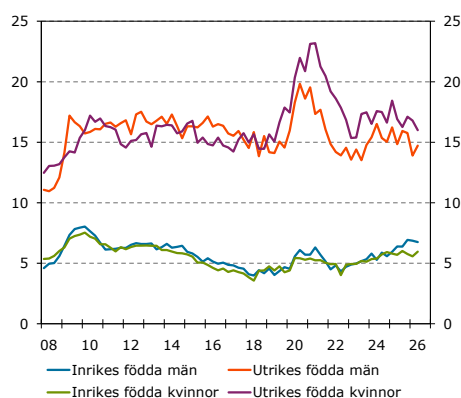
Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 35 Arbetslöshet hos inrikes och utrikes födda

Procent av arbetskraften, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁰ Spridningen i jämförelseländerna var 2025 mellan 3,9 procent (Nederländerna) och 9,3 procent (Tyskland).

35). Arbetslösheten bland utrikes födda är dock fortfarande betydligt högre än för inrikes födda. Det finns också betydande skillnader i arbetslöshet inom gruppen utrikes födda. För personer födda utanför Europa och Norden är arbetslösheten nu i nivå med före pandemin (se diagram 36). Arbetslösheten bland utrikes födda med ursprung i EU har utvecklats mer i linje med inrikes födda, det vill säga den har ökat de senaste åren och ligger nu högre än 2019.

TYDLIG ÖKNING AV ARBETSLÖSHETEN FÖR PERSONER MED EFTERGYMNASIAL UTBILDNING SEDAN 2022

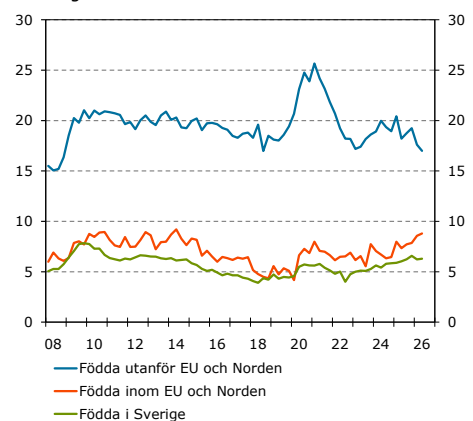
När de arbetslösa grupperas efter högsta avslutade utbildning har arbetslösheten sedan 2019 i procentenheter ökat mest för personer med förgymnasial utbildning (se diagram 37). Detta återspeglar i stor utsträckning den ökade arbetslösheten bland unga. Gruppen med enbart förgymnasial utbildning har betydligt högre arbetslöshet än övriga grupper. Arbetslösheten för personer med förgymnasial utbildning steg snabbt i samband med att pandemin bröt ut 2020 och kom sedan inte ner till nivån från 2019 innan den började öka igen 2023. Ökningen sedan 2022 är betydligt mindre jämfört med ökningen i början av pandemin men arbetslöshetsnivån har åter närmat sig nivån 2020. Arbetslösheten har också stigit de senaste åren relativt personer med gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå, räknat i procentenheter (diagram 38). Det är tydligt att arbetslösheten för de med förgymnasial utbildning ökat trendmässigt jämfört med personer i denna utbildningsgrupp.

Även arbetslösheten för personer med gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå ökade i samband med att pandemin bröt ut. Inte heller den gick tillbaka till 2019 års nivå under 2022 och har ökat en del sedan dess (se diagram 39).

Arbetslösheten bland eftergymnasialt utbildade ökade mindre jämfört med de med gymnasial utbildning i samband med att pandemin bröt ut. Den sjönk sedan, till skillnad från övriga utbildningsgrupper, till samma nivå 2022 som före pandemin. Sedan 2022 har ökningen för denna grupp varit större än för personer med gymnasial utbildning. Arbetslöshetsnivån är dock fortsatt lägre än för de med gymnasial utbildning (se diagram 39).

Diagram 36 Arbetslöshet efter födelseregion

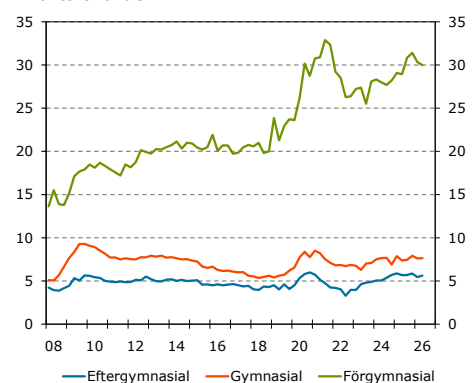
Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 37 Arbetslöshet efter högsta utbildningsnivå

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 6 Arbetslöshet i olika grupper

Antal i tusental, procent av arbetskraften respektive förändring i procentenheter

	Varav stud. heltid		Relativ arbetslöshet			Förändring	
	Antal	2025	2019	2022	2025	2022–2025	2019–2025
Totalt	510	174	6,9	7,5	8,8	1,3	1,9
15–24 år	170	102	19,3	21,7	24,3	2,6	5,0
25–34 år	104	30	6,9	6,6	8,6	2,0	1,6
35–44 år	81	19	5,1	5,6	6,2	0,5	1,1
45–54 år	75	14	4,7	4,9	6,1	1,2	1,4
55–64 år	69	9	4,7	5,4	6,4	1,0	1,7
65–74 år	12	0	2,4	4,1	4,8	0,7	2,4
Män	268	87	6,7	7,1	8,9	1,8	2,2
Inrikes födda	143	.	4,4	4,6	6,4	1,8	2,0
Utrikes födda	126	.	14,4	14,3	15,7	1,4	1,3
varav födda inom EU	17	.	4,9	6,5	9,2	2,7	4,3
varav födda utanför EU	108	.	17,0	16,5	17,6	1,1	0,6
Kvinnor	242	87	7,1	7,9	8,8	0,8	1,7
Inrikes födda	119	.	4,5	4,7	5,9	1,1	1,3
Utrikes födda	123	.	16,3	18,1	17,1	-1,0	0,8
varav födda inom EU	11	.	5,5	6,5	6,2	-0,3	0,7
varav födda utanför EU	111	.	20,3	22,4	20,9	-1,5	0,6
Förgymnasial	.	.	22,8	27,7	29,9	2,2	7,1
Gymnasial	.	.	5,7	6,8	7,7	0,8	1,9
Eftergymnasial	.	.	4,3	3,9	5,8	1,9	1,5

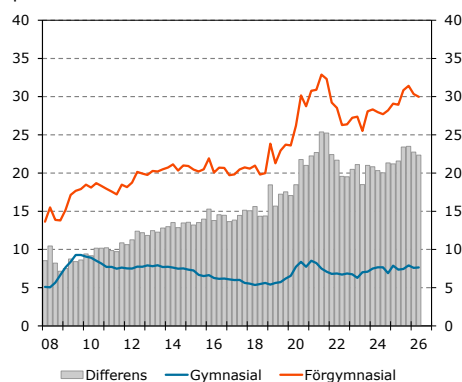
Anm. 15–74 år om inget annat anges. Inom EU inkluderar även Norge.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

FLER ARBETSLÖSA SOM VILL ARBETA DELTID

I AKU tillfrågas de personer som söker arbete om hur många timmar i veckan de skulle vilja arbeta. Frågan är öppen och anges i antal timmar. I diagram 40 visas arbetslösheten 15–74 år och bidraget från personer som vill arbeta heltid (35 timmar eller mer), lång deltid (20–34 timmar) eller kort deltid (1–19 timmar). Bidraget från personer som vill arbeta kort respektive lång deltid har ökat tydligt sedan 2019 och är nu klart högre än åren dessförinnan. Av uppgången i arbetslöshet mellan 2019 och 2025 kommer drygt en tredjedel från personer som vill arbeta deltid,

Diagram 38 Arbetslöshet efter högsta utbildningsnivå

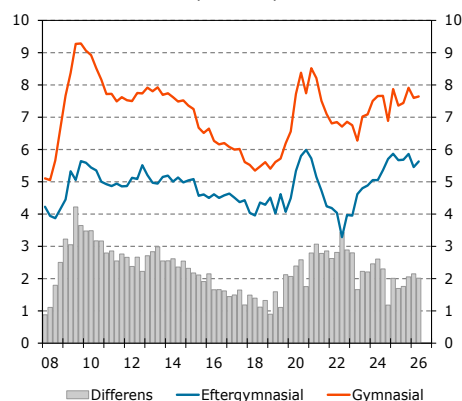
Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden, respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 39 Arbetslöshet efter högsta utbildningsnivå

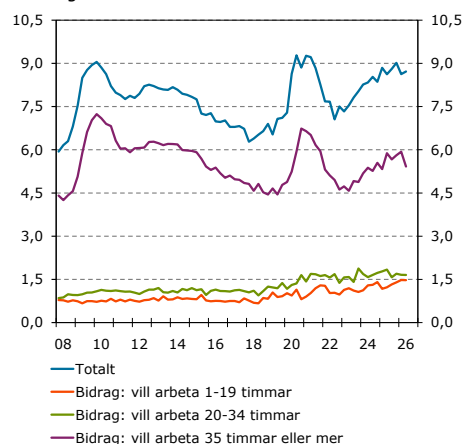
Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden, respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 40 Arbetslöshet (15–74 år) enligt AKU efter önskad veckoarbetstid

Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

medan knappt två tredjedelar kommer av personer som vill arbeta heltid.¹¹

I diagram 41 visas hur de arbetslösa är sammansatta med avseende på ålder och önskad arbetad tid. Personer i åldern 25–74 år som vill jobba heltid utgör den absolut största gruppen, runt 50 procent av de arbetslösa. Denna har dock minskat påtagligt de senaste åren. Personer i åldern 15–24 år som vill jobba heltid har varit förhållandevis oförändrad de senaste åren. Däremot har personer i åldrarna 15–24 år och 25–74 år som vill arbeta deltid ökat som andel av de arbetslösa. Tydligast är ökningen för de unga, i synnerhet de som vill arbeta kort deltid.

Om man enbart ser till bidraget från de som söker heltidsarbete är uppgången i arbetslöshet sedan 2019 mindre (se diagram 40) och speglar att en betydande del av uppgången i arbetslösheten skett bland unga som söker deltidsjobb.

ARBETSLÖSHETEN HAR STIGIT MEST BLAND UNGA OCH ÄLDRE SEDAN 2019

Arbetslösheten har ökat i samtliga åldersgrupper sedan 2019 men det finns skillnader i hur olika åldersgrupper har drabbats (se diagram 42 och tabell 6). Arbetslösheten har ökat mest i procentenheter för unga 15–24 år.¹² Unga som grupp är normalt mer konjunkturkänslig än andra åldersgrupper, vilket bland annat beror på att de i högre utsträckning har tillfälliga anställningar.¹³

Gruppen unga 15–24 år består i sig av personer med tämligen olika grad av anknytning till arbetsmarknaden. I den yngre gruppen 15–19 år går den absoluta majoriteten i skolan. I gruppen 20–24 år finns personer som fortsatt med eftergymnasiala studier och de som inte studerar. Antalsmässigt är den äldre gruppen större sett till arbetskraften medan den yngre gruppen är större sett till antalet arbetslösa.¹⁴

I gruppen 15–19 år är arbetslösheten betydligt högre än i gruppen 20–24 år (se diagram 43). För den yngre gruppen har

¹¹ Arbetslösheten har ökat med 1,9 procentenheter under denna period varav 0,8 procentenheter kommer av personer som vill arbeta deltid medan 1,1 procentenheter kommer av personer som vill arbeta heltid.

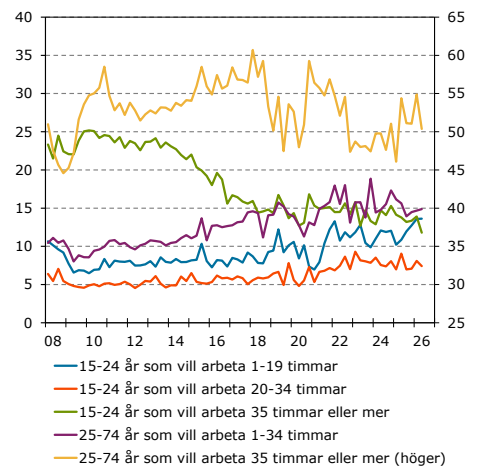
¹² Denna grupp har normalt en hög arbetslöshet jämfört med äldre grupper. Bland de unga arbetslösa är många heltidsstuderande. Av de cirka 70 000 i denna grupp som inte redovisas som studerande i AKU finns troligtvis många unga som söker jobb under sommaren. I AKU-statistiken räknas man inte som heltidsstuderande under sommarlovet, vilket är en period då många personer i denna grupp vill arbeta.

¹³ Av de sysselsatta i åldern 15–24 år hade hälften en tillfällig anställning 2025. I gruppen 15–19 år hade drygt 70 procent en tillfällig anställning, och bland 20–24-åringar var motsvarande siffra knappt 40 procent.

¹⁴ År 2025 ingick 258 000 personer i åldern 15–19 år och 440 000 personer i åldern 20–24 år i arbetskraften. Antalet arbetslösa i åldern 15–19 år var 100 000 och i åldern 20–24 år var antalet 69 000.

Diagram 41 Arbetslösa enligt AKU efter ålder och önskad veckoarbetstid

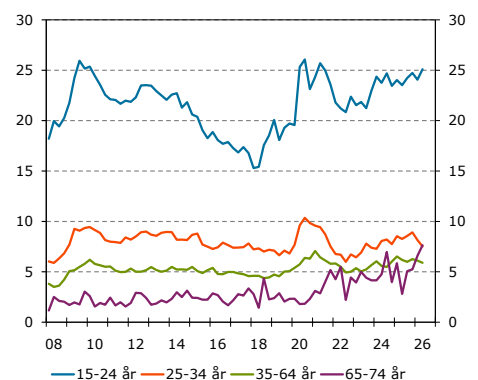
Procent av arbetslösa 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 42 Arbetslöshet i olika åldersgrupper

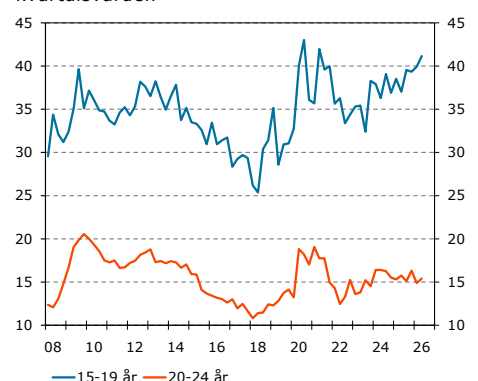
Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 43 Arbetslöshet bland unga

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

arbetslösheten ett starkt samband med säsongen då många unga söker sommarjobb. Sett till hela perioden 2019–2025 har arbetslösheten stigit jämförelsevis mer för 15–19-åringar räknat i procentenheter än i den äldre gruppen. Detta gäller även perioden från 2022.

Som andel av hela arbetskraften 15–74 år har andelen unga 15–19 år ökat de senaste åren, från ca 3,5 procent till ca 4,5 procent. Uppgången beror främst på att arbetskraftsdeltagandet ökat i denna grupp (se diagram 44). En tydlig ökning skedde 2022 och därefter har arbetskraftsdeltagandet legat på runt 41 procent av befolkningen i denna grupp. Motsvarande ökning har inte skett för gruppen 20–24 år. Utöver detta har även antalet personer i åldern 15–19 år ökat som andel av befolkningen, vilket i sig bidragit till att öka gruppens andel av arbetskraften.

ÄVEN FLER ÄLDRE BLAND DE ARBETSLÖSA

Arbetslösheten hos äldre (65–74 år) är låg jämfört med andra grupper och de utgör en liten andel av de arbetslösa 15–74 år (se diagram 46 och tabell 6). Arbetslösheten har emellertid ökat jämförelsevis mycket i den äldre delen av arbetskraften (55–64 år och 65–74 år) sedan 2019. Ökningen i båda dessa grupper skedde under 2020 och 2021 och sammanfaller med uppgången i långtidsarbetslösheten, något som också bekräftas av Arbetsförmedlingens statistik där andelen 55 år eller äldre av de långtidsarbetslösa har ökat sedan 2019.¹⁵ För åren 2022–2025 skiljer sig ökningen i arbetslöshet i dessa åldersgrupper inte lika mycket från andra åldersgrupper.

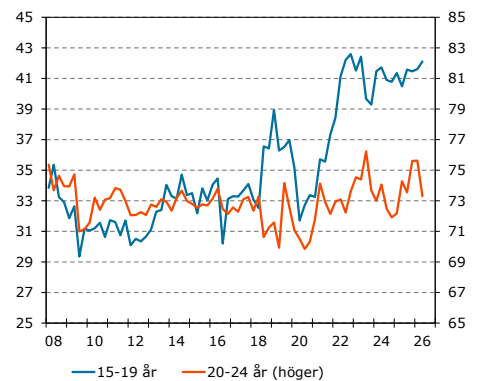
Äldres arbetskraftsdeltagande har ökat trendmässigt under många år, vilket hänger samman med förbättrad hälsa och ökad medellivslängd i befolkningen tillsammans med höjda åldersgränser i pensions- och trygghetssystemen (se diagram 45).¹⁶ Äldres arbetskraftsdeltagande tycks inte ha påverkats i någon nämnvärd utsträckning av vare sig pandemin eller åren med hög inflation. Uppgången i både arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet har sammantaget bidragit till att personer 65–74 år nu utgör en något större andel av de arbetslösa jämfört med åren innan 2021.

¹⁵ 1 augusti 2026 var 34 procent av de som varit arbetslösa 25 månader eller mer 55 år eller äldre, vilket kan jämföras med 25 procent helåret 2019. För personer som varit arbetslösa 13–24 månader var motsvarande siffror 21 procent i augusti 2026 och 17 procent 2019.

¹⁶ Från och med 1 januari i år höjdes åldersgränsen för inskrivning hos Arbetsförmedlingen från 65 till 66 år vilket kan ha bidragit till att fler 65-åringar söker arbete. Det kan i sin tur ha ökat såväl arbetskraftsdeltagandet som arbetslösheten i åldersgruppen 65–74 år.

Diagram 44 Arbetskraftsdeltagande bland unga

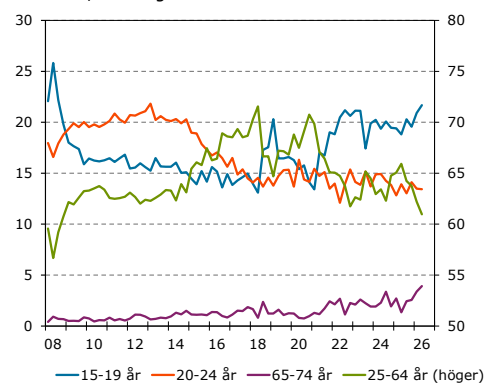
Procent av befolkningen i respektive åldersgrupp, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 45 Andel arbetslösa i olika åldersgrupper

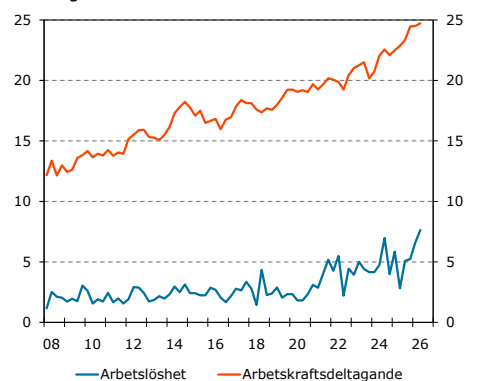
Procent, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 46 Arbetskraftsdeltagande och arbetslöshet hos äldre (65–74 år)

Procent av befolkningen respektive arbetskraften, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Sysselsättningsutvecklingen i olika branscher

Sedan 2019 har det tillkommit drygt 210 000 sysselsatta i Sverige. Huvuddelen av ökningen skedde mellan 2019 och 2022. Sedan 2022 har sysselsättningen ökat med ca 30 000 personer. Sysselsättningen minskade från slutet av 2023 och under 2024. Men sedan början av 2025 har sysselsättningen återigen ökat.

Sysselsättningen har ökat huvudsakligen inom tjänstebranscherna (se diagram 47). Konjunktursvängningarna är tydliga i såväl varubranscherna som tjänstebranscherna men också till viss del inom kommunsektorn. Kommuner och regioner omfattas av ett balanskrav, vilket gör deras ekonomi känslig för förändringar i skatteinkomsterna och kan skapa behov av neddragningar av personal i sämre tider.

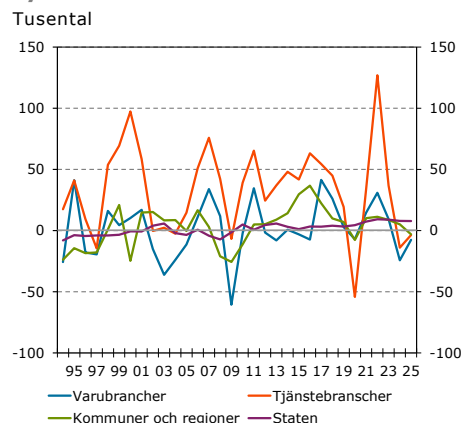
I den senaste lågkonjunkturen har sysselsättningen utvecklats svagare i varubranscherna än i tjänstebranscherna, i synnerhet gäller detta byggbranschen. Sysselsättningen har även utvecklats jämförelsevis svagt i tjänstebranscherna de senaste två åren. Även kommunsektorn har haft en svag utveckling de senaste åren. Kommuner och regioner har brottats med höga kostnader för förbrukningsvaror och extraordinära pensionsutgifter. Därtill har de lägre födelsetalen inneburit minskade behov av barnomsorg och skola. Inom staten har sysselsättningen i stället ökat jämförelsevis mycket de senaste åren genom stora satsningar på framför allt försvar och rättsväsende.

När sysselsättningsutvecklingen sedan januari 2020 redovisas på mer finfördelad branschnivå så har företagstjänster samt civila myndigheter och försvar haft den största ökningen (se diagram 48).¹⁷ Efter en nedgång under 2020 ökade sysselsättningen inom företagstjänster, framför allt konsulttjänster inom teknik, juridik och ekonomi, mycket fram till slutet av 2022 för att därefter ha legat tämligen stilla. Ökningen inom civila myndigheter och försvar har också varit stor men jämnare över perioden och återspeglar bland annat satsningar inom rättsväsendet och försvaret. Även vård- och omsorgstjänster har ökat, vilket återspeglar ökad sysselsättning inom såväl äldreomsorgen som sjukvården. Inom information och kommunikationstjänster (IKT) skedde en ökning fram till 2023. Sysselsättningen inom branschen har haft en svagare utveckling därefter och uppgången har delvis reverserats.

I diagram 49 visas branscher som har haft en svagare ökning av sysselsättningen sedan före pandemin. Flera av dessa

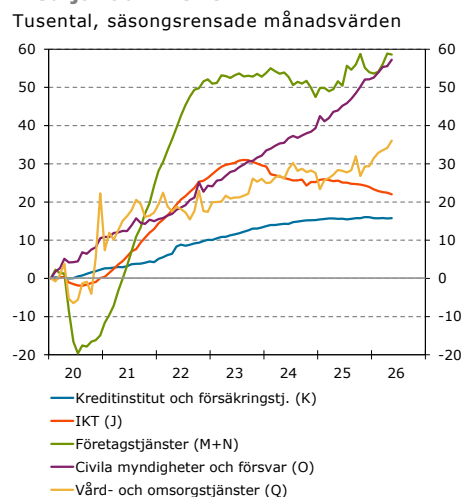
¹⁷ I analysen används sysselsatta enligt Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) som finns från och med januari 2020. De första månaderna är innan pandemin startade i Sverige och restriktionerna infördes, varför de kan fungera som en jämförelsepunkt för läget före pandemin. Branschindelningen här avser ekonomin som helhet och inte enbart näringslivet.

Diagram 47 Förändring av antalet sysselsatta

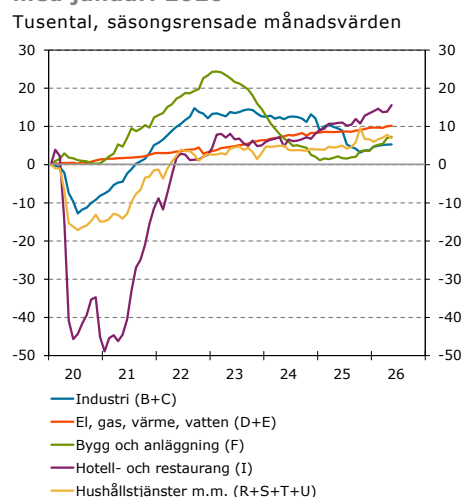
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 48 Antalet sysselsatta jämfört med januari 2020

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 49 Antalet sysselsatta jämfört med januari 2020

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

drabbades mycket under inledningen av pandemin, i synnerhet hotell och restaurang, men även hushållstjänster och industrin. År 2022 hade sysselsättningen återhämtat sig i dessa tre branscher. Inom industrin skedde en viss nedgång under 2025 samtidigt som sysselsättningen ökade inom såväl hotell och restaurang som hushållstjänster.

Inom byggbranschen, som är en konjunkturkänslig bransch, har sysselsättningen varierat kraftigt sedan januari 2020. Den utvecklades starkt fram till början av 2023 men reverserades i stort sett därefter. Under 2026 har det skett en viss ökning igen.

I diagram 50 visas branscher som har sett den allra svagaste utvecklingen av sysselsättningen sedan januari 2020. Inom utbildningstjänster har sysselsättningen minskat tydligt, i synnerhet de senaste åren vilket till viss del skulle kunna förklaras av minskade barnkullar inom förskolan och skolan. Sysselsättningen inom transporttjänster sjönk under 2020 och återhämtade sig därefter men inte till den tidigare nivån. Även inom handeln drabbades sysselsättningen tydligt under inledningen av pandemin. Den ökade därefter fram till mitten av 2023 för att därefter sjunka igen. Här spelar en svag hushållskonsumtion sannolikt en viktig roll. Även inom jord-, skogsbruk och fiske har sysselsättningen utvecklats negativt sedan januari 2020.

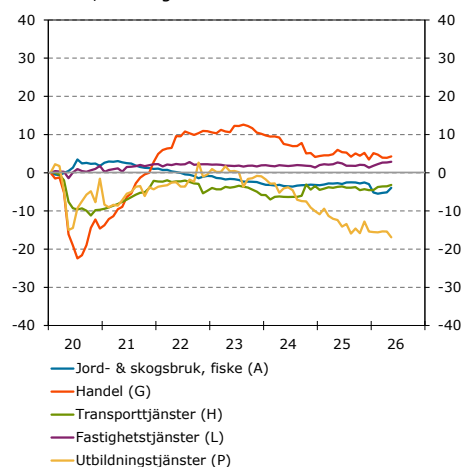
PROGNOS PÅ SYSSELSÄTTNING OCH ARBETSLÖSHET

BNP-tillväxten de senaste åren har framför allt varit produktivtetsdriven och effekterna på arbetsmarknaden har varit begränsade. Nästa år väntas sysselsättningen ta mer fart till följd av ett ansträngt resursutnyttjande inom företagen (se diagram 51). Samtidigt finns betydande osäkerhet i prognosen där en negativ sysselsättningsutveckling ligger inom ett 90-procentigt sannolikhetsintervall. Samtidigt finns också uppåtrisker där sysselsättningsstillväxten skulle kunna bli starkare än i prognosen.

Vad gäller arbetslösheten bedöms den minska till 8,7 procent 2026 för att därefter sjunka snabbare under nästa år och i genomsnitt uppgå till 8,2 procent (se diagram 52). Även där ligger en närmast stillastående arbetslöshet på dagens nivå inom ett 90-procentigt sannolikhetsintervall. Samtidigt skulle utvecklingen kunna bli betydligt starkare än i prognosen om sysselsättningen växer starkare än prognostiserat.

Diagram 50 Antalet sysselsatta jämfört med januari 2020

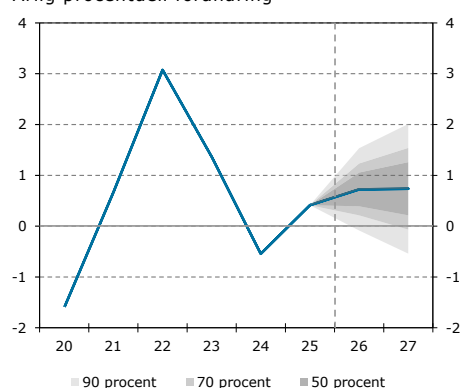
Tusental, säsongsrensade månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 51 Osäkerhetsintervall för sysselsättningen 15–74 år enligt AKU

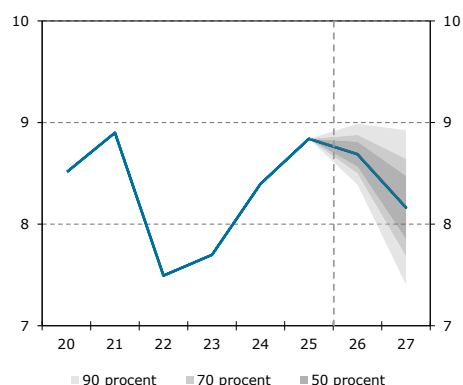
Årlig procentuell förändring

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 52 Osäkerhetsintervall för Arbetslösa 15–74 år enligt AKU

Procent av arbetskraften

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Bilaga: Olika mått på arbetslöshet för att beskriva läget på arbetsmarknaden

I denna rapport beskrivs arbetslösheten med utgångspunkt i det officiella arbetslöshetsmättet i Sverige som baseras på arbetskraftsundersökningarna (AKU). Vid sidan av AKU mäts arbetslöshet i Sverige även utifrån uppgifter om antalet inskrivna hos arbetsförmedlingen, och redovisas både av Arbetsförmedlingen och av SCB i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). Måtten utgår från olika definitioner och har olika syften, vilket innebär att de beskriver delvis olika aspekter av arbetsmarknaden. Nedan diskuteras dessa mått och hur de förhåller sig till AKU.

MÅNGA HELTIDSSTUDERANDE BLAND DE ARBETSLÖSA I AKU

Enligt AKU definieras en person i åldersgruppen 15–74 år som arbetslös om personen saknar arbete, har *sökt* eller *försökt hitta* jobb och kan börja arbeta inom kort (se gråruta ”Tre statistikkläror för arbetslöshet i Sverige”). Enligt detta mått uppgick arbetslösheten till 8,8 procent 2025 (se diagram 53). AKU:s definition omfattar alla heltidsstuderande som söker jobb. I det tidigare officiella måttet av arbetslöshet ingick inte heltidsstuderande.¹⁸ Arbetslösheten enligt detta tidigare mått var 6,0 procent 2025. Heltidsstuderande som sökte arbete utgjorde därmed 2,8 procentenheten av arbetslösheten (se diagram 53).

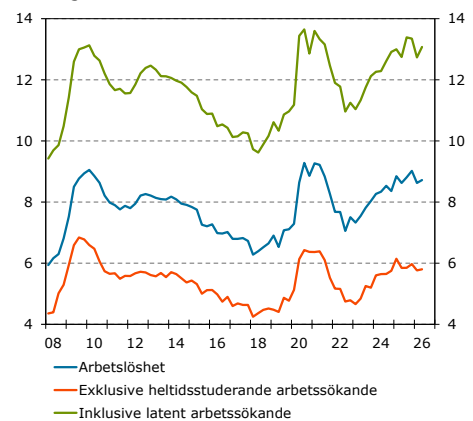
Gruppen heltidsstuderande arbetssökande är heterogen. Den består inte bara av personer som deltar i reguljära utbildningar utan inkluderar även de som studerar inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet. De heltidsstuderande utgör en arbetskraftsreserv men ser sig själva inte alltid som främst arbetslösa. Av de heltidsstuderande i åldern 15–74 år 2025 såg sig endast en fjärdedel som arbetslösa medan huvuddelen såg sig som studerande. En stor del av de heltidsstuderande arbetslösa återfinns i åldersgruppen 15–24 år (se diagram 54 och tabell 6) där deltagande i arbetsmarknadspolitiska utbildningar är ovanligt.¹⁹ För personer i högre åldrar är situationen annorlunda. År 2025 ingick drygt 40 procent av de heltidsstuderande arbetslösa i åldersspannet 25–54 år i en utbildning, insats eller aktivitet hos Arbetsförmedlingen. I åldersspannet 55–65 år återfanns de flesta av de heltidsstuderande hos Arbetsförmedlingen.

¹⁸ Heltidsstuderande har inkluderats sedan 2007. Många dataserier har länkats tillbaka till 1987 på mikronivå, vilket innebär att hela AKU-systemet från detta år i stort sett är jämförbart.

¹⁹ För unga (15–24 år) ser sig endast 5 procent av de heltidsstuderande som arbetslösa.

Diagram 53 Olika mått på arbetslöshet i AKU

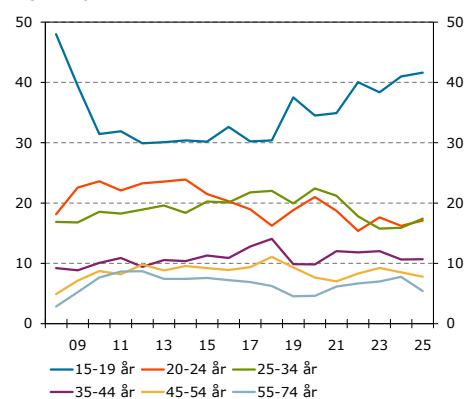
Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 54 Heltidsstuderande arbetssökande efter ålder

Procent av alla heltidsstuderande arbetssökande 15–74 år

Källa: SCB.

LATENT ARBETSLÖSA UTGÖR EN ARBETSKRAFTSRESERV

Arbetslöshetsmättet kan omvänt också utvidgas genom att inkludera så kallade latent arbetssökande, det vill säga personer som vill och kan arbeta men som inte har *sökt* ett jobb. År 2025 var 287 000 personer i åldern 15–74 år latent arbetssökande. Arbetslösheten var med detta utvidgade mått 13,2 procent 2025 (se diagram 53). Även latent arbetssökande personer utgör en potentiell arbetskraftsreserv. Det är vanligt att individer växlar mellan att klassificeras som arbetslösa och latent arbetssökande beroende på sitt arbetssökande. Gruppen utgörs huvudsakligen av unga under 25 år och äldre över 64 år (se diagram 55). Bara ca 25 procent av de latent arbetssökande utgörs av personer mellan 25–64 år. Unga och äldre har normalt en svagare anknytning till arbetsmarknaden än gruppen 25–64 år, vilket också förklarar varför de återfinns i gruppen latent arbetslösa.

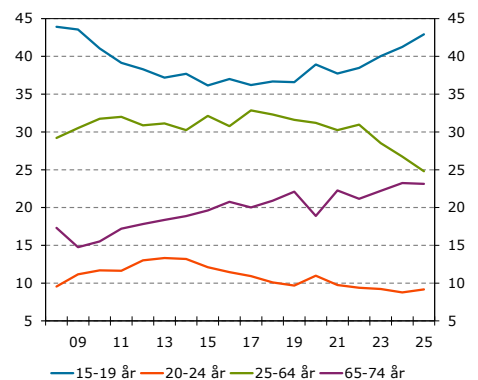
ARBETSFÖRMEDLINGENS STATISTIK ÖVER ARBETSLÖSA

En annan källa för att mäta arbetslöshet är Arbetsförmedlingens statistik över antalet inskrivna arbetslösa. Dessa uppgifter sammanställs som mått på arbetslösheten både i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik (AF) och av SCB i *Befolkningens arbetsmarknadsstatus* (BAS) (se gråruta ”Tre statistikällor för arbetslöshet i Sverige”). Arbetslösheten enligt BAS har följt arbetslösheten enligt AKU exklusive heltidsstuderande förhållandevis nära (se diagram 56). Samtidigt återfinns, som vi har sett, en betydande del av de heltidsstuderande arbetslösa i utbildningsprogram hos Arbetsförmedlingen och därmed i AF:s statistik, så dessa mått på arbetslösheten mäter inte exakt samma sak även om statistiken ser ut att sammanfalla.

Jämförelsen mellan läget i början av 2026 och den senaste toppen 2020 blir annorlunda med BAS. Arbetslösheten enligt BAS var 5,5 procent 2025. Denna nivå på arbetslösheten är tydligt lägre än 2020, vilket inte är den bild som ges av AKU. En viktig förklaring till detta är att fler personer i åldersgrupper som inte vänder sig till Arbetsförmedlingen nu är arbetslösa enligt AKU, vilket har bidragit till att driva upp detta arbetslöshetsmått mer än de arbetslöshetsmått som baseras på antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen.

Diagram 55 Latent arbetslösa fördelat på åldersgrupper

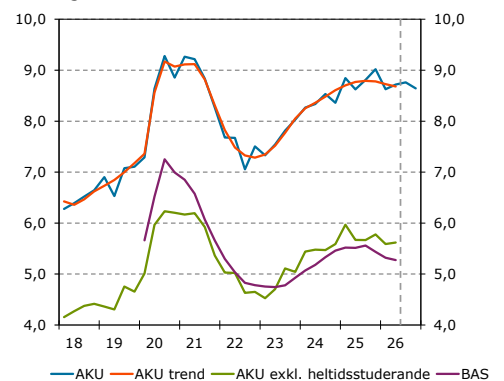
Procent av latent arbetslösa 15–74 år

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 56 Arbetslöshet enligt AKU (15–74 år) och BAS (16–64 år)

Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tre statistikällor för arbetslöshet i Sverige

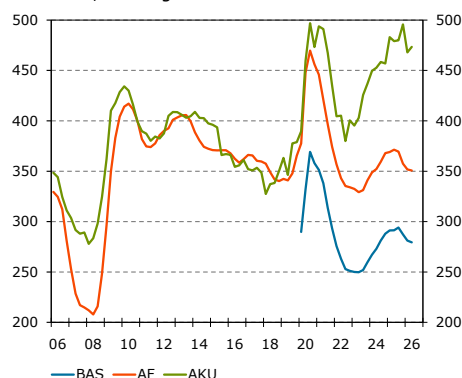
Det finns tre huvudsakliga källor till statistik över arbetslösheten i Sverige där Arbetskraftsundersökningarna (AKU) är det officiella måttet. Antalet arbetslösa mäts även i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) och av Arbetsförmedlingen (AF). Både AKU och BAS ingår i Statistiska centralbyråns officiella statistik och båda källorna syftar till att klassificera personer utifrån deras arbetsmarknadssituation och beskriver huruvida de är sysselsatta, arbetslösa eller inte ingår i arbetskraften. Arbetsförmedlingen klassificerar inskrivna arbetssökande utifrån deras aktuella status som arbetssökande hos AF, till exempel om de står till arbetsmarknadens förfogande eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Källorna mäter delvis olika saker och bör användas som komplement i analysen av svensk arbetsmarknad. I diagram 57 visas antalet arbetslösa i åldern 16–64 år enligt de olika källorna. Nivåerna är tämligen olika, vilket främst beror på hur arbetslöshet definieras.

AKU är en urvalsundersökning av den folkbokförda befolkningen 15–74 år där individer tillfrågas om sin arbetsmarknadsstatus.²⁰ Definitionerna i AKU följer rekommendationerna från International labour organization (ILO) och EU:s riktlinjer. För att definieras som arbetslös i AKU ska en person vara utan arbete (ej sysselsatt) och ha *sökt* eller *försökt hitta* jobb under de senaste fyra veckorna. Personen behöver också ha kunnat ta ett arbete inom den närmaste tiden. Definitionen av att ha sökt eller försökt hitta jobb är tämligen bred i AKU och innefattar olika aktiviteter som att svara på jobbannonser, ta kontakt med arbetsgivare eller arbetsförmedlingen, fråga vänner och bekanta om jobb, läsa en jobbannonser, lägga upp sitt CV på nätet, delta på en jobbmässa eller göra förberedelser för att starta eget företag. I AKU räknas personer som studerar på heltid och samtidigt söker jobb enligt dessa kriterier som arbetslösa. Det kan handla om reguljära studier eller studier i Arbetsförmedlingens regi.

Personer som inte aktivt sökt jobb under de senaste fyra veckorna men som velat och kunnat arbeta definieras i AKU som latent arbetslösa. Dessa ingår inte i gruppen arbetslösa men går att urskilja som en grupp utanför arbetskraften. Sammantaget ger AKU en bild av det samlade arbetskraftsutbudet. Statistiken visar vilka arbetskraftsresurser som finns tillgängliga i ekonomin (arbetskraft) och i

Diagram 57 Antalet arbetslösa 16–64 år enligt olika källor

Tusental, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB, Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet.

²⁰ AKU är avgränsad till privata hushåll och inkluderar inte personer på äldreboende, särskilt boende, institutionsboende eller som sitter i fängelse.

vilken grad dessa bidrar till produktionen (sysselsättning och arbetslöshet).

Till skillnad från AKU är BAS en totalundersökning som bygger på uppgifter från olika register. Klassificeringen i BAS är liksom i AKU hierarkisk. En person räknas som sysselsatt under månaden om hen har fått en löneutbetalning enligt arbetsgivardeklaration (AGI). För att klassificeras som arbetslös måste en (ej sysselsatt) person ha varit inskriven som arbetslös hos Arbetsförmedlingen någon gång under månaden. Endast personer i åldern 16–66 år kan vara inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Antalet arbetslösa är färre enligt BAS jämfört med AKU. Många unga som klassificeras som arbetslösa i AKU är inte inskrivna hos Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen redovisar också ett eget mått på antalet arbetslösa utifrån sin verksamhetsstatistik. Uppgifterna avser personer som är inskrivna hos AF den sista dagen i månaden. Personer i AF:s statistik räknas som arbetslösa även om de haft ett jobb under delar av månaden, vilket inte är fallet i BAS där de kommer att räknas som sysselsatta denna månad. Detta är en viktig förklaring till att antalet arbetslösa är färre i BAS än hos AF (se diagram 57).

Produktivitetsutvecklingen i Sverige

Produktivitetstillväxt är avgörande för den reala löneökningstakten. I vilken utsträckning höjd produktivitet leder till stigande löner beror bland annat på varför produktiviteten stiger och hur flexibelt företagen kan använda arbete och kapital i produktionen. Produktivitetstillväxten har varierat över tid och var låg efter finanskrisen. Efter 2018 skedde ett trendbrott med högre tillväxt. Under åren 2027–2029 växer den potentiella produktiviteten med 1,7 procent per år, vilket är nära produktivitetstillväxten på lång sikt. Den faktiska produktiviteten växer något långsammare med 1,4 procent per år, vilket beror på att resursutnyttjandet inom företagen är högre än normalt 2026.

I detta kapitel analyseras produktivitetsutvecklingen i näringslivet. Produktiviteten analyseras i termer av arbetsproduktivitet, vilket är producerat förädlingsvärde per arbetad timme (se diagram 58). Produktiviteten stiger således när förädlingsvärdet ökar snabbare än antalet arbetade timmar.

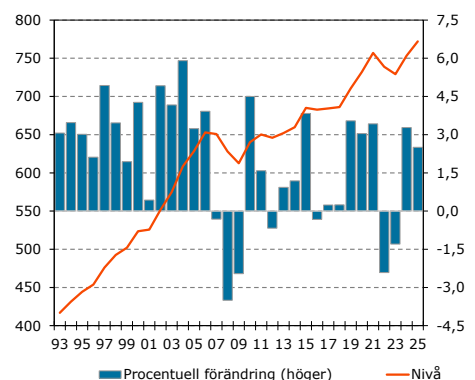
I kapitlet analyseras både faktisk och potentiell produktivitet. Den faktiska produktiviteten redovisas med utfall och Konjunkturinstitutets prognos för näringslivet åren 2026–2029. När den historiska produktiviteten analyseras görs det utifrån olika tidsperioder för att visa hur produktivitetstillväxten har varierat över tid och att det därmed finns betydande osäkerhet kring den framtida utvecklingen. Den potentiella produktiviteten är en bedömning av vad produktiviteten skulle vara i frånvaro av konjunkturrell variation. Denna kan inte observeras och bedömningen är därför mer osäker.

Kapitlet inleds med en diskussion om kopplingen mellan tillväxt i produktivitet och reala arbetskostnader. Därefter beskrivs och analyseras den historiska produktivitetsutvecklingen i Sverige med data från 1950 fram till idag. En fördjupande analys görs för IKT-branscherna och hur tillväxten i dessa branscher har bidragit till produktivitetsutvecklingen i Sverige.

Kapitlet fortsätter med en redogörelse för Konjunkturinstitutets syn på produktivitetsutvecklingen för åren 2026–2029, där prognosen för den faktiska produktiviteten och bedömningen av den potentiella produktiviteten för näringslivet redovisas. Denna del följs av en analys rörande produktivitetstillväxtens drivkrafter med avseende på humankapital, kapitalfördjupning och total faktorproduktivitet (TFP).

Diagram 58 Produktivitet i näringslivet

Kronor per timme, fasta priser respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Kapitlet avslutas med en redogörelse för Konjunkturinstitutets syn på produktivitetens utvecklingen på lång sikt samt en jämförelse med andra prognosinstitut.

Kopplingen mellan produktivitet och löner

Löner bestäms av utbud och efterfrågan på arbetskraft. Företag är beredda att betala den lön som motsvarar det tillkommande värde som en anställd bidrar med genom sitt arbete i produktionen.

Normalt sett stiger lönerna med produktivitetstillväxten. Lönetillväxten beror dock på ett flertal olika faktorer. Ekonomisk teori väger bland annat in förhandlingsmakt mellan arbetsgivare och arbetstagare, värdet av att erhålla arbetsinkomst i förhållande till andra transfereringar samt det allmänna arbetsmarknadsläget i analysen av lönetillväxten. Ju större värde en anställning skapar och ju starkare förhandlingsposition en arbetstagare har desto högre blir lönen.²¹ Resonemanget bygger på att efterfrågan på varor och tjänster samtidigt stiger.

Skälet till att produktiviteten stiger är också viktigt då viss typ av produktivitetstillväxt drivs av utveckling som kompletterar arbetskraft och således höjer det värde en arbetstagare skapar. Annan typ av produktivitetstillväxt drivs av utveckling som kan ersätta arbetskraft och i det läget är det möjligt att påverkan på lönetillväxten inte blir lika stor (se grårutan ”Olika typer av produktivitetstillväxt” samt bilagan ”Produktivitet och olika produktionsfunktioner”).

Olika typer av produktivitetstillväxt

Näringslivet kan producera varor och tjänster med hjälp av olika insatsvaror där produktionsfaktorerna kan delas in i de övergripande kategorierna arbete och kapital. Beroende på produktionsteknologin så kan produktionen vara mer eller mindre arbetsintensiv.

Tillväxten i produktivitet kan delas upp i bidrag från humankapital, kapitalfördjupning och total faktorproduktivitet (TFP), där TFP utgör den förändring av produktionen som inte kan härledas till förändringar i arbetsinsats eller kapital.

Det finns olika typer av teknisk utveckling som påverkar produktiviteten och som i nästa led avgör i vilken grad

²¹ Utgångspunkten är resonemanget i sök- och matchningsmodellen (se Diamond (1982), Mortensen (1982) och Pissarides (1985)). I detta enkla resonemang antar vi perfekt konkurrens och homogenitet mellan arbetstagare där alla har samma lön.

ett företag använder arbete eller kapital i produktionen. Beroende på hur den tekniska utvecklingen ser ut så beslutar företag hur produktionen ska organiseras och hur mycket kapital respektive arbetsinsats som ska användas framåt (se Acemoglu & Restrepo, 2019). Hur detta påverkar lönetillväxten styrs mycket av utvecklingen för vinst- och löneandelen på sikt (se diskussion i kapitlet ”Lönsamhet”).

DET EMPIRISKA SAMBANDET MELLAN PRODUKTIVITET OCH REALA ARBETSKOSTNADER

Historiska data visar på en hög grad av samvariation i utvecklingen av produktivitet och reala arbetskostnader i Sverige. Reala arbetskostnader inkluderar företagets kostnader för löner och andra ersättningar till arbetstagarna.

Produktivitet och reala arbetskostnader följer varandra väl över tid med några undantag (se diagram 59). Under 2000-talets inledande år växte produktiviteten i linje med arbetskostnaderna. Efter finanskrisen steg arbetskostnaderna mer än produktiviteten under ett antal år. Sedan 2023 har produktiviteten i stället växt snabbare än arbetskostnaderna, vilket har öppnat upp ett visst gap mellan produktiviteten och reallönen under 2023–2025.

Den historiska produktivitetsutvecklingen

Produktivitetsutvecklingen i Sverige har varierat kraftigt över tid (se diagram 58). Detta gäller både för ekonomin som helhet och för näringslivet. Sammantaget har Sverige gått igenom olika produktivitetsregimer där produktivitetstillväxten har varit hög under vissa tidsperioder och låg i andra. Den genomsnittliga årliga produktivitetstillväxten varierar därför med vilka år som inkluderas i ett medelvärde.

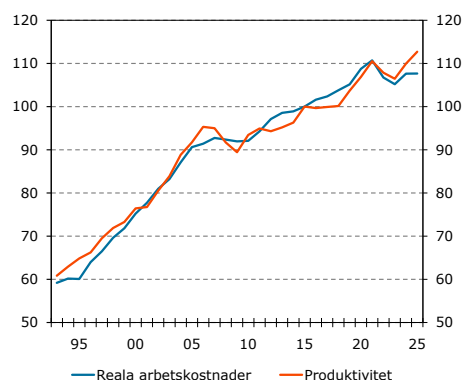
Konjunkturinstitutet har utifrån olika datakällor beräknat historiska produktivitetsserier för både hela ekonomin och näringslivet. Huvuddelen av produktivetsanalysen startar antingen från 1980 eller 1993. Det beror dels på datakvalitet, dels på att perioden innan 1980 inte bedöms vara lika relevant. I bilaga 2 ”Datakällor” beskrivs detaljerna rörande datatillgång mer utförligt.

STARK TILLVÄXT 1950 – 1980

För åren 1950–1980 finns data tillgängliga enbart för hela ekonomin och produktivitet mäts som BNP per arbetad timme då serier för förädlingsvärde i näringslivet saknas innan 1970 (se diagram 60). Produktivitetstillväxten var som starkast under 1960-

Diagram 59 Reala arbetskostnader och produktivitet

Index 2015=100

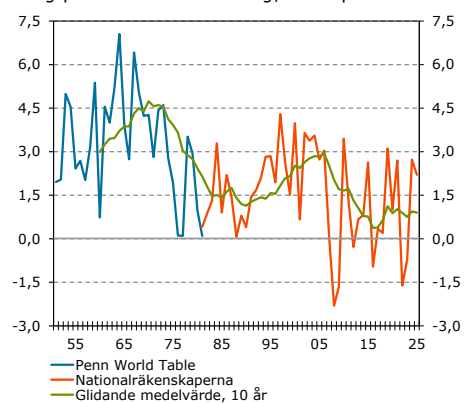

Anm. Reala arbetskostnader är arbetskostnader per timme (inklusive arbetsgivaravgifter) deflaterade med förädlingsvärdespriset.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 60 Produktivitetsutveckling i hela ekonomin

Årlig procentuell förändring, fasta priser

Anm. Produktivitet mäts som BNP per arbetad timme 1950–1980 och som förädlingsvärde per arbetad timme från 1980 och framåt.

Källor: Penn World Table, SCB och Konjunkturinstitutet.

talet och saktade in något under 1970-talet. I genomsnitt ökade produktiviteten för hela ekonomin med 3,4 procent per år under perioden 1950–1980.

Från 1970 är det möjligt att separera ut näringslivets förädlingsvärde och produktivitet (se diagram 61). Produktivitetstillväxten var som högst under 1970-talet och ökade då med i genomsnitt 3,4 procent per år.

LÄGRE PRODUKTIVITETSTILLVÄXT 1980–2025

Från och med 1980 finns det officiella data från de svenska nationalräkenskaperna. Produktivitetstillväxten är lägre från 1980 jämfört med perioden innan och varierar mycket fram till 2025 (se diagram 60). Produktivitetstillväxten stiger exempelvis under 1990-talet och en bit in på 2000-talet i samband med IT-boomen. Liksom tidigare blir därför den genomsnittliga årliga tillväxttakten olika beroende på vilka år som inkluderas. Från 1980 till det senaste helårstutfallet 2025 har produktivitetstillväxten i näringslivet varit i genomsnitt 1,9 procent per år.²² Om perioden begränsas till 1993–2025 är den genomsnittliga årstillväxten också 1,9 procent för näringslivet (se tabell 7).²³ Mellan 2000 och 2025 har produktivitetstillväxten däremot varit 1,7 procent per år.

Stora skillnader mellan branscher

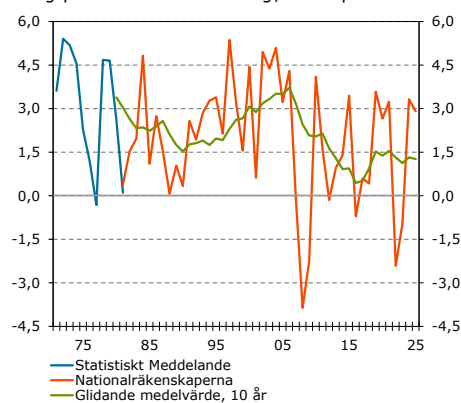
Produktivitetsutvecklingen skiljer sig även åt mellan olika branscher (se tabell 7). Beskrivningen av branschutvecklingen utgår från perioden 1993–2025. Tidsperioden delas in i flera delperioder i tabell 7 som representerar viktiga händelser sedan 1993, till exempel finanskrisen och pandemin.

Produktivitetstillväxten har varit högst i tillverkningsindustrin. Detta gäller för hela tidsperioden 1993–2025 och även för delperioderna 1993–2007 (fram till finanskrisen) och 2010–2019 (efter finanskrisen). Lägst har produktivetsutvecklingen varit i byggindustrin – både för hela perioden samt före och efter finanskrisen. Tjänstesektorn intar en mellanposition.

Under finanskrisen 2008–2009 var produktivitetstillväxten negativ i samtliga branscher och växlade därefter ner. IKT ingår i tjänstesektorn och sticker ut med en hög

Diagram 61 Produktivetsutveckling näringslivet

Årlig procentuell förändring, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²² Produktivitet i näringslivet mäts med kalenderkorrigerade värden vilket startar 1981. Eftersom analysen omfattar procentuell förändring avser det första året den procentuella förändringen mellan 1981 och 1982.

²³ Andra mått på produktivitet såsom förädlingsvärde per sysselsatt har haft liknande utveckling över tid. En jämförelse av förädlingsvärde per arbetad timme och förädlingsvärde per sysselsatt för perioden 1993–2025 i näringslivet visar att produktiviteten utvecklats nästan identiskt för de båda måtten. Den största skillnaden kan observeras under pandemin då arbetade timmar sjönk kraftigt, vilket höll uppe förädlingsvärdet per arbetad timme medan förädlingsvärdet per sysselsatt sjönk.

produktivitetstillväxt även efter finanskrisen (se avsnitt nedan om utvecklingen för IKT).

Den svagare produktivitetstillväxten under 2010-talet är inte isolerad till Sverige utan har varit ett globalt fenomen.²⁴ Enligt Konjunkturinstitutet (2026) har den svenska produktivitetstillväxten, både sedan finanskrisen och sedan 2023, utvecklats i god takt jämfört med stora delar av Europa men svagare än i USA.

Tabell 7 Faktisk produktivitetstillväxt

Procentuell förändring, genomsnittlig årtillväxt

	1994	1994	2008	2010	2020	2022
	–	–	–	–	–	–
Bransch	2025	2007	2009	2019	2021	2025
<i>Totala ekonomin</i>	1,6	2,6	–2,0	1,1	1,8	0,6
<i>Näringslivet</i>	1,9	3,2	–3,0	1,5	3,2	0,5
Byggindustrin	0,3	1,8	–4,6	–0,6	0,5	0,0
Tjänstesektorn	1,7	2,1	–1,0	1,4	3,4	1,2
<i>Parti- och detaljhandel</i>	2,7	4,5	–1,4	2,1	6,6	–2,2
<i>Informations- och kommunikationstjänster</i>	4,4	4,9	3,4	4,4	7,9	1,8
<i>Fastighetsverksamhet</i>	0,8	1,0	1,1	–0,9	0,3	4,6
Tillverkningsindustrin	3,3	6,2	–7,9	3,2	3,5	–0,8

Anm. Geometrisk medelvärden. Data finns från 1993 men eftersom tabellen visar procentuell förändring avser det första året den procentuella förändringen mellan 1993 och 1994. Produktivitet definieras som förädlingsvärdet i fasta priser genom antalet arbetade timmar. För den totala ekonomin används icke-kalenderkorrigerade värden medan övriga serier är kalenderkorrigerade. Samtliga serier är till baspris.

Källa: SCB.

Pandemin och tiden därefter

Det skedde en uppväxling i produktivitetstillväxten i näringslivet efter 2018 med en särskilt stark produktivitetstillväxt under pandemin. Uppväxlingen under pandemiåren 2020–2021²⁵ sticker ut vid en första anblick, där framför allt tjänstebranschernas utveckling var klart starkare än under 2010-talet. Tillväxten var särskilt hög i både parti- och detaljhandeln samt informations- och kommunikationstjänster.

²⁴ Konjunkturinstitutet analyserade utvecklingen efter finanskrisen och potentiella förklaringar till den svagare tillväxten i Lönebildningsrapporten 2022.

²⁵ Enligt WHO tog pandemin slut i maj 2023. En normalisering av Sveriges ekonomi och särskilt medelarbetstiden skedde redan under andra halvan av 2021 när smittskyddsrestriktionerna hävdes och en stor del av den svenska befolkningen hade vaccinerats. Därför analyseras 2020–2021 separat i analysen.

Restriktionerna under pandemin påverkade i högre grad tjänstebranscher med lägre produktivitet.²⁶ I och med det förstärkta systemet för korttidsarbete kunde företag anpassa arbetade timmar utan att själva behöva ta hela kostnaden.

Utvecklingen efter pandemin präglas särskilt av en mycket stark produktivitetstillväxt i fastighetsverksamhet (se tabell 7 och grårutan ”Hög produktivitet i fastighetsverksamhet”). Denna bransch är svåranalyserad i och med att hushållens små- och fritidshus ingår, där dessa ”producerar” boendetjänster utan arbetsinsats. Ökningen av produktiviteten i hela fastighetsverksamheten drivs emellertid främst av en ökning i kommersiella fastigheter och inte i små- och fritidshus (se diagram 62).²⁷

I näringslivets övriga branscher har utvecklingen varit varierande under och efter pandemin (se diagram 63). Till exempel ökade produktiviteten i tillverkningsindustrin med drygt 9 procent 2022 för att sedan falla med nästan 12 procent 2023. I handeln minskade i stället produktiviteten med 20 procent 2022 och var tillbaka på pre-pandemiska nivåer först 2025 (se diagram 64).

Hög produktivitet i fastighetsverksamhet

Produktivitetsutvecklingen för fastighetsverksamhet var mycket hög under 2023 och 2024 (se diagram 65). Branschen bidrog med 1 procentenheter 2023 och 0,7 procentenheter 2024 till näringslivets produktivitetstillväxt.

Fastighetsverksamhet är en speciell bransch som är svåranalyserad. Branschen består av två delbranscher: Hushållens små- och fritidshus (L68A) samt övrig fastighetsverksamhet (L68B) som innefattar kommersiella fastighetsföretag.²⁸ Det finns inga arbetade timmar inom små- och fritidshus och de bidrar därmed inte till löneökningstakten inom näringslivet. Således kan inte heller en arbetsproduktivitet beräknas för små- och fritidshus. Övrig fastighetsverksamhet är en mer klassisk marknad med

Diagram 62 Produktivitet kommersiell fastighetsverksamhet (L68B)

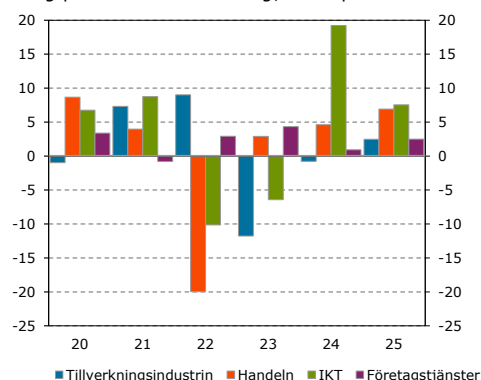
Kronor per timme, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 63 Produktivitetsutveckling under och efter pandemin

Årlig procentuell förändring, fasta priser

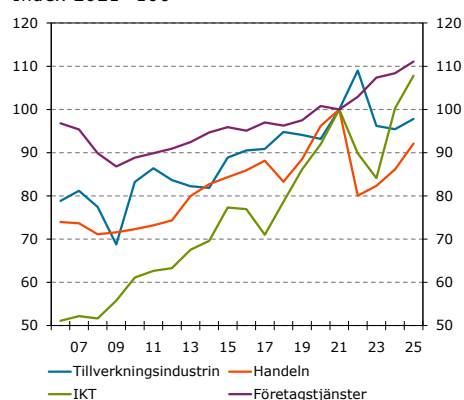

Anm. Pandemin tog enligt WHO slut i maj 2023.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 64 Produktivitetsutveckling i olika branscher

Index 2021=100

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁶ Se avsnittet om sammansättningseffekter i produktivitetkapitlet i Lönebildningsrapporten 2022.

²⁷ Med kommersiella fastigheter avses övriga fastighetsverksamhet.

²⁸ Små- och fritidshus består av hushållens ägda boenden som enligt Nationalräkenskapskapernas producerar boendetjänster till hushållen. I korthet handlar denna bokföringsmässiga konstruktion om att de som hyr ett hus och betalar hyra och de som äger en bostad ska behandlas lika i Nationalräkenskapskaperna. I praktiken kommer en ägare av ett småhus producera en bostadstjänst, sälja den till sig själv och sedan konsumera den. Detta kallas för imputerad hyra.

förädlingsvärde från uthyrning och fastighetsförvaltning med tillhörande arbetade timmar.²⁹

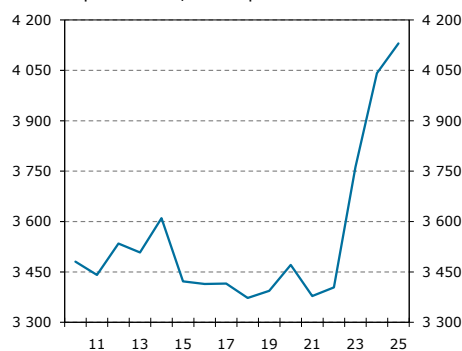
Generellt utvecklades fastighetsbeståndet långsamt med en relativt stabil arbetsinsats. Ökningen av produktiviteten inom fastighetsverksamhet 2023–2024 drevs av en ökning av förädlingsvärdet samtidigt som arbetade timmar inom övrig fastighetsverksamhet inte ändrades nämnvärt.³⁰

Den senaste lågkonjunkturen

För näringslivet som helhet föll produktiviteten både 2022 och 2023 till följd av lågkonjunkturen. År 2024 slog utvecklingen om och produktiviteten började återigen öka i samband med att konjunkturen bottenade. Ökningen berodde framför allt på att antalet arbetade timmar minskade samtidigt som förädlingsvärdet ökade något.³¹ En stor del av produktivitetsökningen kan härröras till några specifika branscher i tjänstesektorn (se tabell 7). Både informations- och kommunikationstjänstesektorn och handeln har haft en särskilt stark produktivitetsutveckling de senaste två åren (se diagram 64). Dock växte produktiviteten i både IKT och handeln snabbt även innan pandemin och växer ungefär i linje med denna trend. Gemensamt för båda dessa branscher är att produktiviteten minskade kraftigt under den tidigare svaga perioden (2022–2023). För andra närliggande tjänstebanscher som inte hade samma nedgång 2022–2023, till exempel företagstjänster, är tillväxttakterna 2024–2025 betydligt mer modesta (se diagram 63). De starka tillväxttakterna 2024–2025 ska därför ses i förhållande till den svagare utvecklingen dessförinnan.

Det finns tecken på att företagen övervintrat arbetskraft under åren då Sverige befunnit sig i en lågkonjunktur. När efterfrågan gradvis kom tillbaka kunde företagen därmed skala upp produktionen utan att öka arbetade timmar eller sysselsättning i samma omfattning.

Diagram 65 Produktivitet fastighetsverksamhet (L68A+L68B)
Kronor per timme, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁹ Vid beräkning av produktiviteten för hela fastighetsverksamheten läggs bruttoproduktion och insatsförbrukning från små- och fritidshus samman med bruttoproduktion och insatsförbrukning från övrig fastighetsverksamhet. Arbetade timmar kommer dock enbart från övrig fastighetsverksamhet.

³⁰ Se konjunkturläget september 2026 för en diskussion rörande att utvecklingen 2023–2024 drevs av minskad insatsförbrukning.

³¹ Även sysselsättningen minskade.

Informations- och kommunikationsbranscherna är en motor för svensk produktivitet

Perioden från andra halvan av 1990-talet fram till finanskrisen präglades av en stark tillväxt i IKT-branscherna globalt sett. Detta ledde till stora produktivitetstökningar. Även i Sverige var utvecklingen för IKT-branscherna stark och den snabba produktivitetstillväxten var en bidragande orsak till den starka produktivitetstillväxten för näringslivet som helhet (se diagram 66).

För att förstå den produktivitetstillväxt som skedde i IKT-branscherna är det centralt att förstå att den starka utvecklingen under 1990- och 2000-talet delvis drevs av kvalitetsförbättringar (se grårutan ”Produktivitetstillväxt i volym från kvalitetsjusteringar”). I korthet beräknades produktivitetstillväxten fram av SCB genom uppskattningar om hur mycket bättre produkter IKT-branscherna producerade.

Ett liknande framtida scenario är tänkbart för AI-tjänster.³² Beroende på om produkten konsumeras inhemskt eller går på export kan eventuella kvalitetsförbättringar innebära mer eller mindre lönetillväxt i Sverige.

Produktivitetstillväxt i volym från kvalitetsförbättringar

Tillväxten av förädlingsvärdets volym i de delar av IKT-branscherna som producerade varor kring millennieskiftet berodde till stor del på SCB:s beräknade kvalitetsförbättringar. I löpande pris var utvecklingen inte alls lika stark.

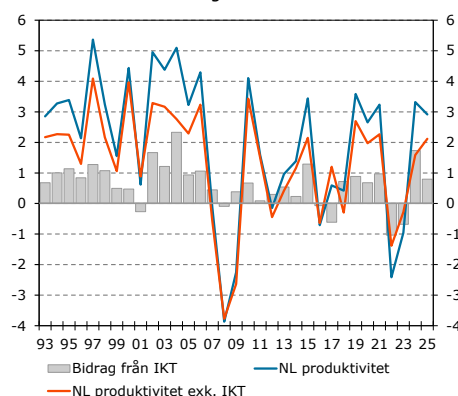
Under 1990-talet förbättrades mobiltelefoner i snabb takt och blev mer avancerade samtidigt som priset på mobiltelefoner inte steg i samma takt. Det innebar att förädlingsvärdet i fasta priser ökade.

Om hög produktivitetstillväxt i fast pris främst är en följd av kvalitetsförbättringar leder detta till att förädlingsvärdesdeflatoren, allt annat lika, blir lägre.

Detta kan få två olika typer av konsekvenser för lönetillväxten beroende på var den slutgiltiga produkten konsumeras. Om mobiltelefonen säljs och konsumeras i Sverige leder det till lägre inflation (sjunkande KPI) och därmed eventuellt stigande löner (för att nå inflationsmålet om 2 procent). Exporteras i stället mobiltelefonen så minskar i stället exportdeflatoren och bytesförhållandet (*”terms of*

Diagram 66 Bidrag från IKT-branscherna till näringslivet

Procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³² Se SCB (2025). IKT-branscherna är i dagsläget enligt SCB i framkant vad gäller AI-användning i Sverige och produktivitetstillväxten framöver till följd av AI kan möjligen bli lik den utveckling som skedde i IKT-branscherna under 1990-talet. Produktivitetstillväxten inom IKT beror emellertid inte enbart på AI.

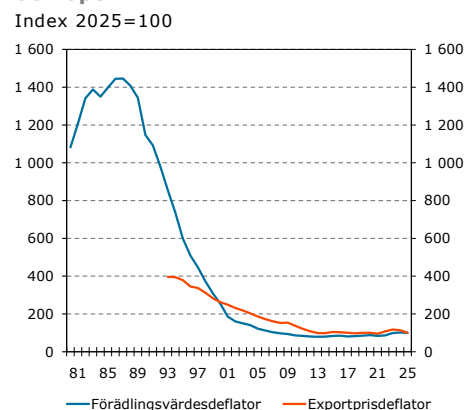
trade”) försämrats. I det läget så bidrar kvalitetsförbättringen inte i sig till stigande löner i Sverige.

Förädlingsvärdesdeflatoren för branschen som tillverkar datorer, elektronikvaror och optik minskade kraftigt under 1990-talet fram till kring millennieskiftet och har därefter någorlunda stabiliserats (se diagram 67). Samtidigt sjönk exportdeflatoren för samma bransch, men utvecklingen var mindre extrem (se diagram 67).

Genomslaget i svenska konsumentpriser kom senare. Enligt KPI-statistiken fortsatte priserna för informations- och kommunikationstjänster att öka under stora delar av 1990-talet. Det var först omkring 1997 som priserna vände ner och har därefter fortsatt tydligt ner under hela 2000-talet.

De kraftiga prisfallen tyder på att konsumenterna i Sverige har fått ta del av kvalitetsförbättringarna utan att priset höjts mot kund i motsvarande grad. Utvecklingen av exportdeflatoren pekar dock mot att en del av produktivitet-utvecklingen inom IKT tillföll utländska konsumenter.

Diagram 67 Deflatorer SNI26, tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik

Anm. Deflatorerna är beräknade genom att dividera förädlingsvärdet/exporten i SNI26 i löpande pris med förädlingsvärdet/exporten i SNI26 i fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

POTENTIELL PRODUKTIVITETSTILLVÄXT 1980–2025

Konjunkturinstitutet beräknar potentiell produktivitet från och med 1980. Den potentiella produktivitetstillväxten är Konjunkturinstitutets syn på vad produktivitetstillväxten hade varit i frånvaro av konjunkturrell variation. Den potentiella produktiviteten i näringslivet har i genomsnitt ökat med 1,9 procent per år mellan 1980–2025 (se tabell 8).

Beräkningen av potentiell produktivitet sker med hjälp av ett Hodrick-Prescott-filter (HP) för åren 1980–2019, där den potentiella produktiviteten följer utvecklingen av den faktiska produktivitetens utvecklingen men med en utjämning över tid. Det innebär att den potentiella produktiviteten växte snabbare under perioden 1993–2007 än vad den gjorde under perioden 2010–2019 efter finanskrisen (se tabell 8). För åren efter 2019 gör Konjunkturinstitutet en bedömning av den potentiella produktivitetstillväxten med stöd i indikatorer och modeller. På lång sikt antas den potentiella produktiviteten växa med ett historiskt genomsnitt sedan 1980 för näringslivet justerat för sammansättningseffekter.

Den potentiella tillväxttakten var tillfälligt förhöjd under pandemin till följd av bland annat sammansättningseffekter och korttidsarbete (se tabell 8). Mer produktiv tillverkningsindustri hade möjlighet att fortsätta producera under pandemin medan en mindre produktiv tjänstesektor drabbades hårdare av

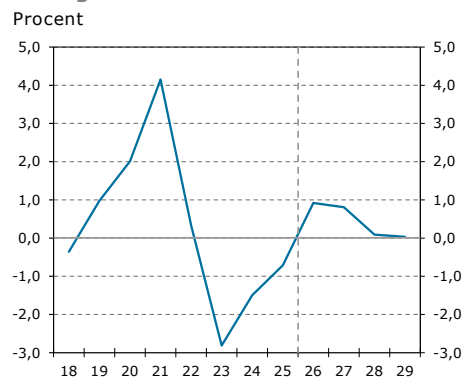
restriktionerna. Restriktionerna berodde inte på konjunkturläget utan bör ses som strukturella faktorer och därför även påverka den potentiella produktiviteten. Efter att smittskyddsrestriktionerna hävdes och sammansättningseffekterna klingade av föll den potentiella produktivitetstillväxten tillbaka igen.³³

Till följd av vikande konjunktur så minskade den faktiska produktiviteten 2022 och 2023. Den potentiella produktivitetstillväxten hölls däremot uppe eftersom fallet i den faktiska produktiviteten var konjunkturrellt, vilket öppnade upp ett negativt produktivitetsgap för näringslivet. Gapet visar på den procentuella avvikelser mellan faktisk och potentiell produktivitet för näringslivet och blir således ett mått på resursutnyttjandet inom företagen. Produktivitetsgapet bedöms ha bottnat under 2023 (se diagram 68).

Samtidigt som den faktiska produktiviteten i näringslivet som helhet sjönk 2023 ökade produktiviteten inom fastighetsverksamhet kraftigt (se grårutan ”Hög produktivitet inom fastighetsverksamhet”). Ökningen i produktiviteten i fastighetsverksamhet medförde ett nivåskifte för näringslivet. Givet att den faktiska produktiviteten höjs i nivå under dessa år så höjs även den potentiella produktiviteten så att bedömningen av resursutnyttjandet inom företagen blir i linje med indikatorer. Av den anledningen är tillväxttakten i potentiell produktivitet tillfälligt förhöjd 2023 och 2024. Under 2025 är den potentiella produktivitetstillväxten något lägre, men är likväl relativt hög (se diagram 69). På så vis avspeglar produktivitetsgapet för näringslivet indikatorer för resursutnyttjandet inom företagen.

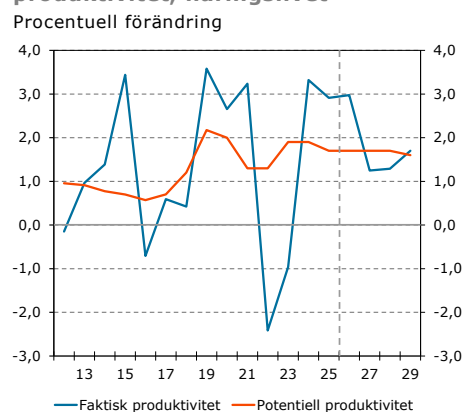
Konjunkturinstitutet bedömer att den potentiella produktivitetstillväxten skiftade upp efter 2018. Med det sagt så är perioden 2020–2025 en period med stora störningar som kraftigt påverkat produktivitetstillväxten enskilda år. Bedömningen av potentiell produktivitet är således förknippad med betydande osäkerhet.

Diagram 68 Produktivitetsgap, näringslivet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 69 Faktisk och potentiell produktivitet, näringslivet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³³ I linje med detta resonemang så bedömer Konjunkturinstitutet att den potentiella medelarbetstiden föll under pandemin till följd av smittskyddsrestriktioner och att den började återhämta sig efter att vaccinationerna mot covid-19 hade slutförts.

Tabell 8 Potentiell produktivitsutveckling

Procentuell förändring, genomsnittlig årstillväxt

	1981	1994	1994	2008	2010	2020	2022
	–	–	–	–	–	–	–
	2025	2025	2007	2009	2019	2021	2025
Totala ekonomin	1,5	1,5	2,4	0,6	0,6	0,9	1,2
Näringslivet	1,9	2,0	3,1	0,2	0,9	1,6	1,7

Anm. Geometrisk medelvärden. Data finns från 1980 men eftersom tabellen visar procentuell förändring avser det första året den procentuella förändringen mellan 1980 och 1981.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Produktivitsutvecklingen 2026–2029

I detta avsnitt presenteras prognosen för den faktiska produktiviteten och bedömningen av den potentiella för de kommande åren.

FAKTISK PRODUKTIVITETSTILLVÄXT VÄXLAR NER

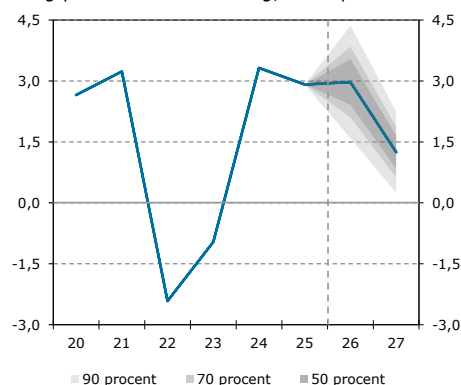
För helären 2025 och 2026 växlar tillväxttakten för den faktiska produktiviteten i näringslivet ner jämfört med 2024 men är ändå över det historiska medelvärdet sedan 1980 (se diagram 69). Resursutnyttjandet inom företagen har ökat och börjar bli ansträngt under andra halvan av 2026 (se diagram 68). Detta innebär att företagen på sikt behöver öka arbetade timmar och anställa mer personal, vilket i sig sänker produktivitetstillväxten. Detta är det normala förloppet under en konjunkturcykel. Lågkonjunkturer i Sverige ebbat ut under hösten 2026 och efter det är resursutnyttjandet i ekonomin som helhet balanserat.

Under 2027 minskar produktivitetstillväxten ytterligare. Utvecklingen för förädlingsvärdet är som starkast 2027 men antalet arbetade timmar ökar också snabbare, vilket bidrar till att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden börjar normaliseras. Det gör att produktivitetsgapet för näringslivet sluts uppifrån (se diagram 68). För scenarioåren (2028 och 2029) är konjunkturer i balans och produktivitetsgapet är i princip slutet. Produktiviteten förväntas då utvecklas i enlighet med sin potential. Den genomsnittliga årliga tillväxten i produktiviteten i näringslivet är 1,4 procent per år under åren 2027–2029.

Ett sätt att illustrera den osäkerhet som finns i produktivetsprognosen är att ta fram sannolikhetsintervall baserade på historisk prognosförmåga. Med 90 procent sannolikhet kommer produktiviteten vara mellan 1,5 och drygt 4 procent 2026 samt mellan 0,5 och drygt 2 procent 2027. Det finns alltså betydande prognososäkerhet (se diagram 70).

Diagram 70 Osäkerhetsintervall för produktivitet i näringslivet

Årlig procentuell förändring, fasta priser

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

BEDÖMNING AV POTENTIELL PRODUKTIVITET

Bedömningen av den potentiella produktiviteten de kommande åren utgår från prognosen på den faktiska produktivitetstillväxten och kompletteras med modellanalys och analys av indikatorer på resursutnyttjandet i ekonomin, såsom kapacitetsutnyttjande, efterfrågeläge, anställningsplaner och arbetskraftsbrist. Indikatorerna ger en bild av vad produktivitetsgapet för näringslivet är i utgångsläget.

Den slutgiltiga bedömningen av den potentiella produktivitetstillväxten är en del av Konjunkturinstitutets övergripande prognos av svensk ekonomi. Bedömningen för de kommande åren utgår från att återhämtningen från lågkonjunkturen de senaste åren har varit produktivetsdriven.

Den potentiella produktiviteten i näringslivet växer i genomsnitt med 1,7 procent 2026–2029, vilket alltså är något mer än den faktiska produktivitetstillväxten. Detta beror på att resursutnyttjandet i utgångsläget är något förhöjt inom företagen och att produktivitetsgapet är positivt under 2026.

Produktivitets drivkrafter

I detta avsnitt analyseras vilka faktorer som ligger bakom produktivitetstillväxten. Olika delar av produktiviteten kan spela olika roll för löneökningstakten. Antaganden om vinstandelens långsiktiga utveckling och därmed hur flexibelt företagen kan använda arbete och kapital kommer avgöra i vilken grad produktivitetstillväxt leder till stigande löner (se bilaga ”Produktivitet med olika produktionsfunktioner” för en mer teknisk redogörelse samt kapitlet ”Lönsamhet”).³⁴

BIDRAG TILL PRODUKTIVITETEN

Produktivitetstillväxten kan analyseras genom en tillväxtbokföring där produktivitetstillväxten delas upp i bidrag från humankapital, kapitalstockens storlek samt TFP. Tillväxtbokföringen görs både för utfall och prognos.

Humankapital mäts som kvalitetsjusterade arbetade timmar. I den arbetsmarknadsekonomiska litteraturen antas i regel att arbetstagare har olika individuell produktivitet, vilket på aggregerad nivå summerar till humankapitalbidraget i produktiviteten. Eftersom den individuella produktiviteten inte kan mätas så måste en proxyvariabel konstrueras. Medellön och antalet personer med olika antal utbildningsår används för att uppskatta

³⁴ Det vill säga huruvida vinstandelen är stationär eller inte.

humankapitalet i befolkningen.³⁵ Detta är en förenkling då humankapitalet egentligen bör mätas som individuella förmågor som är användbara för att skapa förädlingsvärde.

Kapitalfördjupning analyseras i termer av kapitalstockens storlek.³⁶ TFP är en restpost och dess storlek avgörs delvis av hur detaljerade och rättvisande data som används för att analysera humankapitalet och kapitalstocken. Givet att TFP är korrekt beräknat så visar TFP-bidraget den mer övergripande tekniska utvecklingen till produktivitetstillväxten. TFP är alltså en skalfaktor i produktionsfunktionen och höjer förädlingsvärdet oaktat mängden arbete och kapital.³⁷

Bidragen till den faktiska produktiviteten visas i diagram 71. Det är tydligt att förändringar i humankapitalet har en mycket liten betydelse för tillväxten i produktiviteten. Kapitalfördjupningen och TFP är i stället viktigast. I och med att humankapitalet spelar en så liten roll så kommer analysen nedan fokusera på bidrag från kapitalfördjupning och TFP.

Kapitalfördjupningsbidraget har varit betydande sedan produktiviteten började stiga efter 2018. Detta drivs av att kapitaltillväxten har varit större än ökningen i arbetade timmar. Det är noterbart att varje arbetad timme innehöll mer kapital under pandemiåret 2020 till följd av korttidsarbete, vilket höjde produktiviteten via kapitalfördjupning. Under 2024 och 2025, när den faktiska produktiviteten började stiga, bidrog kapitalfördjupningen med knappt hälften av ökningen. Kapitalfördjupningsbidraget förväntas fortsatt vara stort för tillväxten i produktiviteten under åren 2026–2029. Kapitalfördjupningen bidrar med ungefär 40 procent av den totala tillväxttakten i produktivitet under dessa år (se diagram 71).

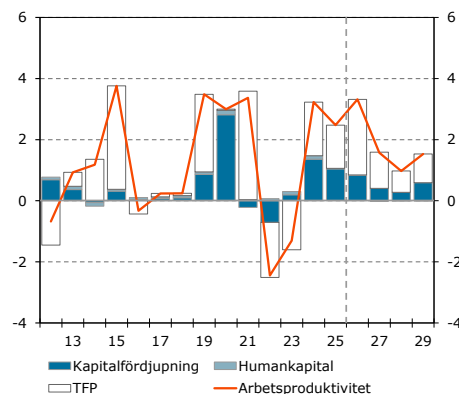
Ökningar i TFP spelar också en betydande roll för tillväxten. Bidraget från TFP var särskilt högt 2019 och 2021. Under 2024 och 2025 bidrog TFP med lite mer än hälften av ökningen i produktiviteten. Under 2026–2029 förväntas bidraget från TFP också vara betydande och stå för den större delen av tillväxten i produktivitet.

POTENTIELL TFP

Den empiriska beräkningen av TFP är osäker och innehåller en konjunkturrell dynamik. För att förstå TFP-utvecklingen

Diagram 71 Arbetsproduktivitet, kapitalfördjupning, humankapital och TFP

Bidrag respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade årsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

³⁵ FASIT 2024 version 2 används för att skriva fram medellön och antalet personer för olika utbildningsgrupper fram till 2029.

³⁶ Kapitalfördjupningen beräknas med hjälp av näringslivets investeringar och kapitalförslitning för senare år. Vissa variabler kopplade till dessa beräkningar skrivs fram mellan 2027–2029 med föregående års tillväxttakt.

³⁷ I beräkningen av TFP görs ett antagande rörande vinstandelens långsiktiga utveckling för näringslivet inklusive små- och fritidshus där denna är konstant.

strukturellt behöver dessa konjunkturella variationer rensas bort. Detta eftersom löneökningstakten troligtvis inte avgörs av kort-siktiga konjunkturella svängningar i TFP utan dess långsiktiga utveckling.

Ett sätt att rensa för de konjunkturella svängningarna är att beräkna en potentiell TFP som en HP-filtrering av faktisk TFP. Detta motsvarar alltså potentiell produktivitet med avdrag för bidraget från kapitalfördjupning och humankapital.³⁸

Sedan 2012 har faktisk TFP i regel understigit potentiell TFP med undantag för 2015 och under pandemin (se diagram 72). Faktisk TFP befinner sig i inledningen av 2026 över sin potentiella nivå. En tolkning är att den teknologiska utvecklingen under 2026 är högre än den genomsnittliga teknologiska utvecklingen. Potentiell TFP växer i genomsnitt med 1,3 procent per år 2027–2029.

BIDRAG TILL PRODUKTIVITETEN OCH LÖNEBILDNINGEN

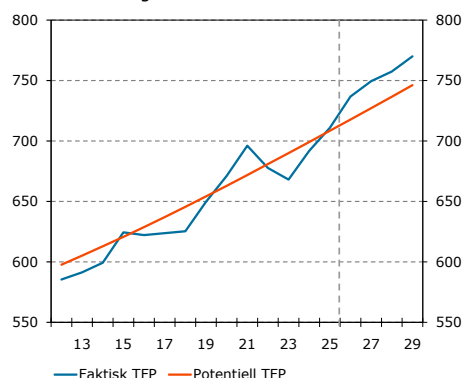
Det är svårt att slå fast hur stor del av produktivitetstillväxt som kan förväntas leda till stigande löner. Mer humankapitalbidrag gör varje arbetad timme mer effektiv, allt annat lika, vilket borde leda till att lönerna stiger. Humankapitalbidraget är dock mycket marginellt såsom det mäts i data, vilket innebär att det inte kommer spela stor roll för lönetillväxten framåt. Att humankapitalbidraget är litet är dock en konsekvens av att data rörande arbetstagarnas förmågor inte är tillgängliga. Givet att humankapitalet approximeras med antalet utbildningsår är det rimligt att humankapitalbidraget blir litet när ökningen i genomsnittlig utbildningsnivå avtar.

TFP mäter hur mycket som kan produceras per timme oaktat mängden arbete och kapital. Stiger TFP så kan arbetstagarna producera mer förädlingsvärde per timme utan att kapitalet ändras, vilket i förlängningen borde höja lönerna.³⁹

Hur kapitalfördjupningsbidraget bör betraktas beror på hur flexibelt företaget kan använda arbete och kapital i produktionsprocessen och därigenom vinstandelens långsiktiga utveckling. Det centrala i sammanhanget är vad det nya kapitalet används till. I en liten öppen ekonomi finns kapital tillgängligt på de internationella kapitalmarknaderna. Företag har alltså möjlighet att få tillgång till kapital till ett internationellt bestämt pris som påverkar hur lönsamt det är att investera i produktivt kapital. I ett scenario där teknisk utveckling möjliggör för företag att ersätta arbetskraft med kapital förhållandevis flexibelt så kan företag

Diagram 72 Faktisk och potentiell total faktorproduktivitet (TFP)

Kalenderkorrigerad nivå

Källa: Konjunkturinstitutet.

³⁸ För att hantera ändpunktsproblem från HP-filtreringen görs filtreringen fram till 2027. För åren 2028–2029 skrivs potentiell TFP fram med 2027 års tillväxttakt.

³⁹ På motsvarande sätt höjer TFP också marginalprodukten av kapital.

använda mer kapital i produktionen. Det leder till ett större kapitalfördjupningsbidrag på sikt och att kapitalkvoten kan höjas permanent. Givet att så sker kommer arbetsproduktiviteten visserligen öka, men det leder inte nödvändigtvis till proportionellt stigande löner. Om kapitalet i stället är komplement till arbetskraft kan produktivitetstillväxt till följd av kapitalfördjupning leda till stigande löner i större utsträckning.⁴⁰

Produktivitetstillväxt på lång sikt

På lång sikt när ekonomin antas vara i balans sammanfaller den faktiska produktivitetstillväxten med den potentiella (se diagram 73).

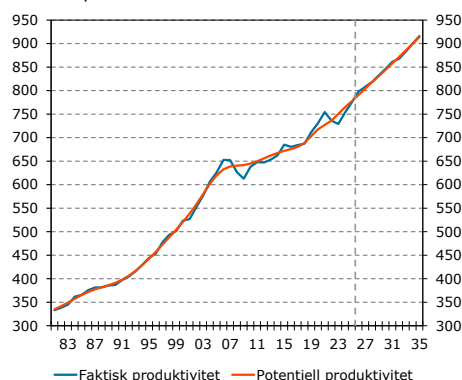
Det är svårt att bedöma den långsiktiga produktivitetstillväxten. Konjunkturinstitutets bedömning för åren 2029 och framåt baseras på en genomsnittlig historisk produktivitetstillväxt från 1980. En längre historisk serie kan tänkas fånga många olika typer av skeenden i ekonomin och därigenom fånga underliggande strukturella förhållanden för produktivitetstillväxten i Sverige.

Produktiviteten i det svenska näringslivet har i genomsnitt ökat med 1,9 procent per år mellan 1980 och 2025. Valet av startår beror till stor del på tillgänglighet av officiell statistik från SCB. Generellt blir genomsnittet högre ju längre period som inkluderas då produktivitetstillväxten var högre längre tillbaka i tiden (se diagram 61). Den genomsnittliga produktivitetstillväxten 2000–2025 är exempelvis 1,7 procent per år, vilket alltså är lägre än genomsnittet 1980–2025.

Över tid har näringslivet i Sverige förändrats. Tillverkningsindustrins andel av näringslivets totala förädlingsvärde har gått från 30 procent 1980 till ca 20 procent 2025 medan tjänstesektorns andel har ökat från 50 procent 1980 till ca 70 procent 2025. För att bedöma den långsiktiga produktivitetstillväxten tas denna förändring i beaktande. Konjunkturinstitutet gör därför en sammansättningsberäkning för att ta hänsyn till branschsammanställning, vilken baseras på förädlingsvärdesvikter från 2022–2025. Vid förändrad branschsammanställning bedöms den långsiktiga produktivitetstillväxten bli 1,6 procent i näringslivet och 1,3 procent i hela ekonomin. Den långsiktiga potentiella produktivitetstillväxten är alltså marginellt lägre än den bedömda potentiella produktivitetstillväxten under åren 2026–2028.

Diagram 73 Faktisk och potentiell produktivitet i näringslivet

Kronor per timme

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁴⁰ En teknisk utveckling kan först ge ett utslag i TFP, vilket höjer arbetsproduktiviteten initialt. Efter det bestämmer företaget hur mycket kapital som ska användas framgent i produktionen givet att kapital finns tillgängligt på de internationella kapitalmarknaderna. Detta kan ge utslag på kapitalfördjupning efterföljande år. Beroende på om kapitalet är komplement eller substitut till arbetskraft så får detta olika påverkan på lönetillväxten.

Olika bedömares syn på potentiell produktivitetsutveckling framöver

Enbart ett fåtal prognosinstitut publicerar bedömningar för potentiell produktivitetstillväxt flera år framåt i tiden och hur produktivitetstillväxten definieras varierar mellan prognosmakare. Ett urval av andra bedömares produktivitetsprognoser för Sverige samt Konjunkturinstitutets bedömning för motsvarande tidsperioder visas i tabell 9.

Regeringen bedömer att den potentiella produktiviteten i hela ekonomin växer med i genomsnitt 1,0 procent per år 2026–2029, vilket är lägre än Konjunkturinstitutets bedömning.

OECD beräknar potentiell produktivitet genom att dividera potentiell BNP med potentiell sysselsättning. Deras prognos för tillväxttakten för hela den svenska ekonomin är 1,0 procent per år 2026–2029, vilket även den är lägre än Konjunkturinstitutets bedömning.

Konjunkturinstitutets bedömning av den potentiella produktiviteten för hela ekonomin är i stort sett i linje med bedömningar av den potentiella produktivitetstillväxten i USA.

CBO (2026) bedömer att den amerikanska produktivitetstillväxten blir 1,6 procent per år i genomsnitt för perioden 2026–2030.

Tabell 9 Bedömningar av produktivitetstillväxten i Sverige

Genomsnittlig årlig procentuell utveckling för angiven period

	Variabel	Period	Prognos
Konjunkturinstitutet, september 2026	Potentiell produktivitet i hela ekonomin	2026–2029	1,4
Regeringen, vårproposition 2026	Potentiell produktivitet i hela ekonomin	2026–2029	1,0
OECD, september 2025	Potentiell BNP/potentiell sysselsatt, hela ekonomin	2026–2029	1,0

Källor: Konjunkturinstitutet, Regeringen och OECD.

Bilaga 1: Produktivitet och olika produktionsfunktioner

I denna bilaga diskuteras hur produktivitetens delar hänger samman med löneökningstakten. Frågan om produktivitetstillväxt leder till stigande löner kan dels analyseras på mikronivå utifrån ett företagsperspektiv, dels på makronivå i långsiktig jämvikt. Diskussionen inleds på mikronivå för att sedan ta steget över till långsiktig jämvikt.

PARTIELL ANALYS PÅ FÖRETAGSNIVÅ

Anta att ett företag producerar varor (Y) med hjälp av kvalitetsjusterade arbetade timmar (L) och kapital (K). Arbetsproduktivitet definieras som (Y/H), där H är antalet arbetade timmar. Om exempelvis L/H ökar betyder det att arbetskraftens kompetens och förmåga har ökat så att en kvalitetsjusterad timme (L) bidrar mer till produktionen än tidigare, allt annat lika. Arbetsproduktivitet är alltså ett genomsnitt och kopplat till arbetets marginalprodukt (MPL), som i sin tur är avgörande för lönen. Huruvida arbetsproduktivitet och MPL följer varandra avgörs av hur företaget kan använda arbete och kapital i sin produktion. I vissa produktionsfunktioner är arbetsproduktivitet proportionellt mot MPL. I andra produktionsfunktioner är så inte fallet. För att illustrera hur slutsatserna kan skilja sig åt fokuserar analysen på två olika produktionsfunktioner: Cobb-Douglas och en produktionsfunktion med konstant substitutionselasticitet (CES).

I en Cobb-Douglas produktionsfunktion (se marginalrutan ”Arbetsproduktivitet med Cobb-Douglas produktionsfunktion”) antas varje ytterligare kvalitetsjusterad arbetad timme bidra med en fast andel i produktionen, vilket innebär att löneandelen (1- α) och vinstandelen (α) är konstanta. Arbete och kapital kan substitueras och användningen kommer att bero på relativpriset mellan arbete och kapital, men substitutionen kommer vara begränsad av att substitutionselasticiteten är 1. I detta fall innebär en ökad arbetsproduktivitet att marginalprodukten av arbete (MPL) stiger med en given proportion, vilket i förlängningen leder till stigande löner.

Om en mer generell produktionsfunktion används så förändras kopplingen mellan arbetsproduktivitet och arbetets marginalprodukt. I en produktionsfunktion med konstant substitutionselasticitet (CES) som tillåts avvika från 1 rör sig inte allt proportionellt, utan företaget kan ersätta arbete med kapital eller vice versa mer eller mindre flexibelt än i en Cobb-Douglas. Substitutionsmöjligheterna bestäms av uttrycket σ från produktionsfunktionen (se marginalrutan ”Arbetsproduktivitet, löneandel och vinstandel med konstant substitutionselasticitet mellan produktionsfaktorerna”). Om σ är mindre än 1 så är det svårt att substituera arbete mot kapital och vice versa. Om σ är större än 1 är det lätt att substituera arbete mot kapital och vice versa. Oaktat betyder det att MPL inte är proportionell mot arbetsproduktivitet och det är därför inte självklart i vilken utsträckning en högre arbetsproduktivitet leder till högre löner. Det betyder att med en CES-produktionsfunktion kan löneandelen och vinstandelen variera över tid.

Arbetsproduktivitet, löneandel och vinstandel med konstant substitutionselasticitet mellan produktionsfaktorerna

Produktionsfunktionen: $Y = A(\beta K^\rho(1-\beta)L^\rho)^{\frac{1}{\rho}}$

där Y är förädlingsvärde, K är kapital och L är kvalitetsjusterade arbetstimmar. A är TFP. β är en fördelningsparameter mellan arbete och kapital. ρ är en formparameter som avgör substitutionselasticiteten. Substitutionselasticiteten definieras som $\sigma = \frac{1-\rho}{\rho}$

Arbetsproduktivitet: $\frac{Y}{H} = \frac{A(\beta K^\rho(1-\beta)L^{1/\rho})}{H}$

Arbetsproduktivitet med Cobb-Douglas produktionsfunktion

Produktionsfunktionen: $Y = AK^\alpha L^{1-\alpha}$

Arbetsproduktivitet: $\frac{Y}{H} = \frac{AK^\alpha L^{1-\alpha}}{H}$

Produktivitetstillväxt:

$$\Delta \ln\left(\frac{Y}{H}\right) = \underbrace{\Delta \ln(A)}_{\text{TFP}} + \underbrace{\alpha \Delta \ln\left(\frac{K}{H}\right)}_{\text{Kapitalfördjupning}} + \underbrace{(1-\alpha) \Delta \ln\left(\frac{L}{H}\right)}_{\text{Humankapital}}$$

TFP + Kapitalfördjupning + Humankapital

där Y är förädlingsvärde, H är arbetade timmar, K är kapital och L är kvalitetsjusterade arbetstimmar. A är TFP. α motsvarar vinstandelen och (1- α) motsvarar löneandelen i produktionsfunktionen.

Mer allomfattande teknisk utveckling som har avgörande betydelse för arbetets effektivitet och organisation bör ge utslag i TFP då det är en skalfaktor (A) i båda produktionsfunktionerna. Om TFP ökar så kan produktionen öka till given mängd L och K . En sådan ökning i TFP höjer både MPL och kapitalets marginalprodukt (MPK) i fallet med Cobb-Douglas produktionsfunktion samt i fallet med CES-produktionsfunktion. Utifrån ett mikroperspektiv borde ökningar i TFP således alltid ge stigande löner till given mängd L och K .

Givet att det har skett en så kallad inbakad teknisk förändring som möjliggör substitution av arbetskraft så förväntas inte TFP öka. Däremot har företaget möjlighet att öka mängden kapital i produktionen. I fallet med Cobb-Douglas har detta ingen betydelse eftersom det finns en proportionell koppling mellan MPL och således lönen till följd av förändrad arbetsproduktivitet – oavsett hur denna arbetsproduktivitetstillväxt har uppstått. I fallet med CES kan en sådan teknisk förändring som ger utslag i kapitalfördjupning innebära en stigande vinstandel, men inte nödvändigtvis en stigande MPL och stigande löner. Det är också möjligt att MPL stiger.

ALLMÄN JÄMVIKT PÅ LÅNG SIKT PÅ MAKRONIVÅ

Så här långt har diskussionen tagit sin utgångspunkt i ett representativt företag och resonemanget har ägt rum på mikronivå. Detta resonemang blir partiellt, men kan ändå illustrera mekanismerna. Om vi tar steget till lång sikt och flyttar upp diskussionen på makronivå så blir frågan mer komplicerad.

På lång sikt kommer det i en liten öppen ekonomi finnas kapital tillgängligt på de internationella kapitalmarknaderna där priset på kapital är exogent satt till r^* ⁴¹. På lång sikt kommer kostnaden för kapitalet då bli Kr^* . Precis som att marginallönen är lika med MPL så kommer $r = r^* = MPK$ i jämvikt. Givet detta resonemang väljer företagen kapitalstocken och detta görs givet de teknologiska framsteg som har gjorts fram till den punkt investeringsbeslutet ska tas. Det kan finnas teknisk utveckling som är komplement till arbetskraft och tekniska innovationer som kan ersätta arbetskraft med kapital. Det finns även teknisk utveckling som förstärker både arbete och kapital (TFP).

Det första scenariot utgår från Cobb-Douglas produktionsfunktion. Om vi antar att TFP stiger till följd av en teknisk förändring så har både MPL och MPK stigit. Givet att det finns ett internationellt satt kapitalavkastningskrav så kommer kapital flöda in i landet fram till dess att MPK återigen är lika med r^* .

⁴¹ r^* här används som förenkling för hela nyttjandekostnaden för kapital inklusive riskpremier och kapitalförslitning.

Detta leder till att mängden kapital och lönen är högre i den nya jämvikten. Däremot är kapitalkvoten K/Y oförändrad i jämvikt. I och med att MPL har stigit så stiger även lönerna så att i jämvikt blir $MPL = w$.

I en situation med en CES och en TFP-ökning blir slutsatserna snarlika. Precis som tidigare har både MPL och MPK ökat. I och med att $MPK > r^*$ så kommer kapital flöda in i landet till dess att $MPK = r^*$ igen. Mängden kapital är högre än tidigare och produktionen har ökat. Samtidigt tillkommer mer förädlingsvärde från arbete genom högre MPL vilket leder till stigande löner. Slutsatsen blir alltså densamma trots att det finns större flexibilitet att ersätta kapital och arbetskraft med varandra.

Den stora skillnaden sker om en faktorförstärkande teknisk utveckling sker. En sådan kan antingen vara en arbetsförstärkande teknisk utveckling eller en kapitalförstärkande teknisk utveckling. I fallet med Cobb-Douglas spelar det ingen roll om den tekniska utvecklingen är en TFP-neutral teknisk utveckling, en kapitalförstärkande teknisk utveckling eller en arbetskraftsförstärkande teknisk utveckling. Eftersom vinstandelen och löneandelen är konstant så kommer reallönerna stiga i samtliga fall eftersom MPL har ökat samtidigt som MPK efter en anpassningsperiod återgår till att vara lika med r^* .

Den stora skillnaden finns under antagandet om en kapitalförstärkande teknisk utveckling i kombination med en CES-produktionsfunktion. Den avgörande parametern i sammanhanget blir då substitutionselasticiteten (se marginalrutan "Arbetsproduktivitet, löneandel och vinstandel med konstant substitutionselasticitet mellan produktionsfaktorerna"). Om kapitalstocken ökar så kommer detta ge utslag i ett större kapitalfördjupningsbidrag. I och med att det finns fri rörlighet av kapital så kommer en anpassning ske så att $MPK = r^*$. Under antagandet om perfekt konkurrens så gäller att lönen är lika med MPL. Givet att $\sigma > 1$ – det vill säga arbete och kapital i högre grad är substitut – så kan företaget ersätta arbetstagare med kapital relativt enkelt. Eftersom kapitalavkastningskravet är fixerat vid r^* så kan kapitalkvoten (K/Y) stiga, vilket innebär att löneandelen sjunker. Arbetsproduktiviteten kommer i detta fall att utvecklas starkare än MPL och således lönerna.

Bilaga 2: Datakällor

I den här bilagan beskrivs hur Konjunkturinstitutet har tagit fram historiska produktivetsdata för åren 1950–1980.

För hela ekonomin har SCB gjort egna tillbakaskrivningar av BNP till marknadspris till 1950. Data finns dock inte per bransch så det går inte att beräkna produktivitet i näringslivet så långt tillbaka i tiden, vilket ofta är av mer intresse än produktiviteten för hela ekonomin.

Konjunkturinstitutet har tillgång till fysiska publikationer för nationalräkenskaperna från 1980-talet. I dessa går det att utläsa både utvecklingen för förädlingsvärdet i näringslivet och BNP under hela 1970-talet. Utvecklingen för BNP är inte exakt densamma i det statistiska meddelandet (SM) som i den officiella SCB-serien, men serierna är relativt jämförbara (se diagram 74). Att det finns en jämförbarhet mellan de två BNP-serierna ger stöd för att även utvecklingstakterna för näringslivets förädlingsvärde från det statistiska meddelandet är någorlunda korrekt.

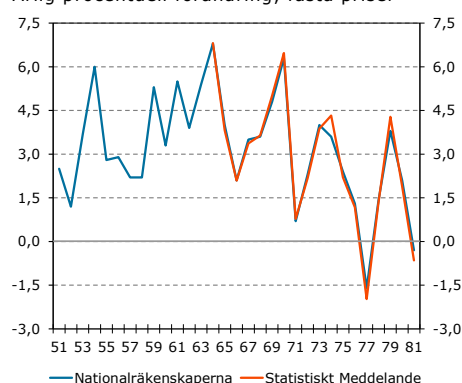
För arbetade timmar finns inte motsvarande tillbakaskrivna serier tillgängliga från SCB som för BNP. Arbetskraftsundersökningarna (AKU) startade 1959 och var till att börja med inte heltäckande. Den äldre historik som finns tillgänglig hos SCB sträcker sig bara ett år längre tillbaka än vad som publicerats i de ordinarie nationalräkenskaperna.

Ett alternativ till SCB-data är att använda data från Penn World Table (PWT). Där finns uppskattningar på arbetade timmar per sysselsatt och sysselsatta tillbaka till 1950. Tillsammans kan dessa användas för att beräkna arbetade timmar i hela ekonomin. För de år där det finns överlapp med de faktiska nationalräkenskaperna stämmer utvecklingstakten för PWT-timmarna i stort överens med utvecklingstakten i nationalräkenskaperna.

Sammanfattningsvis mäts produktivitet som BNP per arbetad timme för hela ekonomin från 1950 och som förädlingsvärde per arbetad timme för näringslivet från 1970. Produktiviteten för hela ekonomin har ökat med i genomsnitt 3,4 procent per år för perioden 1950–1980 enligt statistik från PWT. För 1970-talet uppgår den genomsnittliga produktivitetstillväxten till 2,4 procent per år (se tabell 10). För näringslivet ökade produktiviteten med i genomsnitt 3,4 procent per år under 1970-talet enligt statistik från SM (se tabell 11).

Diagram 74 BNP-utveckling enligt olika källor

Årlig procentuell förändring, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 10 Faktisk produktivitetsutveckling i hela ekonomin, historisk utveckling

Procentuell förändring, genomsnittlig årstillväxt

Tidsperiod	PWT
1951–1980	3,4
1971–1980	2,4

Anm. Geometriskt medelvärde. Data finns från 1950 respektive 1970 men eftersom tabellen visar procentuell förändring avser det första året den procentuella förändringen mellan 1950/1970 och 1951/1971.

Källor: Penn World Table och Konjunkturinstitutet.

Tabell 11 Faktisk produktivitetsutveckling i näringslivet, historisk utveckling

Procentuell förändring, genomsnittlig årstillväxt

Tidsperiod	SM
1971–1980	3,4

Anm. Geometriskt medelvärde. Data finns från 1970 men eftersom tabellen visar procentuell förändring avser det första året den procentuella förändringen mellan 1970 och 1971.

Källor: Statistiskt meddelande och Konjunkturinstitutet.

Lönsamheten i näringslivet

Lönsamhet kan mätas på olika sätt och olika mått belyser delvis olika aspekter av företagens ekonomiska situation. Bilden av lönsamheten i det svenska näringslivet är inte entydig. Vinstandelen är hög samtidigt som kapitalavkastningen framstår som något låg i ett historiskt perspektiv. Inom tjänstebranscherna har vinstandelen stigit snabbt under senare tid. Även kapitalavkastningen har ökat och ligger nu på en historiskt normal nivå. Inom industrin har däremot både vinstandelen och kapitalavkastningen minskat sedan toppåret 2022.

Lönsamhet är en central faktor för företagets produktions-, pris-, investerings- och anställningsbeslut. Kunskap om hur lönsamheten utvecklas över tid är också viktig för att bedöma vilket utrymme som finns för löneökningar. Lönsamhet kan dock mätas på flera sätt och olika mått belyser delvis olika aspekter av företagens ekonomiska situation. I detta kapitel redovisas fyra mått på lönsamhet: kapitalavkastning, vinstandel, rörelsemarginal och enkätsvar med lönsamhetsomdöme. För en kort beskrivning av hur de tre förstnämnda måtten beräknas och hur de förhåller sig till varandra, se marginalrutan ”Kapitalavkastning, vinstandel och rörelsemarginal”. Där inget annat nämns avser mått och underliggande data löpande priser.

Enligt ekonomisk teori strävar företag efter att maximera sin vinst när de fattar beslut om produktion, priser, investeringar och anställningar. På kort sikt, det vill säga när kapitalstocken antas vara given, innebär vinstmaximering att maximera *kapitalavkastningen*, som därmed är ett teoretiskt välgrundat mått på lönsamhet.⁴² En nackdel är att statistiken över kapitalstockar, som behövs för att beräkna kapitalavkastningen, är behäftad med större osäkerhet än andra utfallsdata som används i detta kapitel och dessutom publiceras med större eftersläpning.⁴³ *Vinstandelen* visar hur det förädlingsvärde som skapas under en viss period fördelas mellan arbetskraft och kapitalägare. Detta mått redovisas med mindre eftersläpning och lägre mätosäkerhet än kapitalavkastningen.⁴⁴ *Rörelsemarginalen* används mer sällan i

⁴² Att maximera vinsten är ekvivalent med att maximera driftsöverskottet. Eftersom kapitalstocken är konstant på kort sikt är vinstmaximering ekvivalent med att maximera kapitalavkastningen eftersom det mäts som driftsöverskottet delat med en konstant, se Varian (2014).

⁴³ För en beskrivning av hur kapitalstockar mäts, se bilaga 2 i Konjunkturinstitutet (2026c).

⁴⁴ Till följd av måttens konstruktion skiljer sig i allmänhet kapitalavkastningens och vinstandelens nivåer åt, men eftersom samvariationen vad gäller förändringen är hög (med en korrelationskoefficient på 0,95 för näringslivet som helhet) kan förändringar i vinstandelen för kortare perioder användas som proxy för förändringar i kapitalavkastningen.

Kapitalavkastning, vinstandel och rörelsemarginal

Samtliga mått och underliggande data avser löpande priser. Förädlingsvärdet i små- och fritidshus (SNI L68A) har exkluderats och arbetskostnaderna har justerats för ersättning till egenföretagare. För en utförligare beskrivning av måtten och av data, se Konjunkturinstitutet (2026c).

Vinstandelen baseras på nationalräkenskaperna och mäts som driftsöverskottet i relation till förädlingsvärdet:

$$VA = \frac{DRI}{FV} \quad (1)$$

där *VA* är vinstandel, *DRI* är driftsöverskott och *FV* är förädlingsvärde. Förädlingsvärdet mäts till faktorispris där inget annat anges. Driftsöverskottet beräknas som förädlingsvärdet minus arbetskraftskostnaderna. Vinstandelen mäter hur stor andel av förädlingsvärdet som tillfaller kapitalägarna. Driftsöverskottet ska bland annat användas för att ersätta förslitet kapital, täcka eventuella räntekostnader, samt ge ägarna en avkastning på det investerade kapitalet.

Kapitalavkastningen baseras också på nationalräkenskaperna men relaterar i stället driftsöverskottet till kapitalstocken:

$$KA = \frac{DRI}{K} \quad (2)$$

där *KA* är kapitalavkastning och *K* är kapitalstocken. Kapitalavkastningen mäter alltså hur hög avkastning realkapitalet¹ genererar.

Kapitalavkastningen kan delas upp i två komponenter: kapitalproduktivitet² och vinstandel:

$$KA = \frac{FV}{K} \cdot VA \quad (3)$$

där *FV/K* är kapitalproduktiviteten. Kapitalproduktiviteten visar hur mycket förädlingsvärde som skapas per enhet realkapital.

Rörelsemarginalen definieras som rörelseresultatet som andel av rörelseintäkterna:

$$RM = \frac{RR}{RI} \quad (4)$$

där *RM* är rörelsemarginal, *RR* är rörelseresultat och *RI* är rörelseintäkter. Rörelseresultatet beräknas genom att subtrahera rörelsekostnaderna, inklusive personalkostnader, från rörelseintäkterna. Rörelsemarginalen i detta kapitel baseras på SCB:s ”Ekonomisk statistik på kvartal”, vilken publiceras med ungefär samma eftersläpning som de preliminära nationalräkenskaperna.³

Både definitiva och preliminära utfall används

Kapitalavkastningen och vinstandelen baseras till och med 2024 på de så kallade definitiva helårsräkenskaperna från nationalräkenskaperna. Efter 2024 används data från de så kallade preliminära nationalräkenskaperna, vilka sträcker sig till det andra kvartalet 2026, samt Konjunkturinstitutets egna framskrivningar och prognoser. För rörelsemarginaler används enbart data från SCB:s *Ekonomisk statistik på kvartal*.

¹ Realkapital avser till exempel maskiner, programvara och annat produktivt kapital som används i produktionsprocessen.

² Kapitalproduktiviteten i löpande priser kan delas upp i en komponent som avser kapitalets produktivitet i volymtermer och en komponent som speglar relativpriset mellan förädlingsvärdet och kapitalstocken.

³ För en mer detaljerad beskrivning av vad de olika ingående serierna avser och hur det skiljer sig åt mellan nationalräkenskaperna och ESK, se Konjunkturinstitutet, ”Olika lönsamhetsmått”, KI-kommentar, oktober 2026 (2026c).

makroekonomisk analys än kapitalavkastningen och vinstandel, men är av intresse eftersom den ligger närmare en del av de nyckeltal som många företag själva använder i sin ekonomiska uppföljning.

Kapitalavkastning och vinstandel

KAPITALAVKASTNINGEN JÄMFÖRS MED AVKASTNINGSKRAVET

För att tolka den observerade kapitalavkastningen är det centralt att relatera den till det krav på avkastning som sätts på kapital. Detta så kallade avkastningskrav bestäms av kapitalets nyttjandekostnad, det vill säga summan av riskfri ränta, riskpremie, kostnader för kapitalförslitning och förväntad kapitalprisutveckling (se marginalrutan ”Kapitalavkastning och avkastningskrav”). På sikt måste kapitalavkastningen motsvara avkastningskravet för att investeringar ska bli av och verksamhet drivas vidare.

Diagram 75 visar den riskfria räntan tillsammans med kapitalavkastningen, här benämnd bruttokapitalavkastning. För att belysa en avkastning som ligger ett steg närmare ett verkligt överskott till kapitalägarna och begreppet vinst i vardaglig mening redovisas även kapitalavkastningen exklusive kostnader för att ersätta förslitet kapital.⁴⁵ Detta mått benämns här nettokapitalavkastning. Riskpremien och förväntad kapitalprisutveckling kan inte observeras direkt.

KAPITALAVKASTNINGEN HAR FÖLJT MED RÄNTORNA NER

Allt annat lika innebär en lägre riskfri ränta ett lägre avkastningskrav och i normalfallet en lägre kapitalavkastning. I linje med detta samband föll både räntan och kapitalavkastningen från mitten av 1990-talet till ungefär ett decennium in på det nya millenniet (se diagram 75). Nedgången i kapitalavkastningen var extra tydlig 2008 och 2009, alltså kring finanskrisens utbrott. Efter denna sättning blev dock takten i nedgången mer måttlig och var dessutom ojämn och ibland avbruten av smärre uppgångar. Samtidigt fortsatte den riskfria räntan att falla till historiskt låga nivåer under 2010-talet.

Ett sätt att bedöma lönsamheten är att studera skillnaden mellan bruttokapitalavkastningen och de nyttjandekostnader det

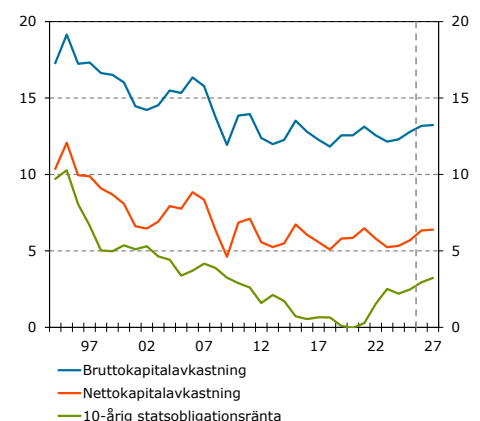
Kapitalavkastning och avkastningskrav

Avkastningen på det kapital som ett företag har investerat i, eller överväger att investera i, behöver på sikt minst uppgå till det så kallade avkastningskravet. Avkastningskravet anger den kapitalavkastning som företagets ägare förväntar sig som kompensation för att binda kapital i verksamheten.

På aggregerad nivå påverkas avkastningskravet bland annat av avkastningen på en riskfri placering och en riskpremie. Om exempelvis ränteläget i ekonomin stiger ökar avkastningen på alternativa placeringar, vilket bidrar till att höja avkastningskravet. Vidare påverkas avkastningskravet av hur snabbt kapitalet depreciaras eller förslits. Ju snabbare förslitning, desto högre avkastningskrav. Avkastningskravet påverkas även av förväntningar om kapitalprisernas utveckling. Ju snabbare kapitalpriserna förväntas stiga, desto mer gynnsamt är det allt annat lika att investera i dag, vilket innebär ett lägre avkastningskrav. Omvänt gäller att om kapitalpriserna förväntas falla blir det mer fördelaktigt att skjuta investeringen på framtiden, vilket medför ett högre avkastningskrav.

Diagram 75 Kapitalavkastning och riskfri ränta

Procent av kapitalstocken respektive procent

Anm: I bruttokapitalavkastning ingår kostnader för kapitalförslitning i driftsöverskottet, medan dessa kostnader har subtraherats från driftsöverskottet i nettokapitalavkastning.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁴⁵ Eftersom det finns data hade man även kunnat subtrahera den riskfria räntan. Detta har inte gjorts då dessa data, till skillnad från data för kapitalförslitningen, inte kommer från nationalräkenskaperna. Dessutom finns det ett värde i att kunna se räntan. I de värden som visas i diagram 76 har även den riskfria räntan subtraherats från kapitalavkastningen.

finns data på, det vill säga den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning, och göra antagandet att de nyttjandekostnader det inte finns data på, det vill säga riskpremien och förväntad kapitalprisutveckling, är konstanta. En uppgång i kapitalavkastningen så att det uppstår en ovanligt stor positiv skillnad mellan den och summan av en riskfri ränta och kostnader för kapitalförslitning kan då tolkas som att lönsamheten är god och överskrider avkastningskravet, och vice versa. Nämnade antagande och osäkerheten i data innebär att tolkningen bör göras med försiktighet, särskilt för enskilda år. I diagram 76 syns att bruttokapitalavkastningen överskred summan av den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning med relativt stor marginal under perioden 2015–2021.

STABILARE UTVECKLING AV VINSTANDELEN

Kapitalavkastningen kan definieras som kapitalproduktiviteten multiplicerat med vinstandelen (se marginalrutan ”Kapitalavkastning, vinstandel och rörelsemarginal”). Diagram 77 visar att nedgången i kapitalavkastningen sedan millennieskiftet sammanfallit med en minskning i kapitalproduktiviteten. Detta kan tolkas vara i linje med sambandet mellan den riskfria räntan och kapitalavkastningen som diskuterats ovan; ett lägre ränteläge sänker avkastningskravet och bidrar därmed till ökade investeringar i realkapital, även i projekt med lägre förväntad avkastning. Detta pressar ner kapitalproduktiviteten och därmed kapitalavkastningen.⁴⁶

I diagram 78 visas att vinstandelen, till skillnad från kapitalproduktiviteten och kapitalavkastningen, under 2000- och 2010-talet inte uppvisar någon trend. Liksom för kapitalavkastningen studeras här vinstandelen både brutto och netto. Diagrammet visar också att brutto- och nettovinstandelen normalt samvarierar i hög grad.

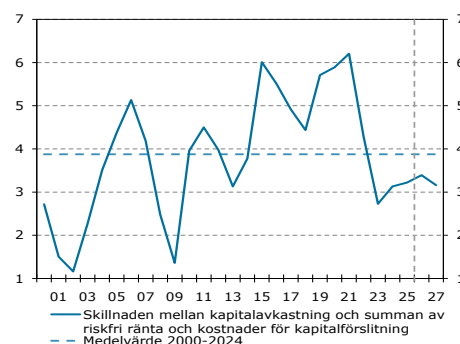
UTDRAGEN PERIOD AV STIGANDE BRUTTOVINSTANDEL INLEDS

År 2019 började kapitalavkastningen öka, samtidigt som den riskfria räntan förblev låg. Kapitalproduktiviteten fortsatte

⁴⁶ Kapitalproduktiviteten i löpande priser kan skrivas som kapitalproduktiviteten i fasta priser multiplicerad med kvoten mellan implicitprisindex för förädlingsvärdet och implicitprisindex för kapitalstocken: $KP_t = KP_f \cdot \frac{P_L}{P_K}$. Kapitalproduktiviteten i fasta priser kan skrivas som kvoten mellan arbetsproduktiviteten (Y/L) i fasta priser och kapitalintensiteten (K/L) i fasta priser: $KP_f = \frac{(Y/L)_f}{(K/L)_f}$. Att kapitalproduktiviteten i löpande priser har minskat sedan millennieskiftet beror både på att implicitprisindex för kapitalstocken ökat snabbare än implicitprisindex för förädlingsvärdet, framför allt i början av perioden, och på att kapitalproduktiviteten i fasta priser utvecklats svagare. Det senare beror främst på en svagare utveckling av arbetsproduktiviteten, i synnerhet efter finanskrisen (se kapitlet ”Produktivitetsutvecklingen i Sverige”), medan kapitalintensiteten inte uppvisar något tydligt mönster.

Diagram 76 Skillnaden mellan kapitalavkastning och summan av riskfri ränta och kostnader för kapitalförslitning

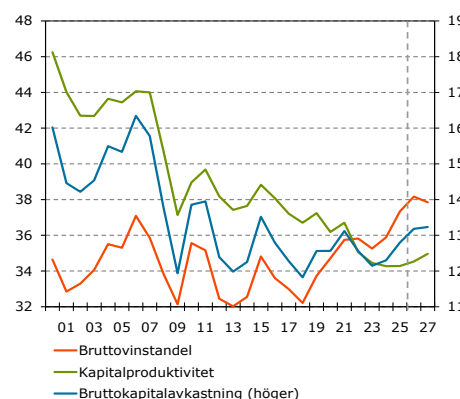
Procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 77 Vinstandel, kapitalproduktivitet och kapitalavkastning

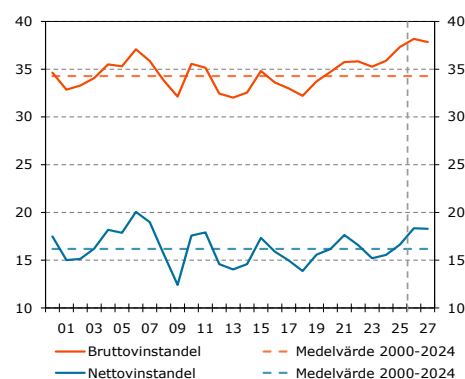
Procent av förädlingsvärdet respektive procent av kapitalstocken

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 78 Bruttovinstandel och nettovinstandel

Procent av förädlingsvärdet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

visserligen att minska trendmässigt men det motverkades mer än fullt ut av att vinstandelen började stiga, en utveckling som höll i sig ytterligare några år (se diagram 77). Det finns flera anledningar till den jämförelsevis positiva utvecklingen av driftsöverskottet dessa år. Många svenska företag lyckades kompensera sig väl för de skenande priserna på insatsvaror genom att höja sina försäljningspriser.⁴⁷ Från våren 2021 utvecklades exportpriserna starkt, bland annat till följd av att kronan var svag. I flera branscher ökade dessutom försäljningsvolymerna snabbt under pandemin, särskilt under den inledande återhämtningsfasen. Uppgången i vinstandelen var tillräckligt stor för att kapitalavkastningen skulle stiga 2019–2021, trots den fortsatt sjunkande kapitalproduktiviteten. Notera att större delen av denna period pågick samtidigt som pandemin och perioden med hög inflation.

48

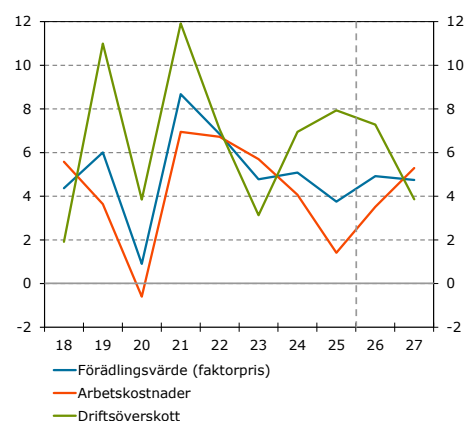
Utvecklingen innebar att skillnaden mellan bruttokapitalavkastningen och summan av den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning steg ytterligare och nådde en topp 2021 (se diagram 76).

SVAG UTVECKLING AV DRIFTSÖVERSKOTTET OCH HÖGRE RÄNTOR PRESSAR LÖNSAMHETEN

År 2021 började arbetskostnaderna att stiga relativt snabbt och gjorde så ytterligare ungefär två år. I och med att tillväxten i förädlingsvärdet dämpades från 2022 sjönk tillväxten i driftsöverskottet tydligt 2022 och 2023 (se diagram 79). Vinstandelen slutade därmed att stiga 2022 och minskade något 2023.⁴⁹ Nedgången i nettovinstandelen blev än större till följd av den snabbt ökade kapitalförslitningen (se diagram 78).⁵⁰ Samtidigt fortsatte kapitalproduktiviteten att minska, vilket bidrog till att pressa ner kapitalavkastningen.

Den riskfria räntan ökade snabbt 2022 och 2023. Detta var den första tydliga uppgången på decennier och sammanföll med höginflationsperioden. Följden blev att skillnaden mellan bruttokapitalavkastningen och summan av den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning minskade snabbt till en nivå under medelvärdet sedan 2000 (se diagram 76).

Diagram 79 Förädlingsvärde, arbetskostnader och driftsöverskott
Procentuell förändring

Källa: SCB.

⁴⁷ Många insatsvaror började stiga snabbt i pris under senare delen av 2020.

⁴⁸ Enligt WHO tog den globala pandemin slut i maj 2023. I Sverige avtog dock både sjuktal och de negativa effekterna på ekonomin betydligt tidigare och våren eller sommaren 2022 upplevdes läget som normalt igen.

⁴⁹ Notera att vinstandelen sjunker om arbetskostnaderna (röd linje i diagram 79) ökar snabbare än driftsöverskottet (grön linje diagram 79) och vice versa.

⁵⁰ Takten i kapitalförslitningen började öka 2022 och 2024 uppmättes det högsta värdet för kapitalförslitningen som andel av förädlingsvärdet sedan åtminstone 1993. Avser exklusive små- och fritidshus.

FÖRBÄTTRAD MEN FORTSATT NÅGOT NEDPRESSAD KAPITALAVKASTNING 2025

Om den smärre nedgången 2023 undantas har uppgången i bruttovinstandelen pågått sedan 2018, vilket är den längsta perioden med stigande bruttovinstandel sedan åtminstone 1980. Däremot har det historiskt skett större uppgångar.⁵¹ Bruttovinstandelen låg 2025 på en nivå tydligt över sitt historiska medelvärde. Nettovinstandelen låg 2025 strax över sitt historiska medelvärde (se diagram 78).

Kapitalproduktiviteten förbättrades något 2025, vilket också bidrog till att kapitalavkastningen ökade (se diagram 75). Även den riskfria räntan steg under perioden, men i en något mindre omfattning. Kostnaderna för kapitalförslitning ökade i linje med en genomsnittlig årlig tillväxttakt sedan millennieskiftet. Sammantaget innebar dessa rörelser att skillnaden mellan bruttokapitalavkastningen och summan av den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning ökade 2025, dock till en nivå som fortsatt var något lägre än genomsnittet för perioden 2000–2024 (se diagram 76).⁵²

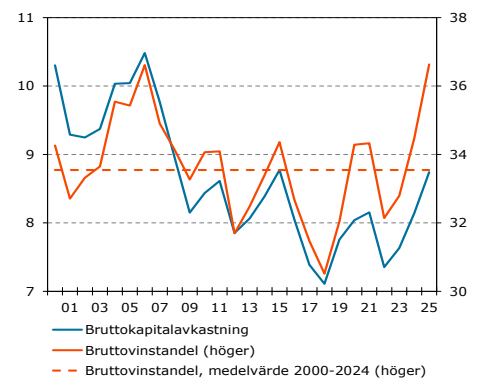
STIGANDE LÖNSAMHET I TJÄNSTEBRANSCHERNA⁵³

I detta avsnitt redovisas utvecklingen av lönsamheten för tjänstebanscher respektive industrin. Notera att osäkerheten i beräkningarna av kapitalstockar är än större på bransch- och sektorsnivå än för näringslivet som helhet.

Kapitalavkastningen i tjänstebanscher har haft en nedåtgående trend under större delen av perioden sedan millennieskiftet (se diagram 80). Även vinstandelen minskade efter finanskrisen och fram till perioden strax innan pandemin. Därefter har utvecklingen varit mer positiv och 2025 låg bruttovinstandelen tydligt över sitt historiska medelvärde.⁵⁴ Även kapitalavkastningen har stigit de senaste åren. Skillnaden mellan kapitalavkastningen och summan av den riskfria räntan och kostnader för

Diagram 80 Kapitalavkastning och vinstandel i tjänstebanscher

Procent av förädlingsvärdet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁵¹ Under perioden 1980–2025 var de ackumulerade uppgångarna större 1981–1984 och 1991–1995, trots att dessa perioder pågick under kortare tid än uppgången mellan 2018 och 2025. Observera att data före 1993 är behäftade med större osäkerhet.

⁵² Skillnaden 2025 var 3,3 procentenheter. Den genomsnittliga skillnaden under perioden 2000–2024 är 3,9 procentenheter. Valet av period är inte helt självklart. Ifall man exkluderar åren efter pandemin och väljer perioden 2000–2019 är den genomsnittliga skillnaden 3,7 procentenheter. Den genomsnittliga skillnaden under perioden 1993–2024 är 3,5 procentenheter.

⁵³ Näringslivet och även tjänstebanscher avser exklusive små- och fritidshus. Förädlingsvärdet i tjänstebanscher exklusive små- och fritidshus utgör 65 procent av förädlingsvärdet i näringslivet exklusive små- och fritidshus, medan motsvarande siffra för industrin är 20 procent.

⁵⁴ Genomsnittet för perioden 2000–2024 är 33,6 procent.

kapitalförslitning var 2025 i linje med genomsnittet under perioden 2000–2024 (se diagram 81).

I industrin finns ingen motsvarande nedåtgående trend i kapitalavkastningen sedan millennieskiftet. Även vinstandelen har utvecklats mer positivt än i tjänstebranscherna, med en tydlig uppgång under åren närmast efter pandemin (se diagram 82). Därmed var det till stor del utvecklingen i industrin som låg bakom ökningen i näringslivets kapitalavkastning och vinstandel under perioden 2019–2021 som nämns ovan. Att kapitalavkastningen i industrin inte sjönk i takt med den riskfria räntan kan ha flera förklaringar. Under perioden 2014–2023 bidrog sannolikt den successivt försvagade kronan till att stärka lönsamheten.⁵⁵ I den mån kronförsvagningen uppfattades som tillfällig kan detta ha dämpat incitamenten till ytterligare investeringar i realkapital, vilket kan ha bidragit till att hålla upp kapitalproduktiviteten. Det skulle i så fall i sin tur ha bidragit till att hålla upp kapitalavkastningen. Det kan även ha skett en ökning i den riskpremie aktörer kräver för att genomföra investeringar.

I industrin nådde både kapitalavkastningen och vinstandelen historiskt höga nivåer 2022 men har minskat tydligt sedan dess. En bidragande orsak var sannolikt den kronförstärkning som inleddes hösten 2023. Trots detta låg bruttovinstandelen 2025 fortsatt över sitt historiska medelvärde.⁵⁶ Kapitalavkastningen är fortfarande högre än den riskfria räntan och kapitalförslitningen sammantaget, men marginalen är mindre än normalt (se diagram 81).

Andra mått på lönsamhet

RÖRELSEMARGINALEN STEG EFTER PANDEMIN

Liksom vinstandelen är rörelsemarginalen ett mått där överskottet relateras till den löpande verksamheten en viss period. Under den period för vilken det finns data uppvisar rörelsemarginalen i stora drag ett mönster som liknar vinstandelens (se diagram 83).⁵⁷ En skillnad är dock att rörelsemarginalen föll mer 2022 och 2023. Under dessa år drabbades företagen av kraftigt ökade kostnader för insatsvaror. När priserna på insatsvaror ökar

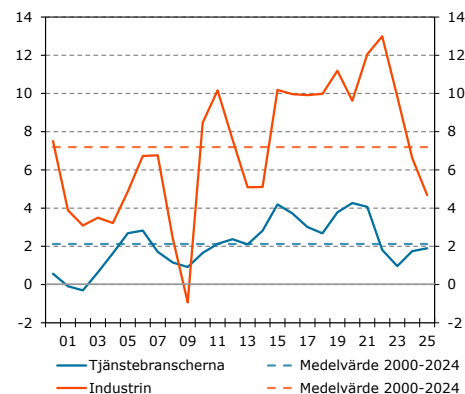
⁵⁵ Om det egna landets valuta försvagas ökar intäkterna (räknat i den egna valutan) från export av produkter där priserna är internationellt bestämda. Försäljningsvolymen kan också påverkas positivt, vilket kan ha en positiv effekt på driftöverskottet eftersom arbetskostnader ofta är trögrörliga.

⁵⁶ Genomsnittet för perioden 2000–2024 är 43,1 procent.

⁵⁷ I Diagram 83 visas även data på rörelsemarginaler som är konstruerade på samma sätt som i Ekonomisk statistik på kvartal och finns för perioden 2008–2021.

Diagram 81 Skillnaden mellan kapitalavkastning och summan av riskfri ränta och kostnader för kapitalförslitning

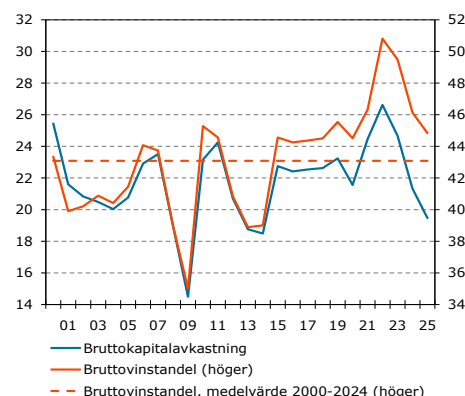
Procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 82 Kapitalavkastning och vinstandel i industrin

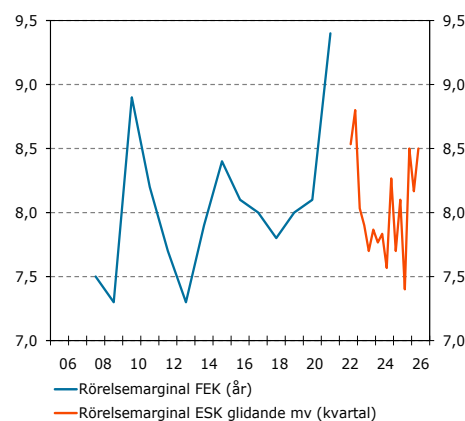
Procent av förädlingsvärdet

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 83 Rörelsemarginal i näringslivet

Procent av rörelseintäkterna

Källa: SCB.

snabbare än arbetskraftskostnaderna minskar rörelsemarginalen i större utsträckning än vinstandelen, vilket förklarar den svaga utvecklingen för detta mått.⁵⁸ Därefter har det skett en normalisering och de senaste kvartalen har rörelsemarginalen varit i linje med eller något över genomsnittet för perioden 2008–2024.⁵⁹

FÖRETAGEN UPPLEVER ATT LÖNSAMHETEN ÄR LÅG, MEN EN LJUSNING KAN SKÖNJAS

I samband med höginflationsperioden föll lönsamhetsomdömet⁶⁰ i såväl tjänstebranscherna som i tillverkningsindustrin (se diagram 84). I tjänstebranscherna fortsatte lönsamhetsomdömet att sjunka successivt under 2022 och 2023 och i slutet av 2023 låg det klart under sitt historiska medelvärde. I tillverkningsindustrin inleddes nedgången från en högre nivå och i början av 2023 vände utvecklingen uppåt igen och lönsamhetsomdömet fortsatte sedan att stiga resten av året.

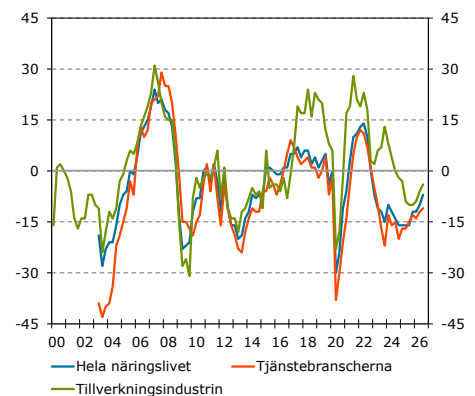
Under större delen av 2024 och 2025 minskade skillnaden mellan tjänstebranscherna och tillverkningsindustrin i och med att lönsamhetsomdömet i tillverkningsindustrin åter sjönk, medan nivån i tjänstebranscherna förblev relativt oförändrad. De senaste kvartalen har lönsamhetsomdömet stigit i både tjänstebranscherna och tillverkningsindustrin men nivån är fortfarande något låg i ett historiskt perspektiv.⁶¹

Utvecklingen för hela näringslivet följer i stor utsträckning utvecklingen i tjänstebranscherna, eftersom dessa har en stor vikt i det samlade indexet. Efter att ha befunnit sig på en relativt låg nivå under 2024 och större delen av 2025 har lönsamhetsomdömet i näringslivet som helhet stigit gradvis sedan slutet av 2025. Trots denna uppgång var nivån under tredje kvartalet i år fortfarande lägre än sitt historiska genomsnitt.

Det är möjligt att den fortsatt något nedpressade nivån för lönsamhetsomdömet kan kopplas till den likaledes något nedpressade kapitalavkastningen⁶² som nämns ovan. Det är dock oklart vilka mått på lönsamhet företagen har i åtanke när de besvarar enkäten – sannolikt varierar det mellan olika företag – och

Diagram 84 Lönsamhetsomdöme enligt enkätsvar

Säsongrensade netttotal

Källa: Konjunkturinstitutet.

⁵⁸ Om företagen för de ökade kostnaderna för insatsvaror framåt till kund 1:1 i kronor räknat kommer det, allt annat lika, innebära att rörelsemarginalen blir lägre medan driftsöverskottet, kapitalavkastningen och vinstandelen hålls oförändrade. För en utförligare beskrivning, se Konjunkturinstitutet (2026d).

⁵⁹ Medelvärde för perioden 2008–2024 är 8,1 procent.

⁶⁰ För en närmare beskrivning av hur dessa mått beräknas hänvisas till "Metodbok för Konjunkturbarometern": <https://www.konj.se/media/o2jni00n/metodbok.pdf>

⁶¹ De genomsnittliga säsongsrensade netttotalen sedan andra kvartalet 2003 är -6,6 för tjänstebranscherna, 1,6 för tillverkningsindustrin och -4,1 för näringslivet som helhet.

⁶² Inom företagsekonomi används begreppet räntabilitet som motsvarighet till kapitalavkastning.

sambanden mellan Konjunkturbarometerns lönsamhetsomdömen och de lönsamhetsmått som analyseras i denna rapport är inte starka eller entydiga över tid.

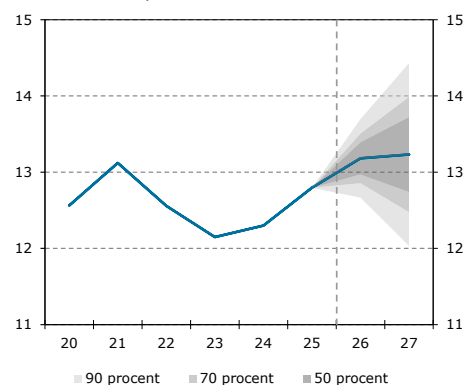
Utvecklingen framöver

BÅDE VINSTANDELEN OCH KAPITALAVKASTNINGEN VÄNTAS STIGA DE NÄRMASTE ÅREN

Konjunkturinstitutets prognoser på kapitalavkastningen och vinstandelen är en följd av prognoser på ett stort antal andra variabler. I tabell 12 visas några av de viktigaste tillsammans med prognoserna på bruttokapitalavkastningen och bruttovinstandelen från Konjunkturläget september 2026.

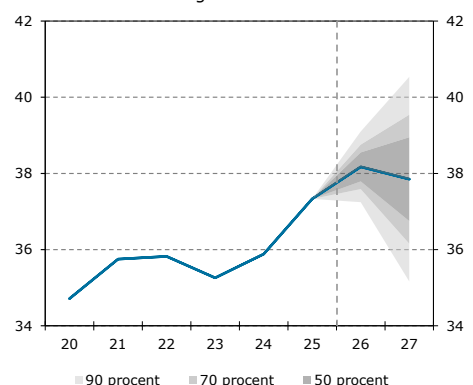
Bruttovinstandelen väntas öka 2026 när förädlingsvärdet ökar tydligt snabbare än arbetskostnaderna (se diagram 79). År 2027 ökar förädlingsvärdet något långsammare än arbetskostnaderna och bruttovinstandelen minskar något. Nivån är då fortfarande över det historiska medelvärdet (se diagram 78). Nettovinstandelen stiger också 2026, ligger sedan kvar på ungefär samma nivå 2027 och befinner sig då högre än det historiska medelvärdet (se diagram 78).⁶³ Bruttokapitalavkastningen väntas stiga 2026 och ligga kvar på samma nivå 2027 (se diagram 77). Uppgången 2026 beror både på att kapitalproduktiviteten ökar snabbare och på att vinstandelen fortsätter att stiga. Skillnaden mellan kapitalavkastningen och summan av den riskfria räntan och kostnader för kapitalförslitning blir då något högre. Nästa år minskar den åter något och befinner sig då fortfarande något lägre än ett historiskt genomsnitt (se diagram 76).

Diagram 85 Osäkerhetsintervall för bruttokapitalavkastningen
Procent av kapitalstocken

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 86 Osäkerhetsintervall för bruttovinstandelen
Procent av förädlingsvärdet

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁶³ För perioden 2000–2024 är genomsnittet för bruttovinstandelen 34,3 procent och för nettovinstandelen 16,2 procent. I Konjunkturläget september 2026 blir bruttovinstandelen 37,8 procent och nettovinstandelen 18,3 procent 2027.

Tabell 12 Prognoser i Konjunkturläget september 2026

Procentuell förändring, procent av kapitalstocken respektive procent av förädlingsvärdet, löpande priser

	2025	2026 ¹	2027
Förädlingsvärde ²	3,7	4,9	4,7
Arbetskraftskostnader ³	1,7	3,7	5,4
Lönesumma ³	2,5	3,6	4,4
Driftsöverskott	7,9	7,3	3,9
Kapitalstock ⁴	3,7	4,1	3,5
Bruttokapitalavkastning	12,8	13,2	13,2
Bruttovinstandel	37,3	38,2	37,8

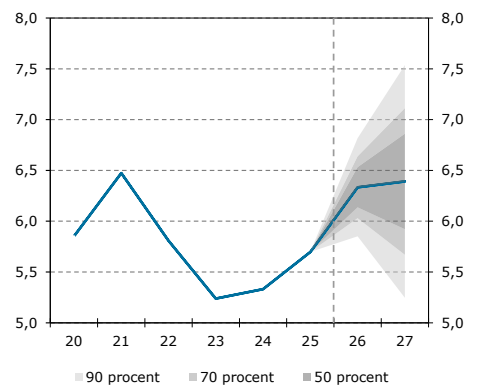
¹ För 2026 finns det preliminära utfall från SCB för underliggande data (förutom för kapitalstockar) till och med det andra kvartalet 2026, vilket rent aritmetiskt innebär att det finns utfall för drygt 80 procent av helårstillväxten 2026. ² Till faktorpris. Exklusive små- och fritidshus. ³ Nationalräkenskaperna. Justerad för ersättningen till egenföretagare. ⁴ Exklusive små- och fritidshus.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Alla prognoser är behäftade med osäkerhet. Ett sätt att åskådliggöra detta är med osäkerhetsintervall, vilka utgår från historisk prognosförmåga och visar i vilket intervall man kan förvänta sig att utfallet hamnar. För 2027 är prognosen att bruttokapitalavkastningen blir 13,2 procent och att bruttovinstandelen blir 37,8 procent. I diagram 85 och diagram 86 syns att det är 90 procents sannolikhet att kapitalavkastningen blir mellan 12,0 och 14,4 procent och att vinstandelen blir mellan 35,2 och 40,5 procent. Motsvarande siffror för 50 procents sannolikhet respektive 70 procents sannolikhet kan också läsas av i diagrammen. I diagram 87 och diagram 88 visas motsvarande beräkningar för nettokapitalavkastningen och nettovinstandelen.

Diagram 87 Osäkerhetsintervall för nettokapitalavkastningen

Procent av kapitalstocken

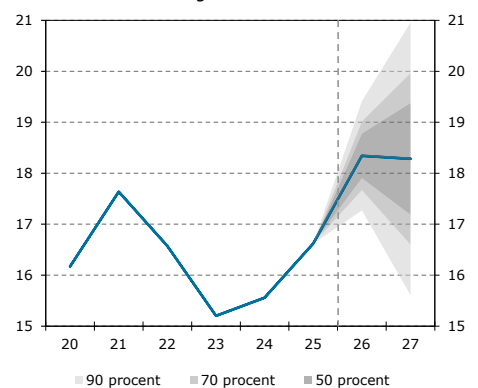

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 88 Osäkerhetsintervall för nettovinstandelen

Procent av förädlingsvärdet

Anm: Prognosen redovisas i Konjunkturläget september 2026. Intervallen baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognosfel i septemberprognoserna 2017–2025 och på antagandet att felen är normalfördelade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Effekter av generativ AI i de nordiska länderna

Effekterna av generativ AI är svårbedömda. Tekniken har enbart funnits tillgänglig sedan slutet av 2022 vilket gör att utvärderingar begränsas av datatillgång. Generativ AI syns hittills inte ha haft en stor påverkan på produktiviteten och arbetsmarknaden på aggregerad nivå. För unga och nyexaminerade i AI-exponerade yrken finns dock tecken på att generativ AI har försvårat arbetsmarknadsinträdet något.

I slutet av 2022 lanserades ChatGPT och sedan dess har generativ artificiell intelligens (AI) introducerats brett på marknaden av ett flertal stora företag.⁶⁴

Diskussionen om generativ AI är intensiv och spänner över ett flertal forskningsfält. Inom ramen för nationalekonomi har frågorna kretsat kring huruvida generativ AI ökar produktiviteten samt påverkar arbetsmarknaden. Än så länge finns få studier publicerade i vetenskapliga tidskrifter, vilket innebär att resultaten ska tolkas med försiktighet.

Konjunkturinstitutet har tidigare analyserat generativ AI.⁶⁵ I denna fördjupning diskuteras forskningsläget med fokus på studier av de nordiska länderna som publicerats efter Lönebildningsrapporten 2024.

GENERATIV AI OCH PRODUKTIVITET

Få akademiska studier har fokuserat på AI:s effekter på produktivitetens utvecklingen i de nordiska länderna. Ett skäl till detta är svårigheten att mäta produktivitet på mikronivå. Detta försvårar även jämförelsen med produktivitet på makronivå som definieras som förädlingsvärde genom arbetade timmar.

Nordström-Skans och Romin (2026) mäter produktivitetens vinster indirekt genom försäljningsdata per anställd hos företag med varierande användning av generativ AI. De finner att AI-exponerade företag i Sverige uppvisar mer försäljning per anställd. Gidehag (2023) visar med svenska registerdata att företag som använder AI i genomsnitt uppvisar mer produktivitet än företag som inte använder AI när hänsyn tas till bakgrundsvariabler

⁶⁴ GPT står för General Pre-Trained Transformer, men har även i debatten tolkats som General Purpose Technology, vilket är ett ekonomiskt begrepp för ett tekniskifte som har stor strukturell påverkan på ekonomin. Det är inte självklart att generativ AI är en GPT utan mycket av den ekonomiska analysen handlar just om att undersöka detta.

⁶⁵ Se Lönebildningsrapporten (2024), samt fördjupningen i Konjunkturinstitutet (2026a) "Generativ AI som tekniskifte" med tillhörande alternativscenari. Se även Konjunkturinstitutet (2026b) rörande produktivitet i AI-nära branscher.

vilket inkluderar produktivitet från tidigare år.⁶⁶ Gidehag (2023) studerar emellertid inte generativ AI utan AI generellt. Humlum och Vestergaard (2026) studerar inte produktivitet direkt men visar att arbetstagare i Danmark upplever att deras effektivitet ökar vid användning av generativ AI och att deras arbetsuppgifter förändras.

GENERATIV AI OCH ARBETSMARKNADEN

Den akademiska diskussionen har i större utsträckning fokuserat på arbetsmarknadseffekter av generativ AI. Brynjolfsson m.fl. (2025b) är en studie med amerikanska data, vilken ligger till grund för ett antal studier med nordiska data. I originalstudien finner Brynjolfsson m.fl. (2025b) att unga arbetstagare i branscher med hög exponering mot generativ AI har uppvisat en fallande sysselsättning sedan lanseringen av ChatGPT i november 2022. Bland äldre arbetstagare syns inte motsvarande negativa effekt utan där har sysselsättningstillväxten fortsatt att vara positiv. Effekterna hos unga arbetstagare är koncentrerade till yrken där generativ AI kan ersätta arbetskraft, medan motsvarande effekt inte syns i yrken där generativ AI är ett komplement till arbetskraft.

Generativ AI och yrken

Gemensamt för de nordiska studierna är att de, i likhet med Brynjolfsson m.fl. (2025b), analyserar i vilken grad generativ AI påverkar olika yrken som är mer eller mindre exponerade. Engberg m.fl. (2024) visar med data från, bland annat, Sverige och Danmark att det främst är tjänstemannajobb som är exponerade mot generativ AI och då särskilt tjänstemannajobb med liten grad av social interaktion med andra människor. Detta ska ställas i relation till att avkastningen på sociala förmågor har ökat på svensk arbetsmarknad, medan avkastningen på kognitiv förmåga har minskat (Edin m.fl. 2024).

Gardeberg m.fl. (2026) har visat att kvinnor i större utsträckning arbetar inom yrken med hög exponering gentemot generativ AI. Det kan betyda att generativ AI påverkar män och kvinnor i olika grad. Ghayad (2026) menar att det är en förenkling att ställa hela yrkeskategorier i förhållande till generativ AI då det centrala är graden av variation i arbetsuppgifterna. I ett land som Sverige med låg lönespridning, centrala kollektivavtal och

⁶⁶ Brynjolfsson m.fl. (2025a) visar att generativ AI på mikronivå höjer arbetsproduktiviteten med ungefär 15 procent hos kundtjänstarbetare i USA som har tillgång till ett AI-baserat verktyg. Effekten verkar vara störst bland arbetstagare som i utgångsläget har svagare förmågor.

omställningsstudiestöd så kan exponeringen på yrkesnivå därför se annorlunda ut i jämförelse med exempelvis USA.

Effekter på arbete och löner

En studie av Engberg m.fl. (2024) studerar exponering och effekter av AI med bland annat svenska data.⁶⁷ Analysen rörande arbetskraftsefterfrågan sträcker sig emellertid enbart fram till 2020 och fångar därmed främst utvecklingen inom AI under 2010-talet och inte utvecklingen av generativ AI efter lanseringen av ChatGPT i november 2022. Engberg m.fl. (2024) finner att arbetskraftsefterfrågan ökar för tjänstemannajobb och minskar för arbetare trots att tjänstemän är mer exponerade mot AI. En hypotetisk förklaring skulle vara att AI på aggregerad nivå i första hand är ett komplement till arbetskraft och inte ett substitut.

Senare studier har mer specifikt fokuserat på utvecklingen efter november 2022. Lodefalk m.fl. (2026) replikerar analysen i Brynjolfsson m.fl. (2025b) med data från Sverige. Lodefalk m.fl. (2026) hittar inga effekter på den övergripande arbetskraftsefterfrågan i Sverige. I linje med Brynjolfsson m.fl. (2025b) finner författarna emellertid att sysselsättningstillväxten minskar hos 22–25-åringar i mer AI-exponerade yrken, medan motsvarande minskning inte ses hos äldre i samma yrken. Hos äldre har sysselsättningen i stället ökat. Sverige särskiljer sig gentemot USA i och med att studenter är relativt sett äldre, vilket gör att åldersavgränsningen i Lodefalk m.fl. (2026) kan innebära att effekten på jobb vid sidan av studierna fångas upp.⁶⁸

Nordström-Skans och Romin (2026) fokuserar på effekten för olika yrken i Sverige, men kompletterar detta med data rörande utbildningsbakgrund. Deras fokus är på nyexaminerade och inte strikt på en specifik åldersgrupp. Den huvudsakliga slutsatsen är att generativ AI inte tycks ha inneburit någon större strukturomvandling för ekonomin som helhet, vilket är en slutsats i linje med Lodefalk m.fl. (2026). Nordström-Skans och Romin (2026) finner att den fjärdedel av ekonomin som är mest AI-exponerad består av högutbildad personal i storstäder i tjänstesektorn i första hand. Det förefaller som att de med en AI-exponerad utbildning har en positiv lönepremie, vilket är i linje med en allmän förklaring att generativ AI kan höja produktiviteten på individnivå för vissa arbetstagare. Detta gäller dock inte för nyexaminerade där löneutvecklingen i stället har varit sämre. På samma vis har sysselsättningsutvecklingen varit sämre för

⁶⁷ Analysen innefattar data från Danmark, Sverige och Portugal.

⁶⁸ Författarna implementerar en eventstudie. Det förefaller vidare finnas vissa tecken på trender innan sista kvartalet 2022.

nyexaminerade med mer AI-exponerad utbildning enligt Nordström-Skans och Romin (2026).

Hellsten m.fl. (2025) studerar effekten hos små och medelstora svenska företag av att få ett AI-stöd från Vinnova 2019–2020 och jämför med företag som inte fick sådant stöd. De visar att företagen som fick AI-stödet postade fler jobbannonser hos Arbetsförmedlingen de kommande fem åren, men de finner ingen tydlig effekt på sysselsättningen. Resultaten kan tolkas som att AI gör att företag efterfrågar ny personal, men att de inte nödvändigtvis hittar personal med rätt bakgrund. Hellsten m.fl. (2025) skiljer sig från Lodefalk m.fl. (2026) och Nordström-Skans och Romin (2026) på så vis att fokus inte är strikt på lanseringen av ChatGPT utan snarare på stöd för att starta upp ett initialt AI-arbete på ett företag.

Humlum och Vestergaard (2026) studerar Danmark. Först används enkätdata från danska företag för att undersöka i vilken grad generativ AI används. Svaren indikerade att företag i hög utsträckning har implementerat generativ AI i sin verksamhet och att medarbetare upplever att användningen har förändrat deras arbetssätt. Därefter använder författarna registerdata för att studera arbetsmarknadseffekterna hos de berörda företagen. De finner att effekterna är nära noll för arbetade timmar. Författarna hittar heller inga effekter för löner. En förklaring kan vara att effektivitetsvinsterna är för små och koncentrerade till enskilda sysslor för att företag ska kunna använda mindre arbetskraft. Detta trots att de berörda företagen i hög utsträckning använde generativ AI i verksamheten.

Bonin m.fl. (2026) finner i likhet med Humlum och Vestergaard (2026) att sysselsättning på aggregerad nivå inte har påverkats i Danmark. Däremot finner Bonin m.fl. (2026) att AI-exponerade företag har en minskad sysselsättningsstillväxt i förhållande till sin tidigare sysselsättningsbana i jämförelse med företag som inte använder AI. Nedgången syns tydligast i företag med färre än 100 anställda. Resultaten i studien pekar mot att effekten av generativ AI i första hand handlar om nya jobb som inte kommer till snarare än att redan anställda förlorar jobbet. Dessa resultat är alltså i stort i linje med resultaten från Sverige i Lodefalk m.fl. (2026) och i Nordström-Skans och Romin (2026).

Kauhanen och Rouvinen (2025) visar att sysselsättning och löner inte har påverkats i Finland för mer AI-exponerade yrken. I en vidareutveckling visar Kauhanen och Rouvinen (2026) med en metod som liknar Brynjolfsson m.fl. (2025b) att unga i Finland i AI-exponerade yrken inte har haft en svagare sysselsättningsutveckling sedan slutet av 2022. Detta gäller både för åldersgrupperna 22–25 år och 26–30 år.

Sammantaget ger studierna inget tydligt stöd för att generativ AI haft någon stor påverkan på arbetsmarknaden i de nordiska länderna. Samtidigt tyder litteraturen på att arbetsmarknadsinträdet kan ha försvårats något för nyexaminerade inom yrken med hög exponering mot AI.

Denna effekt gäller alltså inte alla unga och nyexaminerade utan en viss delgrupp. Detta skulle kunna tolkas som att efterfrågan minskar på viss junior arbetskraft samtidigt som generativ AI höjer produktiviteten hos mer senior arbetskraft i samma yrken. En hypotes är att generativ AI har möjlighet att automatisera enklare arbetsuppgifter vilket gör att företag har mindre behov av junior personal. Här finns dock en motsättning eftersom en junior position i regel är en förutsättning för kompetensutveckling över tid. Om juniora medarbetare inte får möjlighet att lära sig yrket på jobbet kan de inte bli seniora och således i förlängningen inte använda generativ AI som ett komplement i arbetet. På sikt är det därför tänkbart att företag ändå tar in fler juniora medarbetare, men att vissa företag har varit något mer avvaktande den senaste tiden gällande nyrekryteringar för vissa yrkesgrupper.

Distansarbete en möjlig alternativ förklaring till varför arbetsmarknadsinträdet har försvårats för unga

Det finns studier som visar att svagare sysselsättning hos unga delvis kan förklaras genom förekomsten av distansarbete. Lanseringen av generativ AI sammanfaller med en period då distansarbete har blivit alltmer etablerat inom stora yrkesgrupper.

I samband med pandemin slog distansarbetet igenom på bred front. Utvecklingen fortsatte efter pandemin och det blev allt vanligare att stora yrkesgrupper började arbeta hela eller delar av veckan på distans. I en studie av Lambert och Schindler (2026) med amerikanska data genomförs en liknande analys som i Brynjolfsson m.fl. (2025b), men där hänsyn tas till graden av distansarbete i olika yrken. Lambert och Schindler (2026) finner att effekten med minskad sysselsättning hos unga försvagas kraftigt när författarna kontrollerar för graden av distansarbete. Minskningen i sysselsättning hos unga förklaras alltså till betydande del av distansarbete snarare än av generativ AI.

Förklaringen enligt Lambert och Schindler (2026) är att distansarbete hämmar möjligheten att lära upp juniora medarbetare på plats. Företag investerar på lång sikt genom att anställa juniora medarbetare med tanken att de över tid blir mer produktiva genom att lära sig yrket på jobbet. Om mer seniora kollegor inte finns på plats minskar denna möjlighet.

En relaterad artikel är Emanuel m.fl. (2026) som studerar programmerare i USA som arbetar på stora företag med data

från 2019 till 2024. De finner att distansarbete har minskat feedbacken från mer seniora kollegor till juniora medarbetare. Detta mönster blev påtagligt under pandemin där många företag helt övergick till distansarbete. När företag började implementera krav på att återvända till kontoret minst tre dagar i veckan ökade återkopplingen till juniora medarbetare. En övergripande tolkning av resultaten är att distansarbete främst gynnar seniora medarbetare eftersom de kan arbeta mer ostört, vilket höjer deras produktivitet, medan juniora medarbetare missgynnas eftersom de får mindre återkoppling.

Här bör man komma ihåg att arbetsmarknaderna i USA och Sverige skiljer sig åt där yrkesgrupper i vissa företag helt och hållet har arbetat på distans i USA och inte enbart ett par dagar i veckan, vilket är vanligt i Sverige. Ännu har ingen motsvarande studie genomförts med nordiska data. Även om distansarbete i Norden i första hand handlar om hybridarbete så är det möjligt att en del av den minskade efterfrågan av junior arbetskraft till del drivs av framväxten av distansarbete inom samma yrken än endast användningen av generativ AI.

Referenser

- Acemoglu, D., och P. Restrepo. 2019. "Automation and New Tasks: How Technology Displaces and Reinstates Labor." *Journal of Economic Perspectives* 33 (2): 3–30.
- Bonin, S. M., S. Daroughesh och A. Kuchler. 2026. "AI Adoption and Firm Size: Employment Effects in Monthly Administrative Data." Working Paper 223. Danmarks Nationalbank.
- Brynjolfsson, E., D. Li och L. Raymond. 2025a. "Generative AI at Work." *The Quarterly Journal of Economics* 140 (2): 889–942.
- Brynjolfsson, E., B. Chandar och R. Chen. 2025b. "Canaries in the Coal Mine? Six Facts about the Recent Employment Effects of Artificial Intelligence." Working Paper. Stanford Digital Economy Lab.
- Calmfors, L., m.fl. 2019. *Lönebildning i en ny tid*. Dialogos.
- CBO (Congressional Budget Office). 2026. "The Budget and Economic Outlook: 2026 to 2036." U.S. Congress, februari 2026.
- Diamond, P. A. 1982. "Aggregate Demand Management in Search Equilibrium." *Journal of Political Economy* 90 (5): 881–94.
- Edin, P.-A., P. Fredriksson, M. Nybom och B. Öckert. 2022. "The Rising Return to Noncognitive Skill." *American Economic Journal: Applied Economics* 14 (2): 78–100.
- Emanuel, N., E. Harrington och A. Pallais. 2026. "The Power of Proximity to Coworkers." NBER Working Paper No. 31880. National Bureau of Economic Research.
- Engberg, E., H. Görg, M. Lodefalk, F. Javed, M. Långkvist, N. Monteiro, H. Kyvik Nordås, G. Pultito, S. Schroeder och A. Tang. 2024. "AI Unboxed and Jobs: A Novel Measure and Firm-Level Evidence from Three Countries." IZA Discussion Paper 16717. Institute of Labor Economics (IZA).
- Gardeberg, M., F. Heyman, M. Olsson och J. Tåg. 2026. "Pre-AI Sorting, Post-AI Inequality: Generative AI and the Gender Wage Gap." *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 70 094.
- Ghayad, Y. 2026. "Artificial Intelligence and the Nordic Labor Market: Task-Level Exposure, Wage Polarization, and Institutional Resilience." Opublicerat manuskript. Södertörns högskola.
- Gidehag, A. 2023. "En kartläggning av AI-användning och produktivitet bland svenska företag." Rapport 2023:02. Tillväxtanalys.
- Hellsten, M., K. Shantanu, M. Lodefalk och Y. Yakymovych. 2025. "The Effects of Artificial Intelligence on Jobs: Evidence from an AI Subsidy Program." Working Paper 13/2025. Örebro universitet.
- Holden IV-utvalget. 2023. "Utfordringer for lønnsdannelsen og norsk økonomi." NOU 30. Oslo.
- Humlum, A., och E. Vestergaard. 2026. "Still Waters, Rapid Currents: Early Labor Market Transformation under Generative AI." NBER Working Paper No. 33777. National Bureau of Economic Research.

- Kauhanen, A., och P. Rouvinen. 2025. "Assessing Early Labour Market Effects of Generative AI: Evidence from Population Data." *Applied Economics Letters*.
<https://doi.org/10.1080/13504851.2025.2513973>.
- Kauhanen, A., och P. Rouvinen. 2026. "AI Has Not Impacted the Youth Labor Market in Finland." ETLA Working Paper No. 135.
- Konjunkturinstitutet. 2026a. "Konjunkturläget mars: Återhämtningen fortsätter trots kriget i Mellanöstern."
- Konjunkturinstitutet. 2026b. "Produktivitet i AI-nära branscher." KI-kommentar.
- Konjunkturinstitutet. 2026c. "Olika lönsamhetsmått." KI-kommentar.
- Konjunkturinstitutet. 2026d. "Om lönsamhetsmått, ökade priser på insatsvaror och prisövervärtning." KI-kommentar.
- Lambert, P.-J., och Y. Schindler. 2026. "The Broken Ladder: AI, Remote Work, and Early-Career Hiring." Working paper. Tillgänglig hos SSRN: <https://ssrn.com/abstract=6787638>.
- Lodefalk, M., L. Löthman, M. Koch och E. Engberg. 2026. "Same Storm, Different Boats: Generative AI and the Age Gradient in Hiring." Working Paper 2026:02. Örebro universitet.
- Lönebildningsrapporten. 2022. "Utmanande ekonomisk miljö inför avtalsrörelsen." Konjunkturinstitutet.
- Lönebildningsrapporten. 2024. "Avtalsrörelse efter historisk minskning av reallönerna." Konjunkturinstitutet.
- Mortensen, D. T. 1982. "Property Rights and Efficiency in Mating, Racing, and Related Games." *American Economic Review* 72 (5): 968–79.
- Nordström-Skans, O., och L. S. Romin. 2026. "Strukturomvandlingen och AI: En realtidsanalys om produktivitet, dynamik och ungdomars arbetsmarknadsinträde." Rapport 2026:17. Tillväxtanalys.
- Pissarides, C. A. 1985. "Short-Run Equilibrium Dynamics of Unemployment, Vacancies, and Real Wages." *American Economic Review* 75 (4): 676–90.
- Riksbanken. 2026. "Fakta: Olika mått på arbetslöshet." Penningpolitisk rapport, mars 2026.
- SCB. 2025. "AI-användning i företag 2025." Rapport. Statistiska centralbyrån.
- SCB/AKU. 2026. "Tema: Arbetslösheten i Sverige – ur ett nationellt och internationellt perspektiv."
- Varian, H. R. 2014. *Intermediate Microeconomics: A Modern Approach*. 9th ed. W. W. Norton.